

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

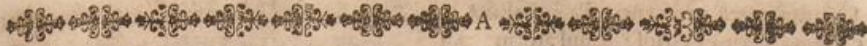
**Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku
Ekklesiastikē Istorìa, Eklogai Apo Tōn Istorion
Philostorgiu Kai Theodōru**

Theodoretus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

Theodoriti Episcopi Cyri. Ecclesiasticae Historiae Liber Secundus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΡΟΥ
Λόγος Β΄.

THEODORITI
EPISCOPI CYRI
ECCLESIASTICÆ
HISTORIÆ
LIBER SECUNDUS.

Κεφ. Α΄.

Περὶ τῆς ἐπαύσεως τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου.

Ὅ Μέν δὴ θεῖος Ἀθανάσιος ἔτη δύο καὶ μῆ-
νας τέσσαρας ἐν τῇ τριεσέτι διατέρας,
εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐπανήλθεν. ἔγραψε δὲ
καὶ κωνσταντίνῳ ὀβασιλῆος, ὁ τῶν κωνσταντι-
νεῶν μέγαν παίδων προσεβύτατον. αὐτὸς
δὲ πρὸς δυόμενον ἦλιον ἐβασίλευε Γαλατίας,
τῇ Ἀλεξανδρείᾳ ἐκκλησίᾳ τὰ δεξιὰ γράμματα.

Κεφ. Β΄.

Ἐπιστολὴ τοῦ βασιλέως κωνσταντίνου ἡγεμονοῦ κωνσταντίνου
πρὸς Ἀλεξανδρείαν.

Κωνσταντίνος καίσαρ τῶν λαῶν καὶ καθολι-
κῆς ἐκκλησίας πόλεως τῶν Ἀλεξανδρεί-
ων. ἔδεν τὴν τῆς ἐμεῖς ἱερατικῆς ἐνοίας ἀποπε-
φυγῆναι γνώσιν ὀίμαι, διὰ τοῦ Ἀθανασίου
τὸν πρὸς κωνσταντίνου ἡγεμονοῦ κωνσταντίνου
εἰς τὰς γαλατίας ἀπεσταλθαι συνέβη, ὡς ἐπεί
ἡ ἀγριότης τῶν αἰμοβόρων αὐτῶν καὶ πολεμίων
ἐχθρῶν εἰς κίνδυνον τῆς ἱερατικῆς κεφαλῆς ἐπέ-
μεινε, μὴ ἄρα διὰ τῶν φαιλῶν διαστροφῆς
ἀνήκεσται ὑποστῆναι πρὸς τὸ διαπαύσαι τῶν
τῶν ἀφαιρεθῆναι τῶν φαιλῶν τῶν ἑπὶ κλή-
ρων αὐτῶν ἀνδρῶν, ὑπὲρ ἐμοῦ διάγῃν κειμένης
ἔτι ως ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ἐν ἡδὲ τριεσέτι, πᾶσι τοῖς
ἀναγκαιοῖς ἐμπλεονάζειν, εἰ δὲ τὸ μάλιστα αὐτῶν
ἡ αἰδίδιμος δρετὴ τῆς θεῆς πεποιθῆναι βο-
θείαις, καὶ τὰ τῆς τραχυλῆρας τύχης ἀχθῆ ἐξ-
θενεῖ. τοῖς ἀρεῖν εἰς μάλιστα πρὸς τὴν προσφι-
λεσάτην ὑμῶν θεοσέβειαν ὁ δὲ ἀσπότης ἡμῶν ὁ
μακαρίας μνήμης κωνσταντίνος ὁ θεοσεβέστατος
ὁ ἐμὸς πατὴρ τὸν αὐτὸν ἐπίσκοπον τῶν ἰδίων ὅπως
ἠδραχεῖν προήειλε, ὁ μὲν ἐπείδη ἀνθρωπίνῳ
κλήρῳ προληφθεὶς, πρὸς τὸν ἐυχὴν πληρωσά-
σθαι ἀνεπαύσατο, ἀκόλαστον ἡγήσαμην, τὴν προαίρε-
σιν δὲ τῆς θεῆς μνήμης βασιλέως διαδέξασθαι.

CAPUT PRIMUM.

De reditu sancti Athanasii.

PRORRO Divinus Athanasius, cum
per biennium ac menses quatuor
Treviris moratus esset, Alexandriam
reversus est. Constantinus autem Im-
perator, Constantini filiorum natu ma-
ximus, qui tunc in Gallis imperium re-
gebat, ad Ecclesiam Alexandrinorum
hujusmodi litteras scripsit.

CAP. II.

Imperatoris Constantini Junioris epistola
ad Alexandrinos.

CONSTANTINUS Cæsar, populo
Ecclesiæ Catholicæ civitatis Ale-
xandrinorum. Nec sanctissimæ mentis
vestræ notitiam illud arbitror præteri-
re, Athanasium venerandæ legis inter-
pretem, ad tempus idcirco missum esse
in Gallias, ne quoniam cruentorum e-
jus hostium fetitas sacratissimo illius
capiti extremum periculum minaba-
tur, ipse per nefariam improborum ho-
minum perverfitatem mala insanabilia
sustineret. Quamobrem ut hanc feroci-
tatem evitaret, ereptus est faucibus eo-
rum qui ipsius capiti imminebant: jus-
susque sub mea ditione degere, ita ut
in ea urbe quam incolere præceptum
ei fuerat, omnibus necessariis abunda-
ret: tametsi ejus eximia virtus Divino
freta præsidio, asperioris etiam fortunæ
ærumnas parvipendat. Proinde et si
dominus ac parens noster, divæ me-
morix Constantinus Augustus, eundem
Episcopum in pristinum locum restitue-
re proposuerat, ac vestræ sacratissimæ
pietati reddere: quoniam tamen huma-
na sorte præventus, priusquam votum
suum impleset, ex hac luce migravit,
consentaneum esse existimaui, ut divæ
memorix Principis propositum ego,
utpote hæres, executioni mandarem.

Quanta porro reverentia illi à nobis A
exhibita fuerit, ex eo ipso, simul atq; in
conspicuum vestrum venerit, cognos-
cetis. Nec mirum est, ejus gratia ali-
quid à me factum fuisse. Ad hoc enim
& imago quedam amoris vestri, &
tanti viri species, animum meum mo-
vit atque incitavit. Divina providentia
vos servet, fratres charissimi. Cum his
Litteris reversus est Divinus Athanasius:
quem omnes urbani & rustici, pri-
mores ac plebeji, cupide excepere. So-
lus Arianæ dementiae sectatores redi-
tus illius cruciabat. Itaque consuetas
iterum machinas adversus eum com-
moverunt Eusebius ac Theognius, & B
quicumq; eorum partibus adhaerebant:
rursusque Imperatoris adhuc juvenis
aures obtundunt. Qua autem ratione
Imperator iste à recto tramite Aposto-
lica doctrinæ deflexerit, dicam hoc
loco.

CAP. III.

*Quomodo Imperator Constantius à recta
fide abductus fuerit.*

CONSTANTIA soror Constantini
Magni fuit, vidua autem Licinii.
Huic familiaris fuit presbyter quidam,
Ariani dogmatis labe contaminatus. Is
morbum quidem suum minime pro-
debat: assidue tamen cum ea collo-
quens, Arium calumniam passum esse
affirmabat. Eam admirandus Constan-
tinus post impii viri mortem, omni cu-
ra ac sollicitudine fovebat, nec ulla vi-
duitatis incommoda sentire patieba-
tur. Morienti quoque ei adfuit, omne
genus officii prout decebat, ei exhi-
bens. Quo tempore, cum presbyte-
rum illum acciri jussisset, Imperatorem
rogavit, ut curam illius gerere veller.
Constantinus vero, & tum se id factu-
rum promisit, & non multo post pollici-
tationem suam implevit. Maximam e-
nim libertatem ei apud se concessit. At
presbyter, quamvis summo cultu atq;
honore afficeretur, morbum tamen su-
um detegere nunquam est ausus, cum
Imperatoris animum in religione fir-
mum & stabilem videret. Postea ve-
ro, cum Constantinus ad immortale
regnum jam jam migraturus, cadu-
cum hoc imperium inter filios divide-
ret: nullus porro eorum morienti patri
aderat, testamenti tabulas huic uni
presbytero commisit, mandavitque ut
Constantio traderetur. Hic enim cum

πληρώσασι, ὅσις ἐπέδ' ἀν' τ' ὑμετέρας τύχη πρὸς
ὄψεως, ὅσης παρ' ἐμ' αἰδέως τεύχης γνώ-
σεσθε. ἐξ ἄθλαμασόν, εἴτι δ' ἀν' ὑπεράνω
πεποίκηκα. Ἐξ ἡτὴν ἐμὴν ψυχὴν, ἢ τε ἔμμε-
τέρη πόθ' εἰκάν, καὶ τὴν τηλικύτην ἀνδρὸς τὸ
σχῆμα, εἰς τὸτο ἐκινῆ καὶ πρὸς ἑστειπεν. ἢ θεία
πρόνοια ὑμᾶς διαφυλάξοι ἀδελφοὶ ἀγαπη-
τοί. Μετὰ τῆτον ὁ θεὸς ἀθανάσιος ἀφίκετο τῶν
γραμμάτων. πάντες ἢ αὐτὸν ἀσπόμενος ἀπέ-
λαβον, καὶ ἀσσοὶ καὶ χωρητικοὶ, καὶ ὀλίγοι καὶ
πολλοί, μόνες ἢ ἡνία τ' ἄρχεις μανίας τὰς δια-
σώτας ἐπανελεθῶν. διὸ δὴ πάλιν τὰς οἰκείας
ἐκίνησαν μηχανὰς δις ἐξείας τε καὶ θεόγνοιας, καὶ
ὅσοι τῆς τέτων ὑπῆρχον συμμορίας, καὶ πάλιν
τὰς ἔβασιλέως νέες γε ὄντος διώρυλλον ἀκοῆς.
ἐρῶ ἢ καὶ ὅπως ἔδειξ' ἐν τῆς τῶν δ' ἀποστολικῶν
δογμάτων δι' ἑξήτης παρεστέρηθη.

Κεφ. γ'.

Ὅπως κωνσταντῖος ἔβασιλέως ἐξ ἑξήτης πιστῶς παρεστέρηθη.

Κωνσταντία, λιχνίως μὴν ἐγεγόνη γαμειῆ
κωνσταντῖνος ἢ ἡν ἀδελφὴ ταύτη τις πρὸς ἐ-
σπύτερον τὴν ἀρξάνικην εἰς δεξάμενος λάβω,
συνήθης ἐχρῆτο. καὶ τὴν μὴν νόσον ἐπερροφανῶς
εἰδείκνυ. συνεχῶς ἢ αὐτῆν πρὸς διαλεγόμενος,
ἔλεξε συκοφαντίαν ὑπομεμνησθῆναι τὸν ἀρξάν.
ταύτην ὁ πανόδημος κωνσταντῖνος μὲν τὴν τὴν
δυσσεβῆς ἀνδρὸς τελευτήν, παντοδαπῆς κηδε-
μονίας ἤξει, καὶ τῶν τ' χηρείας ἀνιάρων πείραν
ἐκεία λαβεῖν, καὶ παρ' αὐτὴν ἢ τελευτήν παρὲν
αὐτῆν, τὴν ἀρξάνικησαν θεραπείαν πρὸς φέ-
ρων. τότε δὴ τῆτον κληθῆναι κελύσασα τὸν
πρὸς ἐσπύτερον, τῆς ἔβασιλέως ἀξίως πρὸς
μηθείας ἐκείτουσεν. ὃ ἢ κωνσταντῖνος καὶ τὴν καὶ
τα τῆτον ποίσην ὑπέχετο, καὶ μὲν ταῦτα πε-
πλήρωκε τὴν ὑπόχρησιν. μετὰ δὲ καὶ τὴν αὐτῆν
παρρησίας ὅτι μάλιστα πλείους. ἀλλ' ὅμως καὶ
πολλῆς ἀξίμενος θεραπείας, ἐκ ἐπαρρησίας
ἀποκαλύψαι τὴν νόσον, βεβαίαν ὄρον πρὸς τὰ
θεῖα τὴν βασιλέως τὴν γνώμην, ἐπέδ' ἢ κων-
σταντῖνος εἰς τὴν ἀνώλεθρον μεθίσταμενος βασι-
λείαν, τοῖς παισὶν ἐν διαθήκαις τὴν ἑπικη-
ρον ταύτῃ βασιλείαν διένειμεν. εἰδὲς δὲ
τῆτων τελευτῶν παρῆν, τῆτον μόνω τῶν
πρὸς ἐσπύτερον τῆς διαθήκας ἐπίστευσε, κωνσταν-
τῶν ταύτας δοθῆναι κελύσας. ἔδειξ' ἢ τῶν

ἄλλων πλησίον ἑσθ' ὡν, πρὸ τῶν ἄλλων ἀφίξε-
 ἄς προσδοκίμος ἦν. ἐβίβηεν ὅτι τῶν κωνσταν-
 τίνων ἡρώδης ἠγάπησεν τὸν ἀθανασίον, ἀπέδωκε γὰρ τὰς
 διαθήκας ὡς πατρὸς ἑαυτοῦ, σιωπῆς ἐχρῆστο,
 καὶ θαμὰ φοιτᾷ παρ' αὐτὸν ἐκελευσθε. καλε-
 ῶν δὲ ἀείψον τῶν κωνσταντίνων γνώμην, καὶ
 καλὰ μοις ὑπ' ἀνέμων ἐναντίων τῆδε κακίῃσε
 κληροδοῦν πατρὸς ἑαυτοῦ, ἐθαύρησε τὸν κτ'
 τῶν διαγωγῶν δογματῶν ἀναδέξασθαι πό-
 λεμον καὶ τῶν ἐκκλησιῶν δὴθεν τὴν ζῆλον ὀ-
 λοφυροῦν, αἰτίαις ἐλεγχετὸς τὴν ἀγραφον
 ἑομοσίαι φωνῶν ἐν τεθιχότας ἢ διδασκα-
 λία τ' πίστεως ἢ τὸ καὶ τοῖς ἱερωμένοις ἢ τοῖς
 πολλοῖς ἐργάζεσθαι τὴν διάστασιν. ἐβίβηεν ἀ-
 θανασίος καὶ τῶν τὰ ἴσα φρονέων κατηγορῶν,
 τὰς κτ' ἰσῶν ἐπιβλάσας ἐτεκταίνετο. τὰ τε συν-
 εργα καχρημῶν δισέβειος τε καὶ θεογνῶν, καὶ
 θεοδωρῶν ὁ παλαιῶν ἐλλογῶν ἢ διαφε-
 ρῆτως ὁ θεοδωρῶν ἡρώδης, καὶ τῶν θείων διαγ-
 γελίων τὴν ἑρμηνείαν συζητασθῆναι ἠρακλεώ-
 τῶν ἢ αὐτὸν ὀνομάζεσθαι πολλοί. ἔτοι συνε-
 χῶς, αἰτε δὴ γῆτον δούλους, τὸν βασιλέα ὀρώητες,
 τὴν δὲ τὸ ἔξορίας ἐπάνοδον ἀθανασίος παμ-
 πόλων ἐλεγχοῦσθαι γαργησῶν κακῶν, καὶ ἐ-
 μόνον τῶν αἰγυπτίων μεταλαχάνειν τὸ κλύδω-
 ν, ἀλλὰ καὶ τῶν παλαισίνων καὶ τῶν φοι-
 νίκων, καὶ τὰ ἄλλα ὁμοῦ ἐθῆν.

A propius abesset quam ceteri, ante reli-
 quos fratres venturus esse sperabatur.
 Hinc cum in notitiam venisset Con-
 stantii: testamentum enim ei tradidit,
 sicut in mandatis acceperat: familiaris
 eidem factus est, & crebro ipsum adire
 iussus. Porro cum Constantii animum
 mobilem esse deprehendisset, & arun-
 dinibus quæ vento hac illac impellun-
 tur haud absimilem; adversus Evange-
 licæ fidei doctrinam bellum suscipere
 in animum induxit. Itaque tempesta-
 tem qua Ecclesiæ iactabantur deplo-
 rans, auctores huius mali dicebat esse
 eos, qui vocem consubstantialis, quæ in
 B scripturis non legitur, doctrinæ fidei
 inseruissent: idque tum inter sacerdo-
 tes, tum inter laicos discordiam excita-
 re. Deinde Athanasium & eos qui de
 fide idem cum illo sentiebant incusans,
 insidias adversus eos comparabat.
 Hunc adiutorem nacti Eusebius ac
 Theognius & Theodorus Perinthius:
 Fuit autem hic Theodorus vir singula-
 ris doctrinæ, qui inter cætera expositi-
 onem sacrorum Evangeliorum conscrip-
 sit, & vulgo Heraclæotes vocatur: cum
 Imperatorem, utpote vicini, crebrius
 viserent, Athanasii reditum ab exilio
 plurima mala importasse dixerunt: nec
 Ægyptum solum, sed Palæstinam præ-
 terea ac Phœnicem, & finitimas pro-
 vincias ea tempestate involvi.

Κεφ. δ'.

Περὶ τῆς τῶν μακαρίων ἀθανασίου δευτέρας ἐξορίας, καὶ τῆς
 γρηγορίου κατὰς ἀρεῶς τε καὶ τιμιότητι.

Τούτοις ἐτοῖς τοῖς τριτοῖς ἡρώδης τὴν κερδοῦ-
 τιν αὐτὸς πολιορκήσας γνώμην, ἐπίσαν
 αὐτὸν ἐξελάσσει τὴν ἐκκλησίαν τὸν ἀθανασίον.
 ὁ δὲ παρὰ τῶν τῆν ἐπιβλάσας, ἢ
 τὴν ἐσπέραν κατελίπε. καὶ γὰρ τῶν ῥώμης ἐπισκό-
 πῳ, ἰβλῆσθαι τὴν ἐκκλησίαν ἐκεί-
 νῳ ἐποίμασθαι, ἢ παλαιῶν τὰς κτ' ἀθα-
 νασίος σιωπῆσας συκοφαντίας ἐξέπεμψαν.
 ὁ δὲ τῶν ἐκκλησίας ἐπόμενος νόμος, καὶ
 ἀντὶς κατὰ λαβῆν τῶν ῥώμης ἐκέλευσε, καὶ
 τὸν θεῖον ἀθανασίον εἰς τὴν δίκην ἐκάλεσε.
 καὶ ὅτι μὴ ἐξώρμησεν διδύς τῶν κλησῶν δε-
 ξάμενος. ἢ τὸ δὲ ῥῶμα συνειθιχότας, εἰς
 μὲν τῶν ῥώμης ἐκ ἀπῆλθον, διφώρετον
 εἰδότες τὸ ψῆδθ. ἔρημα ἢ τὰ παλαιῶν
 τῶν νομῶν θεασάμενοι, λύκον αὐτοῖς ἀντι-

CAP. IV.

De secundo exilio Beati Athanasii: & de ordi-
 natione atque obitu Gregorii.

HIS & similibus aliis sermonibus
 cum levissimum Imperatoris ani-
 mum expugnassent, persuaserunt ei ut
 Athanasium Ecclesia expelleret. Ve-
 rum Athanasius cognitis ante insidiis
 secessit, & in Occidentis partes se
 contulit. Namque Eusebiani Julio E-
 piscopo, qui tunc temporis Romanam
 Ecclesiam administrabat, compositas
 adversus Athanasium calumnias per-
 scripserant. Is vero Ecclesiasticam
 legem secutus, & ipsos Romam venire
 iussit, & Athanasium ad dicendam cau-
 sam evocavit. Et Athanasius quidem
 citationi obtemperans, statim iter ar-
 ripuit. Il vero qui fabulam compo-
 suerant, Romam venire noluerunt,
 eo quod mendacium facile deprehen-
 sum iri cernerent. Cæterum cum o-
 ves pastore suo destitutas viderent, lu-
 pum illis verius quam pastorem præfe-

cerunt, Gregorium nomine. Qui cum A per sex annos instar ferae belluae gregem omni crudelitate vastasset, poenas tandem improbitatis suae dedit, ab ipsis quibus misere discerptus. Athanasius vero ad Constantem profectus: Constantinus enim qui inter fratres natu maximus fuit, in acie perierat: Arianae factionis infidias corameo deploravit, & Apostolicam fidem bello appeti conquestus est. Simul patrem suum ei in memoriam revoeavit, & magnam Synodum quam ille convocaverat: & quemadmodum ea quae ab Episcopis conscripta fuerant, ille, utpote eorum particeps, lege lata confirmavisset. B Haec cum lamentis profectus, Imperatorem ad patris sui emulationem excitavit. His enim auditis, statim ille ad fratrem litteras dedit, quibus eum hortabatur, ut paternae pietatis hereditatem integram atque inviolatam custodiret. Etenim ille cum imperium pietate sua constabiliisset, & Romanorum tyrannos devicerat, & omnes in circuitu Barbaros sub ditionem suam redegerat. His litteris adductus Constantius, Orientis atque Occidentis Episcopos iussit Serdicam convenire: est autem Serdica urbs Illyrici, metropolis provinciae Daciae. Nam & alia multa Ecclesiae mala suberant, quae Syro-dicam curam ac medelam depolcerent.

CAP. V.

De Paulo Episcopo Constantinopolitano.

QUIPPE & Paulum Constantinopolitanum Episcopum, rectae fidei acerrimum defenforem, Arianae tanquam seditionis auctorem accusaverant; aliis quoque criminibus adjectis, quae adversus verae pietatis praecones solent confingere. Verum populus cum Serdicam abduci tum quidem passus non est, cum adversariorum infidias metueret. Paulo post vero Ariani, cum levissimum Imperatoris animum in sententiam suam traxissent, Paulum urbe Regia expulerunt, & Cucusum relegarunt. Id exiguum oppidum est, olim quidem provinciae Cappadociae; nunc vero Armeniae secundae attributum. Sed rerum omnium perturbatores nequaquam id sibi sufficere existimaverunt, quod Paulus in solitudine moraretur. Missis enim cruentae voluntatis suae ministris, violenta morte cum

ποιμήν ὁ ἐπίσκοπος γενόμενος ἡ τέταρτος μαλῶ. ἕξ ἔτη ἡ θηρῶν ἀγέλιον ὠμότερον τῆ ποιμνῆ χρησάμενος, δικαίως ἐπίσε τῆς ποιηρίας, ὑπὸ ἀνίων πικρῶς διαφθαρείων ἡρώδατων. ἀθανάσιος ἡ πρὸς κωνσταντῶν ἀφικόμενος κωνσταντῶν ἡ δὲ πρὸς εὐταῖον πολέμῳ ἐτεθνηκὶ τῆς δερσανικῆς Φάλαγγος τὰς ἀπειθελας ἀπωδύρετο, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἀποστολικῆς πίστεως ὠλοφύρετο πόλεμον καὶ ἔτε πατρός ἀνεμνήσε, καὶ τῆς σωδοῦς τῆς μεγίστης, ἡ ὁκείων συνέλεξε καὶ ὡς τὰ παρ' ἐνεύων γραφέντα, ἔσυνεδρεῖς κοινῶν, ἐκράτυνε νόμῳ τοιαῦτα ποτιώμενος, εἰς τὸν πατρῷον ζῆλον τὸν βασιλέα διήγαγε παραυλικά ἡ δὲ τέτων ἀκέσας, ἐπίσε φλετῶ ἀδελφῶν, ὡδωνῶν τῆς πατερίας δυσεθείας ἀσυλον φυλαξαι τὸν κληρον καὶ ἡ δὲ ἐκείνος δυσεθεία τὴν βασιλείαν κραδίνας, καὶ ἔδω ῥωμαίων τυράννας κατέλυσε, καὶ ἔδω ἐν κύκλῳ βαρδάρης ὑπέταξε. τέτοις πρὸς τοῖς γραμμασι ὁ κωνσταντῶν, ὡροσελαξεν εἰς τὴν καρδικὴν, ἡλυε κὶ ἡ αὐτὴ πόλις, ἔδακων ἔθνας μητροπόλις καὶ ἔδω τῆς εἰσας καὶ τὰς τῆς ἐσπέρας συνδραμεῖν ἐπισκόπους, πολλὰ ἡ δὲ καὶ ἔτερον τῆς ἐκκλησίας παθημάτων, τῆς συνοδικῆς θεωρείας ἐδέτο.

Κεφ. ε'.

Περὶ παύλου ἡνομήνου ἐπισκόπου κωνσταντινουπόλεως.

ΚΑΙ ἡ δὲ παύλον κωνσταντῶν πόλεως ἡ ἐπίσκοπος ἡ δὲ ἔδω, ἡ δὲ ὀρθῶν προκινδυνεύων δομάτων ἡ δὲ δερσανικῆς μετὰ ληχότες νόσε ἐγράψαντο, ὡς σασεως δερχηγόν καὶ ἄλλα πᾶν προδῆτες, ἀσυκοφαντεῖν εἰώθασιν τῆς δυσεθείας τὰς κήρυκας ἀλλὰ τὸν τῶν καὶ τὰ ἐσάσειεν ὁλεως εἰς τὴν καρδικὴν ἀπαχθῆται, τὰς τῶν ἐναντίων ὀρρωδῆσας ἐπέθελας, μικρὸν ἡ ἡσέρην τὴν κεφάτῳ ἡ βασιλείας ὡδραπάσαντες γνώμην, τὴν βασιλευσῆς ἡ ζωρεῖς κισαν πόλεως μετὶ κισαν ἡ εἰς κικασόν πόλις ἡ αὐτὴ μικρὰ, πάλαι μὴν εἰς τὸ καππαδοκῶν ἔθνος τελεσσα, νῦν δὲ γετῆ δερμενία τῆ δολιέρα συναριθ μετρηθῆ, ἀλλ' ἔδω ἀπέχεσσε τοῖς πᾶσι κηκῶσιν ἡ ἐν ἐρημία ἡ θαυμασίως παύλε διαπεθεῖ. πᾶσι μάλιστα ἡ δὲ μισαφόνη γνώμης τὰς ὑπεργὰς, βιαίως θανάτω παρῆ.

παρέδοσαν. καὶ τὸ τοῦ ἡμᾶς ὁ θείος ἐδίδαξεν
 ἀθανάσιον, ἐν τῇ αὐτῆς οἰκίᾳ Φυγῆς
 διπολοῦν καὶ ταῦτα παρὰ θεοῦ. τὸν γὰρ τῆς
 κωνσταντινουπόλεως παῦλον τὸν ἐπίσκοπον διώ-
 ξαλῆς καὶ εὐσεβῆς, παρὰ φανῶς διπονηγῆναι
 πεποικασιν ἐν τῇ λεγομένῃ κωνσταντινουπό-
 λεως, δὴ μιον ἐγκλιότες εἰς τὸ Φίλιπ-
 πον τὸν γυρμόνρον ἐπαρχον. ὡς γὰρ καὶ τῆς αἰρέ-
 σεως αὐτῶν προσάτης, καὶ τῶν πονηρῶν βε-
 λδομάτων ὑποκρίτης. τοιαύτας μαιφο-
 νίας ἢ δρεῖς βεβλάστηκεν βλασφημία, τῇ
 γὰρ καὶ τὸ μόνον γὰρ λυτή, συμβαίνει τὰ καὶ
 τῶν ἐκείνους θεραπόων τολμήματα.

Κεφ. 5.

Περὶ μακεδονίου καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ εὐσεβείας αἰρέσεως.

Ἀλλὰ τὸν ἔτι τὸ θανάτω, μάλλον
 ἢ τῇ τῶν θρανῶν ἀπαρμένη βα-
 σιλείᾳ, μακεδόνιον ἀνὴρ τὴν προῦδ' ἄλλον
 ὁμογενήματα τὸν ὑπεκλιφότες, ἐπειδὴ ἡ πα-
 ραπλησίως αὐτοῖς ἐβλάστησε τὸ πανάγιον
 πνεῦμα. ἀλλὰ μικρὸν ὑστερον καὶ τὸν ἐξή-
 λασαν, κλισμα λέγειν ὅτι ἀναγόμενον, ὃν
 ὑὸν προσαγορεύει ἡ θία γραφή. ἔδη χά-
 ει ὅτι ἐκείνων ἀποκρίσεις, ἰδίας αἰρέσεως
 προσάτης γεγέννη. ὁμοίσιον μὲν ἔδ' ἔ-
 τος τὸ παλαιὸν τὸν ὑὸν εἶναι λέγων, ὁμοίον δ' ἔ-
 εἶναι καὶ πάντα τὰ γεγεννηκότες διδάσκων.
 κλισὸν ἢ τὸ πνεῦμα προφανῶς ὀνομάζων.
 ταῦτα μὲν ἐν ἑπολλῶ χρόνῳ ὑστερον ἔτι
 γέγονεν ὡς εἰρηκαμῆρ.

Κεφ. 6.

Περὶ τῆς ἐν σαρδικῇ γυρομένης συνόδου.

Εἰς τὴν σαρδικῇ πενήκοντα μὲν καὶ δια-
 κόςιοι σιωλλῶν δοχεῖς, ὡς διδάσ-
 κει τὰ παλαιὰ διηγήματα. ἀφίκετο ἢ ὁ
 μέγας ἀθανάσιον, καὶ ἀσκληπῆς ὁ γα-
 λαῖον, καὶ παρὰ θεοῦ ἐμνήδω, καὶ μάρκελ-
 λον ἀκίρας τῆς γαλατῶν μητροπόλεως, ὃς
 καὶ ἐπὶ τῆς συνόδου τῆς μεγάλης ἐπίσκοπος
 ὡς. ἀφίκετο ἢ καὶ ἑτέροι καὶ ἄλλοι. καὶ οἱ
 τῆς αἰρέσεως προσάθοντες φάλαγγες, ὅτι
 πάλαι τῷ αὐτῷ ἀθανάσιον γυρομένοι δια-
 σαί. ἀλλὰ τῆς συνόδου μεμαθηκότες τὸ
 ἀκλῆς καὶ τὴν ἐν τοῖς θεοῖς παρὰ ἄμασιν
 ὑγείαν, ἔδ' ἐκλήθησαν εἰς τὸ σιω-
 ἔδειον. ἀλλ' ἀπέδρασαν σιω τοῖς ἀδίκους

A sustulerunt. Atque id nos docuit di-
 vinus Athanasius, qui in defensione
 quam scripsit de fuga sua, ista quoque
 inseruit. Nam cum Paulum Constanti-
 nopoleos Episcopum persecuti es-
 sent, repertum apud Cuculum in Cap-
 padocia palam strangulari fecerunt,
 carnificem ad hoc facinus nacti Philip-
 pum Praefectum pratorio. Hic enim
 & sectae ipsorum patronus, & minister
 erat improborum consiliorum. Tales
 tamque cruentas caedes edidit Ariana
 blasphemia. Nam cum ipsorum ad-
 verlus Unigenitum rabie ac furore,
 apte conveniunt facinora adversus fa-
 mulos illius perpetrata.

CAP. VI.

De Macedonio, & de haeresi ab eo constata.

HUNC in modum Ariani cum Pau-
 lum morte affecissent, vel potius
 ad caeleste regnum transmisissent, Ma-
 cedonium in ejus locum substituerunt,
 suae illi sectae atque sententiae esse ar-
 bitrati, eo quod de Spiritu sancto pe-
 inde ac ipsi impie loqueretur. Sed
 non multo post eum quoque ejecerunt,
 cum creaturam dicere abnueret eum
 quem sacra Scriptura Filium appellat.
 Quam ob causam ab illis sejunctus,
 propriae sectae auctor ac patronus exti-
 tit: quippe qui consubstantialiorem qui-
 dem Patri Filium esse ipse quoque ne-
 garet: similem vero per omnia genito-
 ri suo diceret: Spiritum autem sanctum
 discretis verbis creaturam appellaret.
 Et haec quidem haud multo post ad hunc
 modum quem diximus, contigerunt.

CAP. VII.

De Synodo Serdicensi.

SERDICAM vero ducenti & quin-
 quaginta convenerunt Episcopi,
 sicut antiqua monumenta testantur.
 Eodem accessit magnus Athanasius, &
 Asclepas Gazaeus, cujus supra mentio-
 nem feci; & Marcellus Episcopus An-
 cyaerae quae caput est Galatae, qui ma-
 gnae synodi Nicanae temporibus jam
 tum erat Episcopus. Advenerunt et-
 jam horum accusatores, & Arianae fa-
 ctionis principes, qui in Athanasii cau-
 sa jam pridem iudices fuerant. Verum
 cum synodi constantiam & incorru-
 ptam divinatorum dogmatum sanita-
 tem comperissent, ne vocati quidem
 ad Concilium venerunt: sed una cum

K

iniquis iudiciis ipsi quoque accusatores fugam arripuerunt. Quod quidem multo melius docent litteræ ipsius Concilii, quas certioris documenti causâ huic operi intexam.

CAP. VIII.

Epistola synodica ab Episcopis Serdicae congregatis ad totius orbis Episcopos scripta.

SANCTA synodus Dei gratia Serdicae congregata ex urbe Roma, Hispania, Gallia, Italia, Campania, Calabria, Africa, Sardinia, Pannonia, Mæsia, Dacia, Dardania, altera Dacia, Macedonia, Thessalia, Achaia, utraq; Epiro, Thracia, Rodopa: Asia, Caria, Bithynia, Helleponto, Phrygia, Pysidia, Cappadocia, Ponto, altera Phrygia, Cilicia, Pamphylia, Lydia insulis Cycladibus, Ægypto, Thebaide, Libya, Galatia, Palæstina, Arabia, omnibus ubique Episcopis & comministris Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ, dilectis fratribus in Domino salutem. Multa quidem frequenter ausi sunt Ariomanitæ, adversus servos Dei qui rectam fidem custodiunt. Nam cum adulterinam doctrinam supposuissent, Orthodoxos persequi instituerunt. Tantopere denique adversus fidem infurxerunt, ut idlatere non potuerit aures Deo charissimorum Imperatorum. Itaque opitulante Dei gratia, ipsi quoque Deo charissimi Principes, nos ex diversis provinciis & civitatibus congregarunt, & sanctam hanc synodum in urbe Serdicensi celebrari permiserunt: quo tum omnis discordia tolleretur, tum omni fidei pravitate expulsa, sola in Christum pietas apud omnes ubique servetur. Venerunt enim Episcopi ab Orientis partibus, ipsi quoque à piissimis Principibus impulsî, maxime ob ea quæ identidem jactabant de dilectis fratribus & comministris nostris, Athanasio scilicet Episcopo Alexandriae, Marcello Episcopo Ancyrae Galatiæ, & Alclepa Gaza. Nam & ad vos forsitan pervenerunt calumniæ: vestras quoque aures ipsi forsitan commovere tentarunt, ut eis quidem quæ adversus innocentes ab ipsis dicuntur crederetis: ipsi vero improbæ suæ hæreseos suspicionem vitarent. Sed non diu hæc illis facere liberum fuit. Est enim præses ac defensor Ecclesiarum Dominus,

A δικασαῖς καὶ οἱ κατήγοροι. καὶ τὸ αὐμενον διδασκῆ τῆς συνόδου τὰ γραμματεῖα, ἀσάφως ἐνεκα διδασκαλίας ἐνθίσω τῆ συγγραφή.

Κεφ. η'.

Συνεδιόν ἕσπερ ἡ αὐτόθι συνελευθῆτων ἐπισκόπων σφίσι τὰς κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐπισκόπους γραφίαν.

ΗΓΙΑ σύνοδος ἡ κτ' θεῶν χάριν ἐν σαρδικῇ συναχθεῖσα, ἀπὸ τε βόρῃος Ἑσπανίας καὶ γαλλίας, ἰταλίας, καμπανίας, καλαβρίας, ἀφρικῆς, σαρδανίας, πανονίας, μυσίας, δακίας, δαρδανίας, ἀλλῆς δακίας, μακεδονίας, θεσσαλίας, ἀχαιίας, ἠπείρων, θράκης, ῥοδόπης, ασίας, καρίας, βιθυνίας, ἐλλησπόντου, φρυγίας, πισιδίας, καππαδοκίας, πόντου, φρυγίας ἀλλῆς, κιλικίας, παμφυλίας, λυδίας, νήσων κυκλάδων, αἰγυπῆς, θεβαίδος, λιβύης, γαλατίας, παλαμίνης, δραβίας, τοῖς πανταχῶς ἐπισκόποις καὶ συλλειτουργοῖς τῆ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ἐν κυρίῳ χαίρων. πολλὰ μὲν καὶ πολλὰ καὶ οἱ δρειομανῖται ἐβόλησαν κτ' τῶν δ' ἄλλων τὰ θεῶν τὴν πίσιν φυλατῆσιν τὴν ὀρθήν. νόθον γὰρ ἑσθάλουσιν διδασκαλίαν, τὰς ὀρθοδόξους ἐλαύνοντες ἐπειράθησαν. τοσούτων ἵλοιπὸν καὶ ἐπαιέθησαν τῆ πίστεως, οἷς μὴ δὲ τὴν ἀκοιῶν τῶν θεοφιλεσάτων βασιλέων λαθεῖν. τοῖς ἀρετῆς χάριτος τὰ θεῶν σωεργέσης, καὶ αὐτοῖς θεοφιλεσάτοι βασιλεῖς σμνηγαγοῦν ἡμᾶς ἐκ διαφορῶν ἐπαρχιῶν καὶ πόλεων, καὶ τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον ἐπὶ τὴν σαρδικησίαν πόλιν γράμματα δέδωκασιν, ἵνα πάντα μὲν διχόνοια ἀφαιρεθῆ, πάσης δὲ κακοπιστίας ἐξελαθείσης, ἡ ἐῖς ἴσιν χεῖρον ἐνυπέθετα μόνη πᾶσι φυλάτῃ. ἡλθον γὰρ ἐπισκοποι ἀπὸ τῆ ἑώρας, περὶ ἑσθάλουσιν καὶ αὐτοῖς παρὰ τῶν εὐσεβησάτων βασιλέων, μάστιγα δὲ ὅπερ ἐδρῦλιν πολλάκις ἀπὸ τῶν ἀγαπητῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν ἡμῶν, ἀθανασίος τὸς ἐπισκόπος τῆς ἀλεξανδρείας, καὶ μαρκέλλος ἐπίσκοπος τῆ ἀγκυροσταλίας, καὶ ἀσκληπιάδης γαζης. ἴσως γὰρ καὶ εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς ἐφθασαν αἱ διαβολαί, οἷς καὶ τὰς ὑμετέρας ἀκοὰς ἐπεχείρησαν πᾶσα λαθεῖν, ἵνα κτ' μὲν τῶν ἀδῶν ἀλέγῃσι πισθῆναι, τὴν δὲ τῆς μοχθηροῦς αὐτῶν αἰρέσεως ὑπόνοιαν ἐπικρύψωσιν. ἀλλ' οὐδέ ἐπιπολύ ταῦτα ποιῆν σμνηχωρήθησαν. ἐστὶ γὰρ πᾶσι ἀμῆρος τῆς ἐκκλησίαν ὁ κύριος,

ὅτι ὑπὲρ τῶν καὶ ὑπὲρ πάντων ἡμῶν θάνατον
 ὑπομείνας, καὶ δι' αὐτὰς τὴν εἰς εὐρανὸν ἀνοδὸν
 πᾶσιν ἡμῖν δέδωκεν πάλαι μὲν ἐν ἔγραφῳ
 οἱ ᾤοντες ἐπίσκοποι καὶ ἡγούμενοι καὶ θεόδοτον καὶ θεόδοτον,
 καὶ ἑρσάκιον καὶ ἐπαλέα, καὶ μινόφαντον, καὶ σέ-
 φωνον, ἐκλίπτω συλλείβεργῳ ἡμῶν, τῆς ρω-
 μαίων ἐκκλησίας Ἰπποκόπου τῶν προειρη-
 μένων συλλείβεργῳ ἡμῶν, λέγουμεν ὅτι ἀθα-
 νασίῃ ἐπισκόπῳ ἀλεξανδρείας, καὶ μαρκέ-
 λῳ ἐπισκόπῳ ἀντιοχείας, καὶ ἀσκληπᾶ
 πῶ γὰρ ἐγράψαν ἡμεῖς οἱ δὲ τῶν ἄλλων με-
 ρῶν Ἰπποκόποι, μαρτυροῦντες μὲν Ἰπποκρί-
 τῳ καὶ τῷ συλλείβεργῳ ἡμῶν ἀθανασίῃ. τὰ
 ὅτι ἡμεῖς τῶν ᾤοντες ἐπίσκοποι, ἔδεν ἕτε-
 ροὶ ἢ Ἰσίδῳ καὶ συκοφαντίας εἶναι μετὰ. εἰ καὶ
 τὰ μάλιστα ἐκ τῆς κληθείας αὐτῶν τῶν ᾤον-
 τῶν ἀγαπήσει καὶ συλλείβεργῳ ἡμῶν ἰελεῖ μὴ
 ἀπαρῆσαι, καὶ ἐκ τῶν γραφῶν τῶν ᾤον-
 τῶν ἐπισκόπων ἰελεῖ, φανεροῦται τὸν συκοφαντία
 πέφικεν ἡλθὸν γὰρ ἀνεπίπεδο ἄρρεν οἷς ἐπρα-
 ξαν καὶ οἷς πεποιθήκασι καὶ τῶν συλλείβεργῳ
 ἡμῶν. ὁμοῦ καὶ ὅτι πεποιθήκασι ἐν ταύτῃ
 τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, φανεροῦσαν τὴν
 ἐπιπέδῳ συκοφαντίᾳ ἀπέδειξαν. ἀπαρῆσαντες
 γὰρ εἰς τὴν σαρδέων πόλιν, ἰδοὺ ἰελεῖ ἀδελφῶς
 ἡμῶν ἀθανασίον καὶ μαρκέλλον καὶ ἀσκληπᾶν
 καὶ ἄλλους, ἐφοβήθησαν εἰς κρίσιν ἐλθεῖν. καὶ
 εἰς ἀπάξ, ἔδεν δὲ ἄλλοι, ἀλλὰ καὶ πολλὰ κί-
 κληθείας, εἰς ὑπήκουσαν τῶν κληθείας. καὶ
 πάντων τῶν συνεληθῶν ἐπισκόπων, μάλιστα
 τῶν ἐν γηροσύνῃ, καὶ διὰ τὸν χρόνον καὶ διὰ
 τὴν ὁμολογίαν, καὶ διὰ τὸ τὸς ἄτον κάμαλον
 ὑπομεμνημένοι, πᾶσις πηλὸς τε καὶ ἰελεῖς τυ-
 χάνοις ἀξίᾳ, ἀναμνηστικῶν καὶ ἀρεπομέ-
 νων αὐτῶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν κρίσιν, ἵνα ἀπε-
 ἀπόλων τῶν συλλείβεργῳ ἐβρύλησαν καὶ
 ἐγράψαν καὶ αὐτῶν, ταῦτα παρόντων ἐλέ-
 ξαι δυνήσασιν. ἀλλ' ἐκ ἡλθὸν κληθείας, κα-
 θὼς ἀρεπομέ. δεικνύντες καὶ ἐκ τῶν τὴν
 συκοφαντίαν αὐτῶν, καὶ μονοχίτην ἐπιπέδῳ
 καὶ τὴν συκοφαντίᾳ πεποιθήκασι. βοῶντες δὲ
 τῆς παραλήσεως. ὅτι θάρρατες οἷς λέγουσι,
 τῶν καὶ εἰς ἀρεποποι συστῆμαι δύναται. ἐπει-
 διὸ ὅτι ἀπαρῆσαν, νομίζουμεν λοιπὸν μηδέ-
 να ἀγνοεῖν, καὶ ἐμῶν πάλιν κακουργεῖν ἐδε-
 λήσασιν, ὅτι μηδ' ἐχούσης καὶ τῶν συλλείβε-
 ρῳ ἡμῶν ἐλέξαι, τῶν μὲν διαβάλλασιν

A qui pro illis & pro nobis omnibus mor-
 tem subiit, & aditum nobis in caelum
 per se ipsum tribuit. Olim quidem Eu-
 febius & Maris & Theodorus & Theo-
 gnus, Ursacius & Valens, Menophan-
 tus & Stephanus, litteras scripserunt ad
 Julium collegam nostrum Ecclesie Ro-
 manae Episcopum, adversus supradictos
 collegas nostros, Athanasium scilicet
 Episcopum Alexandriae, Marcellum
 Episcopum Ancyrae Galatiae, & Asele-
 pam Gaza. Scripserunt vero aliarum
 quoque regionum Episcopi, Athanasii
 quidem collega nostri innocentiam
 testimonio suo confirmantes: ea vero
 quae ab Eusebio gesta essent, calumnia-
 rum ac mendacii plena esse afferentes.
 Et quamvis ex eo quodam dilectis-
 simo Julio collega nostro vocati non
 adfuerunt, & ex his quae ab eodem Epi-
 scopo Julio scripta sunt, manifeste pa-
 tuit ipsorum calumnia: venissent enim
 proculdubio, si quem in his quae scri-
 pserant & quae gesserant adversus col-
 legas nostros, fiduciam habuissent: ex
 his tamen quae in hoc sancto & magno
 Concilio gessere, fraudem suam multo
 manifestius detexerunt. Nam cum in
 urbem Sardicam advenissent, confici-
 cati fratres nostros Athanasium, Mar-
 cellum, Aselepam & reliquos, in judi-
 cium venire iussit. Et vocati
 non semel atque iterum, sed saepius, ei-
 tationibus minime obtemperarunt:
 quamvis universi qui convenierant Epi-
 scopi, ac praecipue felix senectus Ho-
 sius, qui tum ob aetatis prerogativam,
 tum ob confessionem fidei, tum ob
 tot ac tantos exantlatos labores, omni
 honore ac reverentia dignus est, ipsos
 expectarent, hortarenturque ut ad ju-
 dicium venirent, ut ea quae adversus
 absentes collegas nostros scripserant
 & divulgaverant, ipsis praesentibus pos-
 sent convincere. Verum vocati, uti
 jam dixi, non adfuerunt: calumniam
 suam his quoque factis prodentes, &
 insidias ac fraudes quibus usi fuerant,
 hac tergiversatione tantum non pro-
 clamantes. Nam qui dictis suis confi-
 dunt, si coram adversariis suis stare in
 iudicio non verentur. Cum igitur vo-
 cati non adfuerint, memini deinceps
 obscurum esse arbitramur, eos etiam si
 denuo fraudulentè agere velint, ta-
 men cum nihil habeant, quod adver-
 sus commissarios nostros probare pos-
 sint, obrectare quidem absentibus,
 praesentes autem devitare. Fugerunt

enim, fratres dilectissimi, non solum propter calumniam quam adversus istos confinxerant, verum etiam eo quod advenisse cernerent, qui ipsis diversa crimina objiciebant. Ferrum enim & vincula proferebantur. Aderant homines ab exilio reversi, & ab iis qui in exilio adhuc detinebantur, missi quidam comministri nostri. Aderant cognati atque amici eorum qui per ipsos fuerant interempti. Et quod gravissimum est, aderant Episcopi, quorum unus ferrum & catenas proferebat, quas ipsorum opera gestarat. Alii vero mortem per calumnias ipsorum illatam testabantur. Etenim eo usque furoris progressi sunt, ut etiam Episcopum interficere tentaverint. Adeoque illum interfecissent, nisi ex ipsorum manibus effugisset. Obiit certe collega noster beatae memoriae Theodulus, cum eorum calumniam fugeret. Per illorum enim calumniam, iussus fuerat occidi. Alii gladium plagas ostendebant: alii fame se ab illis vexatos querebantur. Atque haec testabantur, non homines à vulgo, sed integrae Ecclesiae. Quorum nomine qui occurrerant & qui legatione fungebantur, milites cum gladiis, turbas populi cum fustibus, Judicum minas, fallarum litterarum suppositiones, certissimis documentis probabant. Recitatae sunt enim litterae Theognii ejusque consortium, adversus collegas nostros Athanasium, Marcellum & Aiclepam scriptae, ut Imperatorum animos in illos concitarent. Et hoc ita esse demonstrarunt ii qui tunc diaconi fuerant Theognii. His addebant virginum denudationes, Ecclesiarum incendia, comministros nostros in custodiam datos: atque haec omnia nullam aliam ob causam, quam ob infamem haeresin Ariomanitarum. Nam qui communionem eorum recusabant, ista perpeti cogebantur. Haec illi cum cernerent, in extremas angustias redacti erant. Nam cum facinororum suorum ipsos puderet, tamen quia haec amplius occultari non poterant, ad urbem Serdicam adventarunt, ut adventu suo opinionem omnibus afferrent se nihil deliquisse. At cum eos viderent quibus calumnias struxerant, & quos variis calamitatibus oppresserant, cum accusatores & probationes criminum praecipue oculis haberent, ad Concilium vocati venire noluerunt: quamvis collega noster Athanasius, Marcel-

A ἀπόνας, παρόνας ἢ διαφύγασιν. ἔφυγον γὰρ ἀπαπνητοὶ ἀδελφοί, ἐμόνον διὰ τὴν κτ' ἑταῖρον συκοφανίαν, ἀλλ' ὅτι καὶ εἶδ' ἐπὶ διαφορῆς ἐκλήμασιν ἐγκαλέσας αὐτοῖς ἐδεξάντο ἀπανήσαντας. δεσμά γὰρ καὶ σίδηρα ποσοφρεθύματα, καὶ ἀπ' Ἰζορείας ἐπανελθόντες ἄνθρωποι, καὶ ἄλλα τῶν ἐπικαλεχομένων ἐν Ἰζορείαις ἐλθόντες, ἦσαν συλλεϊεργοὶ συγγενεῖς τε καὶ φίλοι τῶν δι' αὐτοὺς δποθανόντων παρεγένοντο. καὶ τὸ μέγιστον, ἐπίσκοποι παρήσαν, ὧν ὁ μὲν τὰ σίδηρα ἐτάς κατήνας ποσοφέρεν, ἀς δι' αὐτοὺς ἐφόρεσεν. Ὁ δὲ τὸν ἐν τῆς διαβολῆς αὐτῶν θάνατον ἐμαρτύρωντο. εἰς τοσούτον γὰρ ἐφθάσαν δπονοίας, ὡς καὶ ἐπίσκοπον Πιπχερεῖν ἀνελεῖν. καὶ ἀνάλονον αὐν, εἰ μὴ δξέφυγε τὰς χεῖρας αὐτῶν. ἀνέστη γὰρ ὁ συλλεϊεργὸς ἡμῶν ὁ μακαρίτης θεόδωλος, φεύγων αὐτῶν τὴν διαβολὴν, κεκέλευσο γὰρ ἐν διαβολῆς αὐτῶν δποθανεῖν. ἄλλοι δὲ ξιφῶν πληγὰς ἐπέδεικνυντο. ἄλλοι δὲ λιμὸν ὑπομεμνημέναι παρ' αὐτῶν ἀπαδύεοντο. καὶ ταῦτα εἶχ' οἱ τυχεῖς ἐμαρτύρων ἄνθρωποι, ἀλλ' ἐκκλησιαὶ ὅλαι ἦσαν ὑπερῶν οἱ ἀπανήσαντες καὶ οἱ πρὸς ἐδύοτες ἐδιδάσκον, στρατιώτας ξιφῆρας, ὄχλους μὲν ῥοπαλῶν, δικαστῶν ἀπειλὰς, πλαστῶν γραμμάτων ὑποβολὰς. ἀνεγνώθη γὰρ γραμμάτων πρὸς θεογόνοι κτ' τῶν συλλεϊεργῶν ἡμῶν, ἀθανασίῃ καὶ μαρκέλλῳ ἐκ ἀσκληπῆ, ἵνα ἐβασιλέας καὶ αὐτῶν κινήσωσι. καὶ ταῦτα ἠλέξαν οἱ γρόμμοι τότε διάκονοι θεογονίας. πορὸς τέτοις παρδένων γυμνώσεως ἐμπησιμὸς ἐκκλησιῶν, φυλακὰς κτ' τῶν συλλεϊεργῶν. καὶ ταῦτα πάντα δι' ἐδέν ἕτερον, ἢ διὰ τὴν δυσώλυμον ἀρεσὴν τῶν δρειομανιῶν. Ὁ γὰρ παραμύνημοι τὴν πορὸς τέτας κοινωνίαν, ἀνάκλιον εἶχον περαθῆναι τέτων. ταῦτα τοῖσι σωροῦντες, εἰς σενὸν εἶχον τὰ τ' πορὸς ἀρέσεως. αἰχρυνόμμοι γὰρ ἀδεράκασιν, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι εἶτι ταῦτα κρύπτειν, ἀπήνησαν εἰς τὴν Καρδέων πόλιν, ἵνα διὰ τῆς ἀφίξεως, ὑπόνοιαν ὡς μὴ πλημμελησαντες δόξωσιν δποφείραθαι. ἰδόντες ἐν τέτας πορὸς αὐτῶν συκοφανιθῆναι, καὶ εἶδ' παρ' αὐτῶν παθόντας, τέτας τε καὶ ηγῶρας, καὶ τέτας ἐλέγχεσ πορὸς ὀφθαλμῶν ἐχόντες, εἰσελθεῖν ἐκ τῆς δταντο κληθῆναι. καὶ τοῖσι τῶν συλλεϊεργῶν ἡμῶν ἀθανασίῃ καὶ μαρ-

κέλευε κὶ ἀσκληπᾶ, πολλῆ τῆ παρρησία χρω-
 μένων, κὶ δόποδουρμύων, κὶ Ἰπικηδύων κὶ
 παροκαλυμμένων ἀνδρῶν, κὶ ἐπαγγελμαδύων
 μὴ μόνον ἐλέγχον τὴν συκοφαντίαν, ἀλλὰ κὶ δει-
 νύμασά κὶ τῶ ἐκκλησιῶν ἀνδρῶν ἐπλημμέ-
 λησαν. οἱ δὲ τὸ σάτω φόβω ἔσυνεδότος κατεχέ-
 θησαν, ὡς φυγῆ ἀνδρῶν, κὶ δια τὴ φυγῆς τὴν συ-
 κοφαντίαν αὐτῶ ἐλέγξαν, κὶ ἀπὸ ἐπλημμέ-
 λησαν δια τῶ δρασμῶν ὁμολογήσαι. εἰ κὶ τὰ
 μάλας τὸν ἑμὸν ἐκ τῶ πρόσερον, ἀλλὰ
 κὶ ἐκ τέτων, ἢ κακοτροπία κὶ ἢ συκοφαντία αὐ-
 τῶν δέικνυ, ὅμως ἵνα μηδ' ἐκ τὴ φυγῆς πρό-
 φασίν πνατέρας κακουργίας πορίσασθ δύ-
 νησῶσιν, ἐσκεψάμεθα κὶ τὴν τὴ ἀληθείας λό-
 γον (ἀ παρ' ἐκείνων δραμα εἰρηθεῖα ἐξέασαι.
 κὶ τὸ προτέμενοι, ἀρήκαμεν αὐτὰς ἐκ τῶ
 πρῶτον ἀνδρῶν συκοφαντίας, κὶ μηδ' ἐτέρον ἢ ἐπι-
 βελήν κὶ τῶ συλλεγεμένων ἡμῶν πεποικιδίας.
 ὁ γὰρ ἐλεῖον παρὰ ἀθανασίω πεφονδύσας ἀρσέ-
 νιοι, ἐστὶν ἢ κὶ ἐν τοῖς ἰσῶν ἐξέασαι.) δόπο δὲ τῆ
 τε, κὶ ἀπὸ τῶν ἀλλων ἀνδρῶν τῶν παρ' αὐ-
 τῶν φαίνε) πλάσμασιν ἐπέδῃ κὶ ἀπὸ πόνη-
 εἰς ἐδρῶν κὶ κλαδῶν παρὰ μακαρίω τῶ
 πρῶτον ἀθανασίω, ἐμαρτύρησαν μὴ αὐ-
 τοῖς (ἀ παρὰ ἀνδρῶν δὲ τὴ ἀλεξανδρείας κὶ
 μαρεῶτε ἑτῶν ἀλλων ἑτῶν, ὅτι μηδ' ἐκ τῶν
 πέπρασιν) κὶ (ἀπὸ τῶν ἰσῶν ἀπὸ τῶν
 τὴ αἰγύπτω πρὸς ἰσῶν τὸν συλλεγεμένων ἡμῶν,
 ἰκανῶς διεβεβαίωσεν μηδ' ἐν πόνοιαν ὅλως τοι-
 αῦτην ἰσχυρῶς, ἀλλὰ τὴ ἐλέγξασιν ὑπομνήμα-
 τα ἐχέει καὶ αὐτὰ, ἀ κὶ μόνον ἐφαν σιν ἐκ
 γενησῶν. ὅμως κὶ ἐν τοῖς ἰσῶν ἡμῶν τῶ
 τοῖς ἐδρῶν. ἀ κὶ ἡμῶν ἡρωτῶν. ἐξ ἄν εἰς
 κατὰ ἡμῶν ἐρωτῶν. ἐφασκεν ἐνδον εἶπαι
 ὅτε μακάριος ἐπέστη τῶ τόπω, κὶ ἐτέρας ἐρω-
 τῶμεν (ἀ ἐλεγε, τὸν ἰσχυρῶν παρ' ἀνδρῶν
 ἰσχυρῶν, νοσητα κατὰ κείω ἐκ κελίω ὡς δὲ τὸ
 τετε φαίνεσθ, μηδ' ὅλως γενησῶν τῶ
 μυστηρίων, δια τὸ τῶ κατὰ ἡμῶν ἐνδον εἶ-
 ναι, κὶ τὸν ἰσχυρῶν μὴ παρῆναι, ἀλλὰ νοσητα
 κατὰ κείω, κὶ γὰρ αὐτὸς ὁ παμπόνη (ἀ ἰσχυ-
 ρος, ψόσασαι μὲν (ἀπὸ τῶ εἰρηκέναι κεκαυ-
 κέναι τὸν ἀθανάσιον πνα τῶν θεῶν βιβλίω ἐ
 διαψόσασθ, ὁμολογήσῃ καὶ ἐκείνο καιρῶ
 νοσην ὅτε μακάριος παρῆν, κὶ κατὰ κείω.
 ὡς κὶ ἐκ τῶ συκοφαντίω αὐτῶ δέικνυσθ.
 ἀ μέλει τῆς συκοφαντίας αὐτῆς μισθόν

Alus & Asclepa, magna cum fiducia que-
 rentur & instarent, eosque provoca-
 rent, sponderentque se non solum re-
 futaturos eorum calumniam, verum et-
 tiam ostenturos quot & quantis malis
 ipsorum Ecclesias affecissent. Illi vero
 tanto conscientie suae terrore percussi
 sunt, ut fugam arripuerint, & calum-
 niam suam fugiendo prodiderint, & ea
 quae admiserant scelera, fugam suam con-
 fessi sint. Porro etiam malitia eorum &
 calumnia non solum ex praeiudiciis, ve-
 rum etiam ex his perspicue ostenditur;
 tamen ne ex fuga sua alterius fraudis
 anam arripere possint, tragica eorum
 facinora juxta veritatis regulam exa-
 minare decrevimus. Quod cum nobis
 propositum esset, ex factis suis
 calumniatores illos esse deprehendi-
 mus, nihilque aliud quam insidias ad-
 versus collegas nostros, ipsos esse ma-
 chinatos. Nam Arsenius, quem illi
 ab Athanasio occisum esse dicunt, su-
 perest adhuc & inter homines degit.
 Ex hoc vero, reliqua omnia quae de al-
 iis vulgarunt, perinde falsa esse appa-
 ret. Sed quoniam de poculo à Maca-
 rio Athanasii presbytero confecto, tu-
 mores ubique disseminarunt: ii qui ab
 urbe Alexandria & ex Mareote aliis-
 que locis huc venerunt, testati sunt
 nihil hujusmodi factum fuisse. Episco-
 pi quoque Aegypti, scriptis litteris ad
 Julium collegam nostrum, constanter
 asseverarunt, ne suspicionem quidem
 ullam ejus rei existitisse. Porro monu-
 menta actorum quae adversus illum ha-
 bere se dicunt, altera tantum parte præ-
 sente contexta esse constat. Et tamen
 in iis actis Pagani & Catechumeni in-
 terrogantur. Unusque ex illis Cate-
 chumenis interrogatus respondit, se in-
 tus fuisse tunc, cum Macarius eo adve-
 nit. Alius vero interrogatus dixit,
 Ischyram illum tantopere ab ipsis decan-
 tatum, tunc agrum in cella decu-
 buisse. Ex quo apparet, nihil solenni-
 um mysteriorum eo tempore fuisse ce-
 lebratum, cum Catechumeni intus es-
 sent, & Ischyra non adesset, sed æger
 decumberet. Nam & ipse sceleratiss-
 imus Ischyra, qui mentitus erat di-
 cendo, Athanasium factos quosdam
 libros combussisse, ejusque rei convi-
 ctum esse, confessus est agrotasse se &
 in lecto jacuisse tunc, cum Macarius ad-
 fuit: adeo ut ex hoc quoque appare-
 at, illum revera calumniatorem esse.
 Et tamen huic ipsi Ischyrae, calumniae

istius mercedem dederunt nomen Episcopi, qui tamen ne presbyter quidem erat. Duo enim presbyteri, qui olim quidem cum Meletio fuerant, postea vero à beato Alexandro Episcopo Alexandriae suscepti sunt, & nunc cum Arhanasio versantur, ad Concilium venientes testari sunt, nunquam illum fuisse presbyterum, nec Meletium Ecclesiam ullam aut ministrum in Marcote unquam habuisse. Et hunc tamen, qui ne presbyter quidem est, Episcopum nunc promoverunt, ut hujus nominis titulo auditorum animos inter calumniandum percellant. Lectus est etiam liber Marcelli collegæ nostri, & fraus Eusebianorum deprehensa est. Quæ enim Marcellus dixerat tanquam questionem proponens, ea tanquam ab illo asserta calumniati sunt. Recitata igitur sunt ista, & ea quæ post questionem propositas & quæ ante illas dixerat, & recta viri illius fides inventa est. Nam neque à sanctæ Mariæ partu, sicut illi affirmant, verbo Dei initium tribuit nec regnum ejus finem habiturum esse dixit: immò regnum illius & principii expers & interminatum esse scripsit. Asclepas quoque collega noster protulit acta, quæ Antiochiæ confecta fuerant presentibus ipsius accusatoribus, & Eusebio Episcopo Cæsariensi: & ex sententiis Episcoporum qui huic iudicio præfuerunt, se innocentem esse demonstravit. Non igitur sine causa fratres charissimi, isti crebro vocati non obtemperarunt; non sine causa fugam arripuerunt. Etenim conscientia scelerum suorum exagitati, suas ipsorum calumnias fuga confirmarunt, effeceruntque ut fides iis haberetur quæ præsentibus accusatores contra ipsos dixerant ac probaverant. Præter hæc omnia, eos etiam qui ob Asianam hæresin olim accusati atque ejeçti fuerant, ipsi non solum susceperunt, verum etiam ad altiorem gradum promoverunt: Diaconos quidem ad honorem Presbyterii; Presbyteros vero qui depositi fuerant, ad Episcopatus dignitatem extollentes: non alio consilio, quam ut impietatem quidem suam disseminare ac propagare, piam autem fidem corrumpere possent. Horum autem duces ac principes post Eusebium nunc sunt, Theodorus Heracleæ, Narcissus à Neroniade Ciliciæ, Stephanus Antiochiæ, Georgius Laodiceæ, Acacius à Cæsarea Palæstinae,

Α τῶν ἰσχυρῶν δεδῶκα σὺν ἐπισκόπῳ ὄνομα, τῶ μὴ δὲ πρεσβυτέρῳ τυγχάνοντι. ἀπαλήθισαι εἰς τὸ δύο πρεσβύτερον, ④ σὺν μελέτιῳ πῶς ἡρώδης, ὕστερον ἢ πῶς τὸ μακαρίον ἀλεξάνδρου τὸ ἡρωδίδης ἐπίσκοπος ἀλεξανδρείας πρεσβυτέρῳ μὴ δὲ πῶς πῶς τὸν πρεσβύτερον γενησάν, μὴ δ' ὅπως ἐξηγήσεται μελέτιον εἰς τὸν μαρεώτιον ἐκκλησίαν ἡλθεργόν. καὶ ὁμοίως τὸν μὴ δὲ πρεσβύτερον τυγχάνοντα, ἵνα ἐπίσκοπον πρεσβυτέρῳ, ἵνα τῶ ὀνόματι τὰ τῶ δεξωσὶν ἐπί τ' συκοφαντίας καταπλήθηντες ἀκρίβειας. ἀνεγνωσθῆναι καὶ τὸ σύγγραμμά τι συλλήτοργε ἡμῶν μαρκέλλου, καὶ διέρεθαι τῆ πῶς δι' ἐπίσκοπον κακοδεχία. ἀ τὸ ὡς ζήτησὶ ὀ μάρκελλου εἰρηκε, ταύτ' ὡς ὁμολογηθῆναι διαβεβλήκασιν. ἀνεγνωσθῆναι ταῦτα, καὶ τὰ ἐξῆς καὶ τὰ πῶς αὐτῶν τῶ ζήτημάτων, καὶ ὀρθῆ ἡπίστευ ἄνδρος διέρεθαι. ἔτε γὰρ ἀπὸ τῆς ἀγίας μαρίας, ὡς αὐτοὶ διβεβήσασιν, δεχθῆναι ἐδίδε τῶ θεῷ λόγῳ, ἔτε τέλει εἶχεν τὴν βασιλείαν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν βασιλείων ἀναρχῶν καὶ ἀκατάπαυσον εἶναι τὴν τῆς ἐρηψῆ. καὶ ἀσκληπῆος ἢ συλλήτοργος πρεσβυτέρῳ ἐπομνήματα γενηθῆναι ἐν ἀντιοχείᾳ, πωροθῶν καὶ τῶ κληρονομῶν καὶ εὐσεβῆς τῶ ἀπὸ καισαρείας, καὶ ἐν τῶ ἀποφάσεων τῶ διασάντων ἐπισκόπων ἐδέξεν ἑαυτὸν ἀδῶσαι εἶναι. εἰκότως ἐν ἀδελφοὶ ἀγαπητοί, καλέμενοι πολλὰς εἶχ' ὑπακῆσιν εἰκότως εφυγον, ἵνα γὰρ τῶ συνδέσῃ εἰλαυνομένοι, φυγῆ τὰς αὐτῶν συκοφαντίας ἐβεβήσασιν καὶ πῶς διδῆναι τὰ καὶ αὐτῶν πεπονησῶν, ἀπὲ πωροθῶν ④ κατηγορήσεις ἐλεγον καὶ ἐπεδέκνωθ. ἐπι τοῦτω πῶς τῶ τῶ πῶσι καὶ τῶς πάλαι κληρονομήσεις καὶ ἐκβληθῆσεις διὰ τῶν δέξαι αἴρεσιν, ἐμονὸν ἐδέξαντο, ἀλλὰ καὶ εἰς μείζονα βαθμὸν πωροθῶν διακόνος μὴ εἰς πρεσβύτεριον, ἀπὸ ἢ πρεσβυτέρῳ εἰς ἐπισκοπήν. δι' ἑδὲν ἔτερον ἡ ἵνα τῶ ἀσέβειαν διασπείρω καὶ πωροθῶν δυνήθῶσι. καὶ τῶ εὐσεβῆ διαφθέρωσι πῶσι. εἰσὶ ἢ τῶν μὴ τῶς πῶς εὐσεβῆσιν νῦν ἐξάρχον, θεόδωρος ἀπὸ ἡρακλείας, νάρκισος ἀπὸ νερωιάδου τῆς κιλικίας, στέφανος ἀπὸ ἀντιοχείας, γεώργιος ἀπὸ λαοδικείας, ἀκάκιος ἀπὸ καισαρείας τῆ παλαιστίνης, μινόφανος

ἀπὸ ἐφέσου τῆς ἀσίας, ἔρσαντι ἀπὸ συγιδόνος
 τῆς μυσίας, ἐάλθη ἀπὸ μυσίας τῆς παννονίας, καὶ
 ἦλθον τοῖς συνῶν ἀδελφοῖς ἐλθεῖν ἀπὸ τῆς εἰώσεως
 καὶ ἐπέτερον, ἕτε εἰς τὴν ἀγίαν σύνοδον ἐλθεῖν,
 ἕτε ὄλως εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς θεῆς παραβα-
 λῆναι συνεχώρησαν καὶ ἐρχόμενοι εἰς τὴν Καρ-
 δικήν, καὶ τόπως συνόδους ἐποιεῖν ὡς ἐαυ-
 τὸς ἐβουλήθησαν μετὰ ἀπφλῶν, ὡς ἐλθόντας
 αὐτοὺς εἰς τὴν Καρδικήν, μηδὲ ὄλως εἰς τὴν κείσιν
 ἐλθεῖν, μήτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ Συμελθῆναι τῆς ἀγίας καὶ
 μεγάλης Συνόδου, ἀλλὰ μόνον ἐλθόντας καὶ ἐπὶ
 ἀφοσίωσιν τῆς ἐαυτῶν ἐπιδημίας ἐπιδοξάζα-
 μους, ἵνα χέως φυεῖν ταῦτα γινώσκων δέου-
 σιμα ὡς τῶν συλλεγεμένων ἡμῶν μακα-
 ρίων, ἀπὸ παλαιότητος, καὶ ἀσεβείας ἀπὸ ἀραβίας,
 τῶν ἐλθόντων συνῶν ἀδελφῶν, καὶ ἀναχωρησάντων ἀ-
 πὸ τῆς ἀπείσεως αὐτῶν. ἔτοι γὰρ ἐλθόντες εἰς τὴν ἀ-
 γίαν σύνοδον, τὴν μὴν βίαν ἡμετέραν ἀποδύ-
 ροντες ἐδὲν ἡμετέροις ὀρθοῦν ἐλεῖν περὶ τῆς
 προσειρηθείσης καὶ πέτο, ὡς ἀρα εἶναι ἐκεῖ πολλοὶ τῆς
 ὀρθῆς ἀντιποιεμένοι δόξης, καὶ κωλύμενοι εἰς
 αὐτῶν ἐλθεῖν ἐπὶ αὐτῶν, καὶ διὰ τὸ ἀπφλεῖν ἐν-
 τέλλεσθαι τῶν βεβηλωμένων ἀναχωρεῖν ἀπὸ
 αὐτῶν. τῆς γὰρ γενέσεως καὶ ἐν ἐν ὁκτώ πάλιν με-
 ναι ἐσπεύδασαν, μηδὲ τὸ βραχυτάτον ἰδιό-
 ζῆν αὐτοῖς ἐπιτρέψαι. ἐπειδὴ οὖν οὐκ ἔστι ὡς
 σιωπῆσαι, ἐδὲ ἀνεκδιήθητες εἶσαι τὰς συκο-
 φανίας, τὰ δέσμοι, ἐδὲ φόνους, τὰς πηλίας, τὰς
 ὡλεῖν πλάσων ἐπιστολῶν συσκευίας, τὰς αἰκί-
 ας, τὰς βυμβώσας τῶν παρθένων, τὰς εἰσορίας,
 τὰς καλαιδέσας τῶν ἐκκλησιῶν, ἐδὲ ἐμπησι-
 μους, τὰς μελαθροῦς ἀπὸ μικρῶν πόλεων εἰς μέ-
 ζονας παρθερίας, ἐπεὶ ὁ ἱερατικὸν τὴν καὶ τὸ ὀρ-
 θῆς πείσεως νότον ἐπανάστασαν δυσώνημον ἀρτα-
 νὴν αἰρῶσιν δι' αὐτῶν τῆς γενέσεως τῶν μὴν ἀ-
 γαπητῶν ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ συλλεγεμένων, ἀθα-
 νάσιον τὸν τῆς ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπον, καὶ μαρ-
 κελλον τὸν τῆς ἀκυρογαλατίας, καὶ ἀσκληπῶν τὸν
 Γάζης, καὶ τῶν συνῶν αὐτοῖς συλλεγεμένων τῶν κυ-
 ρίων, ἀθῶν καὶ καθαρῶν εἶναι ἀπεφηνάμεθα,
 ἱερατικῶν καὶ εἰς τὴν ἐκάστην παροικίαν, ὡς ἐν ὁ-
 σκῆν ἐκάστης ἐκκλησίας ἵερος λαοῦ ἱδὲ ἐπισκό-
 πον τὴν καθαρότησα, καὶ ἕτε μὴν ἔχον ἐπίσκοπον
 καὶ προσδοκῶντες εἰς τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν
 ἐπελθόντας δίκην λυκῶν ἱεροῦ τὸν ἀλεξαν-
 dreia, βασιλῶν τὸν ἐν ἀκύρα, καὶ κυβιανὸν τὸν ἐν
 γάζῃ, τῆς τῶν μὴν ἐπισκόπων ὀνομαζῶν μὴδὲ

A Menophantus ab Epheso Asia, Ur-
 facius à Singiduno Mœlia, Valens à
 Murfa Pannonia. Isti enim eos qui
 secum ab Orientis partibus venerant,
 nequaquam passi sunt ad sacrosanctum
 Concilium accedere, nec in Ecclesi-
 am Dei introire ullatenus permiserunt.
 Et cum Serdicam venirent, synodos
 certis in locis & pacta inter se fecerunt,
 adjectis comminationibus, ut cum Ser-
 dicam venissent, nec omnino ad judi-
 cium accederent, nec simul & in eun-
 dem locum cum sacrosancta synodo
 convenirent: sed ut postquam urbem
 ingressi essent, ac dicis causâ præsen-
 tiam suam tantummodo ostendissent,
 statim se fuga proriperent. Hæc en-
 nim ad notitiam nostram perlata sunt
 per collegas nostros, Macarium Pa-
 læstinae & Asterium Arabiae Episco-
 pos, qui cum ipsis quidem advene-
 runt, sed ab ipsorum perfidia recel-
 serunt. Hi cum ad sanctam Syno-
 dum venissent, & vim, quam passi fue-
 rant, conquesti sunt: & nihil recte at-
 que ordine apud illos geri affirmarunt
 illud quoque adjicientes, multos illic
 esse, qui rectam fidem retineant, sed
 prohiberi ab illis ne huc veniant, par-
 tim pollicitationibus, partim minis ad-
 versus eos qui ab ipsorum partibus vel-
 lent recedere. Hujus rei causa omnes
 in una domo simul manere studuerunt,
 ne modico quidem tempore cuiquam
 permittentes privatim degere. Igitur
 quoniam silentio involvere, & indictas
 præterire non oportuit calumnias, ce-
 des, vincula, verbera, fallarum episto-
 larum insidias, contumelias, virgi-
 num denudationes, exilia, Ecclesiarum
 everfiones, incendia, translationes à
 minoribus civitatibus ad majores Ec-
 clesias, & quod omnium maximum est,
 infaultam Arii hæresin nunc adverstus
 rectam fidem ab ipsis excitatam: idcir-
 co dilectos quidem fratres & collegas
 nostros, Athanasium Episcopum Ale-
 xandriae, Marcellum Episcopum Ancy-
 ræ Galatiæ, Afclebam Gazæ, & eos qui
 cum illis ministri sunt Domini, inno-
 centes ac puros esse pronuntiavimus:
 scriptis litteris ad uniuscujusq; Ecclesi-
 am, ut cujusq; Ecclesiæ populus inno-
 centiam Episcopi sui cognoscat: & hunc
 quidem habeat atq; expectet Episcopum:
 eos vero qui luporum instar in eorum
 Ecclesias invaserunt: Gregorium scilicet
 Alexandriae, Basilium Ancyrae, & Quin-
 tianum Gazæ, nec Episcopos omnino

nec Christianos appellant; nec cum iis A
 ullam habeant communionem: & ne-
 que litteras ab illis accipiant, neque
 ad illos scribant. Theodorum vero
 ab Heraclea Europæ, Narcissum à Ne-
 roniade Ciliciæ, Acacium à Cæsarea
 Palæstinæ, Stephanum Antiochiæ,
 Ursacium à Singiduno Mæciæ, & Va-
 lentem à Mursa Pannoniæ, Meno-
 phantum Ephesi, & Georgium Lao-
 diceæ, etsi is metu perculsus ab Ori-
 ente non venit, tamen quia à beato A-
 lexandro Alexandrinæ quondam Epi-
 scopo depositus est, & quoniam tum
 ipse, tum supradicti omnes, Ariti ve-
 saniam sectantur: ob varia denique
 crimina quæ illis objecta sunt, eos san-
 cta Synodus communi omnium con-
 sensu ab Episcopatu deposuit. Eosq;
 non solum Episcopos non esse decrevi-
 mus, sed ne communionem quidem fi-
 delium dignos esse habendos. Nam
 qui à Patris substantia & deitate Fili-
 um separant, & qui Verbum extrane-
 um faciunt à Genitore, hos ab Eccle-
 sia Catholica separari convenit, & à
 Christianorum nomine alienos cen-
 seri. Sint igitur vobis nobisque omni-
 bus anathema, eo quod verbum veri-
 tatis adulteraverint. Apostolicum e-
 nim præceptum est: Si quis vobis ev-
 angelizaverit præter id quod accepi-
 stis, anathema sit. Cum his ut nemo
 communicet præcipite. Nulla enim
 communio est luci cum tenebris.
 Hos omnes procul à vobis amovete:
 nulla est enim consensus Christo cum
 Belial. Cavete fratres dilectissimi,
 ne ad illos scribatis, neve ab illis litte-
 ras accipiat. Curate potius charis-
 simi fratres & comministri, ut vos
 quoque tanquam spiritu præsentem,
 synodo nostræ consentiat, & subscri-
 ptione vestra suffragemini, ut ab om-
 nibus ubique comministris nostris
 unanimis concordia setvetur. Abdi-
 camus potro, & extorres ab Ecclesia
 catholica pronuntiamus eos qui affir-
 mant, Christum quidem esse Deum,
 sed verum Deum non esse: & Filium
 quidem esse, sed non esse verum Fili-
 um: eumque genitum esse simul ac
 factum. Sic enim se intelligere geni-
 tum profitentur, quia ita dixerunt, id
 quod genitum est, factum est. Et sic
 cum Christus sit ante secula, principium
 ei tribuunt & finem: quod tamen
 non in tempore habet, sed ante om-
 nia tempora. Nuper vero duæ vi-

χριστιανές, μηδ' ἐὼς κοινώνησαν πρὸς αὐ-
 τὸν ἔχον, μηδ' ἐδέχθη αὐτὰ πρὸς αὐτῶν
 γράμματα, μήτε γράφον πρὸς αὐτοὺς. τὰς δὲ
 παρὶ θεοῦ δῶρον τὸν δὲ πρὸ Ἡρακλείας τὸν δὲ ῥώπης,
 καὶ νάρκιος ὁ τὸν δὲ πρὸ νερονιάδου τῆς κιλικίας,
 ἀκάκιον τὸν δὲ πρὸ καισαρείας τῆς παλαιστίνης, καὶ
 σέφαλον δὲ πρὸ ἀντιοχείας, καὶ ἄρσάκιον δὲ πρὸ συγ-
 γιδένου τῆς μυσίας, καὶ ἐλάνατον δὲ πρὸ μυρσῶν τῆς
 πανονίας, καὶ μινώφαντον τὸν δὲ πρὸ ἐφέσου, καὶ
 γεώργιον τὸν δὲ πρὸ λαοδικείας, εἰ καὶ φοβηθέντες
 μή παρεγγύοντο ἀπὸ τῆς ἰσχύος, ὅμως διὰ τὸ ἀπὸ
 τῆς μακαρίας ἀλεξάνδρου ἡγεμονίας ἐπισκοπῆς
 πρὸ ἀλεξάνδρειας καθηγήσαντο αὐτοὺς, καὶ διὰ τὸ
 καὶ τέτρες σὺν αὐτοῖς τῆς δόξης μαρίας εἶναι,
 καὶ διὰ τὰς ἐπιπέρας αὐτοῖς ἐκλήματα, τέ-
 τρες παμψηφεία κατέλειπεν ἡ ἀγία συνόδος ἀπὸ
 τῆς ἐπισκοπῆς. καὶ ἐκέλευεν μὴ μόνον αὐτοὺς
 ἐπισκοπῆς μὴ εἶναι, ἀλλὰ μηδὲ κοινώνας μὴ
 τῶν πρὸς αὐτοὺς καταξίωσθαι. τὰς γὰρ χωρίζον-
 τας τῆς πατρὸς ἰσχύος καὶ θεότητος τὸν υἱόν, καὶ
 ἀπαλλοτριμένους τὸν λόγον ἀπὸ τῆς πατρὸς, χω-
 ρίζουσαν ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας προσήκει,
 καὶ ἀλλοτριεῖς εἶναι τῆς χριστιανῶν ὀνόματος. ἐσω-
 σαντοῖν ἡμῶν καὶ πάντων ἀνάθεμα, διὰ τὸ κα-
 καπηλοδοκεῖν αὐτοὺς τὸν λόγον τῆς ἀληθείας
 ἀποσολικόν γὰρ ἐστὶν ἡ ἀληθὴς μαρτυρία, εἰς τὴν ἡμῶν
 διαγγελίαν παρ' ὁ παρελάβετε, ἀνάθεμα
 ἐστω. τέτοις μηδὲνα κοινώνας καταξίωσθαι.
 ἐδὲ μία γὰρ κοινῶν φωνῶν πρὸς ἡμᾶς τῆς
 πάντας μακαρῶν ποιήσε. ἐδὲ μία γὰρ συμφω-
 νία χριστῶν πρὸς βελίαν καὶ φυλάξαντες, ἀδελ-
 φοὶ ἀγαπῆσαι, μήτε γράφον πρὸς αὐτοὺς, μή-
 τε γράμματα παρ' αὐτῶν δεχόμενοι, ἀποστα-
 σαίε τῆς ἡμετέρας ἀγαπῆσαι ἀδελφοὶ καὶ συλλη-
 τεργοί, ὡς τὰ πνεύματα παρεγγύοντες τῆς συνόδου
 ἡμῶν συναρῆσαι. ἡνθέσαντες δὲ ὑπογραφήσαν
 μέλλοντας, ὡς ἔστιν ἡ ἀπὸ πάντων ἡμῶν ἀπαιχθῆ
 συλλεγεμένων ἡμῶν ὁμοφωνίαν διασώξασθαι
 ἀποκηρῦξιν ἡμῶν ἡ ἐκείνης καὶ ἐξοριζόμεν τῆς
 καθολικῆς ἐκκλησίας, τὰς διαβεβαιώσαντες, ὅτι
 θεὸς ἐστὶν ὁ χριστὸς δηλονότι, ἀλλὰ μὴ ἀληθι-
 νὸς θεὸς ἐκ ἐστὶν ὅτι υἱὸς ἐστὶ, ἀλλὰ ἀληθι-
 νὸς υἱὸς ἐστὶν ὅτι ἡμῶν ἐστὶν ἅμα καὶ ἀληθι-
 νὸς. ἔτιως γὰρ αὐτοὺς νοεῖν τὸν γεγεννημένον ὁ-
 μολοῦσθαι, ὅτι ἔτιως εἶπον τὸν γεγεννημένον ἐστὶ
 καὶ ὅτι ἔτιως πρὸ αἰώνων ὄντων, διδόντων
 αὐτῶν δεχόμενοι καὶ τέλῃ, ὅπερ ἐστὶν καιρῶν
 ἀλλὰ

ἀλλὰ πρὸς πάντας χρόνους ἐχθρῶν καὶ ὑπόγυον δὲ
 δύσεως ἀπὸ τῆς ἀσπίδος τῆς Δρειανῆς ἐχθρὸν ἵκη-
 σαν, ἐάλης καὶ ἐρσάκει. οἱ τινες καυχῶνται καὶ
 εὐαμφοβῶντες λέγοντες ἐαυτοὺς χριστιανούς
 εἶναι, καὶ ὅτι ὁ λόγος καὶ ὅτι τὸ πνεῦμα, καὶ ἐς αὐ-
 ρῶθη καὶ ἐσφάγη καὶ ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, καὶ ὅτι
 περὶ τῶν αἰρετικῶν σύστημα φιλονεικεῖ, δια-
 φώρες εἶναι τὰς ὑποστάσεις τῆς πατρὸς καὶ τῆς υἱῆς
 καὶ τῆς ἁγίας πνεύματος, καὶ εἶναι κεχωρισμένας.
 ἡμεῖς δὲ ταύτην παρελήφθαμεν καὶ δεδιδάκ-
 μεθα, καὶ ταύτην ἐχορμητὴν καθολικὴν καὶ ἀπο-
 στολικὴν ᾧ δόξαν καὶ πίσιν καὶ ὁμολογίαν, μίαν
 εἶναι ὑπόστασιν, ἣν αὐτοὶ οἱ αἰρετικοὶ εἶσαν πρὸς. B
 αφορῶσαι, τῆς πατρὸς καὶ τῆς υἱῆς καὶ τῆς ἁγίας πνεύ-
 ματος. καὶ εἰ ἴθιεν, τίς τῆς υἱῆς ἢ ὑπόστασις ἐστίν;
 ὁμολογεῖται ὡς αὐτὴ καὶ ἡ μὴ τῆς πατρὸς ὁ-
 μολογεῖται. μηδὲ πῶς πατέρα χωρὶς υἱῆς,
 μηδὲ υἱὸν χωρὶς πατρὸς γεννητῶν, μηδὲ εἶναι
 δύνασιν, ὅτι ὁ λόγος πνεῦμα, ἐκέχον. ἀπὸ πῶ-
 ταιον γὰρ ἐστὶ λέγειν πῶς πατέρα γεννητῶν
 χωρὶς υἱῆς, μήτε ὀνομάζειται, μήτε εἶναι δύ-
 νασιν, ἐστὶ αὐτῶν μαρτυρία τῆς υἱῆς, λέξασα, ἐγὼ
 ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐμοί. καὶ ἐγὼ καὶ ὁ πα-
 τὴρ ἐν ἐσθμῶ. εἰς αὐτὴν ἡμῶν δεινῶν τὸν γεννη-
 μενον, ἀλλὰ γεννημενον πρὸς πάντων, ἀπὸ
 ἀόρατου καὶ ὀρατοῦ πρὸς αὐτοὺς. C
 τοῦ καὶ
 τεχνίτην καὶ δεχθῆναι τὸν ἀγγέλων, καὶ κόσμου,
 καὶ τῶν ἀνθρώπων γενέσθαι. ὅτι φησὶν, ἡ πάντων
 τεχνίτης ἐστὶν ἀξίως με σοφία καὶ πάντα δι' αὐτῆς
 ἐγένετο. καὶ πάντες ἵδονται τὸν υἱὸν, εἰ δεχθῶν
 ἔλαβον, ὅτι ὁ πάντων ἀνθρώπων δεχθῶν ἐκ ἐχθρῶν.
 θεὸς δὲ εἰς τὸ πῶς ὑπομένει τέλει. καὶ λέγει τὸν
 πατέρα ὑὸν εἶναι, εἰ δὲ πάλιν τὸν υἱὸν πατέρα
 εἶναι, ἀλλ' ὁ πατήρ, πατήρ ἐστίν. καὶ ὁ υἱός, πατὴρ
 υἱός ἐστιν. ὁμολογεῖται τὸν υἱὸν εἶναι τῆς πα-
 τρὸς τὸν υἱόν. ὁμολογεῖται τὸν λόγον θεὸς πα-
 τρὸς εἶναι ὑὸν πατὸς ὄν ἕτερος ὁμοῦς ἐστιν. καὶ τὸν λό-
 γον ἀληθῆ θεόν, καὶ σοφίαν, καὶ δύναμιν ἀλη-
 θῆ δὲ ὑὸν πρὸς ἀδελφὸν, ἀλλ' ἐχθρῶν οἱ
 λοιποὶ υἱοὶ πρὸς αὐτοὺς εἶναι, τὸν υἱὸν λέγει τὸν
 ὅτι ἐκείνοι ἢ διὰ τῆς τοῦ θεοῦ εἶναι τῆς ἀναγεννητῶν
 χάριτος, ἢ διὰ τὸ καὶ ἀξιώσθαι υἱοὺς πρὸς αὐ-
 τοὺς εἶναι, καὶ διὰ τὴν μίαν ὑπόστασιν, ἢ τίς ἐστὶ
 τῆς πατρὸς καὶ τῆς υἱῆς. ὁμολογεῖται μονογενῆ
 καὶ πρῶτογον. ἀλλὰ μονογενῆ τὸν λόγον, ὅς
 πάντες καὶ ἐστὶ ἐν τῷ πατρὶ. τὸ πρῶτογονος
 δὲ τῶν ἀνθρώπων. διαφέρει δὲ τῆς καυῆς κλίσεως, ὅτι

A peræ ex Ariana aspide prodierunt, Va-
 lens & Ursacius. Qui gloriantur, nec
 dubitant se Christianos dicere, asse-
 rentes Verbum & Spiritum crucifixum
 esse & occisum & à mortuis surrexisse:
 & quod hæreticorum factio pertinaciter
 asseverat, Patris ac Filii & Spiritus
 Sancti diversas esse hypostasias, & à se
 invicem separatas. Nos vero hanc à
 majoribus accepimus ac didicimus, &
 hanc tenemus catholicam atque Apo-
 stolicam traditionem & fidem ac pro-
 fessionem, unam esse hypostasin quam
 ipsi hæretici substantiam appellant, Pa-
 tris ac Filii ac Spiritus Sancti. Et si qua-
 rant, quænam sit hypostasis Filii, pro-
 fitemur eam esse quæ omnium con-
 sensu sola est Patris: nunquam Patrem
 sine Filio, nec Filium sine Patre fuisse,
 nec esse posse. Absurdissimum enim
 est dicere, Patrem aliquando fuisse si-
 ne Filio. Alterum enim sine altero nec
 nominari, nec esse posse, ipsius Filii te-
 stimonium est, dicentis: Ego in Patre
 & Pater in me. Et rursus: Ego & Pater
 unum sumus. Nemo nostrum negat
 genitum, sed genitum dicimus ante om-
 nia quæ visibilia & invisibilia dicuntur:
 conditorem atque opificem Ange-
 lorum & Archangelorum, mundi que
 totius ac generis humani. Atque enim
 Scriptura: Omnium artifex Sapiaentia
 docuit me. Et alibi: Omnia per ipsum
 facta sunt. Jam quod semper est Ver-
 bum, initium non habet. Non enim
 semper esse potuisset, si sumpsisset ex-
 ordium. Deus autem nunquam finem
 admittit. Non dicimus, Patrem esse
 Filium, nec rursus Filium esse Patrem.
 Verum Pater est Pater Filii: & Filius
 est Patris Filii. Confitemur Filium
 esse virtutem Patris. Confitemur il-
 lum esse Verbum Dei Patris, præter
 quod nullum est aliud: & Verbum ve-
 rum Deum, & sapientiam ac virtutem
 esse. Verum autem Filium esse tradi-
 mus, non sicut alii Filii appellantur.
 D Nam hi quidem aut regenerationis
 causa Dii dicuntur, aut eo quod digni
 habitu fuerint, Filii nuncupantur: non
 autem ob unam substantiam quæ est
 Patris & Filii. Eundem confitemur U-
 nigenitum esse ac Primogenitum. Sed
 unigenitum quidem, Verbum quod
 semper fuit & est in Patre: primogeni-
 tum vero, ob naturam humanam. Præ-
 cellit tamen nova creatione, quia
 primogenitus est etiam ex mortuis.
 Confitemur unum esse Deum, unam

que esse Patris ac Filii Deitatem. Nec quisquam negat Patrem Filio majorem esse, non propter aliam hypostasin, aut aliam differentiam; sed quia ipsum Patris nomen majus est vocabulo Filii. Porro impia ac perversa est eorum interpretatio: qui à Domino dictum esse contendunt, Ego & Pater unum sumus: propter consensum atque concordiam. Omnes vero quotquot sumus catholici, stultam ac deplorandam illorum sententiam damnavimus. Quemadmodum enim homines mortales, ubi offendere se mutuo ac rixari cœperint, dissidere inter se solent, & rursus in gratiam redire, ita dissidium ac discordiam inter omnipotentem Deum Patrem ac Filium intercedere posse dicunt: quod quidem suspicari duntaxat aut cogitare absurdissimum est. Nos vero & credimus & affirmamus atque ita sentimus, factum illud oraculum: Ego & Pater unum sumus, dictum esse ob unitatem substantiæ quæ una eademque est Patris ac Filii. Illud etiam credimus, hunc semper sine ullo principio ac fine cum Patre regnare: & regnum ejus nec tempus habere quo definatur, nec unquam desinere. Quod enim semper est, id nec cœpit unquam esse, nec desinere aliquando potest. Credimus item & comprehendimus Paracletum Spiritum Sanctum, quem ipse Dominus & pollicetur est & misit: & eum credimus missum. Is vero passus non est, sed homo quem induit & quem assumpsit Christus ex Maria virgine: qui pati potest. Homo enim morti obnoxius est; Deus vero immortalis. Credimus die tertia resurrexisset, non Deum in homine, sed hominem in Deo. Quem quidem doctum obtulit Patri suo: quem à peccato & à corruptione liberavit. Credimus item eum opportuno ac definito tempore, cunctos de cunctis rebus judicaturum esse. Tanta vero est illorum amentia: tamque densis tenebris mens ipsorum offunditur, ut lucem veritatis intueri non possint. Non intelligunt, qua ratione dictum sit à Domino: ut & illi in nobis unum sint. Atqui palam est, cur unum dixerit. Nam Apostoli Sanctum Dei Spiritum acceperant: Sed tamen ipsi non erant Spiritus: nec ullus eorum Verbum erat, nec sapientia aut virtus, nec Unigenitus. Sicut ego, inquit, & tu unum

A καὶ πρῶτος οὗτος ἐν τῶν νεκρῶν. ὁμολογῶμεν
 ἓνα εἶναι θεόν. ὁμολογῶμεν μίαν πατρὸς καὶ υἱοῦ
 θεότητα. Ἐδὲ τις ἀρνεῖται ποτε τὸν πατέρα τὸ
 υἱὸν μείζονα, ἢ δὲ ἀλλῶν ἰσώσασιν, ἢ δὲ ἀλ-
 λῶν διαφορῶν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸ τὸ ὄνομα πα-
 τρός μείζον ἐστὶ τῆς υἱοῦ. αὐτὴ δὲ αὐτῶν ἡ βλάστη-
 σις ἐστὶν ἐπιφθαρμένη ἐρμηνεία, τὰ τε ἕνεκα ἐ-
 ρηκέναι αὐτὸν φιλονεικῶν, ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν
 ἑσμῶν, διὰ τὴν συμφωνίαν καὶ τὴν ὁμόνοιαν.
 καὶ ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ οἱ καθολικοὶ τῆς μωραῆς
 ἐκείνης αὐτῶν διανοίας. καὶ ὡς περὶ τοῦ ἀν-
 θρωποῦ θητοῦ, ἐπειδὴ διαφέρει ἀπὸ τῆς φύσεως.
 B κεκρηκότες διχνοῶσι, καὶ εἰς διαλλαγῶν ἐπ-
 ἀνεισιν. ἔτι δὲ διάστασις καὶ διχνοῖα μετὰ τοῦ πα-
 τρός θεοῦ παντοκράτορος καὶ τῆς υἱοῦ δυνάμει εἶναι
 λέγουσιν, ὅπερ ἀτοπώτατον καὶ ἄσπονδον καὶ
 ἄσπλαγξτον. ἡμεῖς δὲ καὶ πρὸς ἑσμῶν καὶ διακρίσει-
 μεθα ἐξ ἑσμῶν, ὅτι ἡ ἑσμῶν φωνὴ ἐλάλη-
 σεν, ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμῶν, καὶ διὰ τὴν ἑσμῶν
 C σάσεως ἐνόησα, ἡ τῆς ἐσμῶν ἐστὶ μία τῆς πατρὸς καὶ μία
 τῆς υἱοῦ. καὶ τὸ τοῦ πνεύματος πάντοτε, ἀνάρ-
 χως καὶ ἀτελεύτητος τῶν μὴ τῆς πατρὸς βα-
 σιλεύειν, καὶ μὴ ἔχει μίτη χρόνον διορίσθαι,
 D μίτη ἐκλείπειν αὐτὴ τὴν βασιλείαν. ὅτι ὁ πάντο-
 τε ἐστὶν, ἢ δὲ ἐπέσει τῆς εἰσελάτῃ, ἢ δὲ ἐκλείπειν
 δύναι. τῶν δὲ πνεύματος καὶ ἀειπαύσαντων
 τὸν ἀρχαῖον τὸ ἅγιον πνεῦμα, ὅπερ ἡμῶν
 αὐτὸς ὁ κύριος καὶ ἐπισημασμένος καὶ ἐπεμψέν. καὶ
 τὸ τοῦ πνεύματος πεμφθέν. καὶ τὸ τοῦ ἐπέσει-
 σεν. ἀλλ' ὁ ἀνθρώπος ὃν ἐνεδύσατο, ὃν ἀνέλα-
 βεν ἐκ μαριίας τῆς παρθένου, τὸν ἀνθρώπον τὸν
 πατὴρ δυνάμενον. ὅτι ἀνθρώπος, θνητός.
 θεὸς δὲ ἀθάνατος. τῶν δὲ πνεύματος ὅτι τῆς τρίτης
 E ἡμέρας ἀνέστη ἐκ τοῦ θανάτου ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, ἀλλ'
 ὁ ἀνθρώπος ἐν τῷ θεῷ ἀνέστη. ὃν πᾶσα καὶ ἡμεῖς
 ἠνεγκεν τῷ πατρὶ ἐαυτὸν δῶρον. ὃν ἐλδοθήρω-
 σεν ἐκ τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς φθορᾶς. τῶν δὲ πνεύματος
 μὲν δὲ ὅτι ἐν τῷ καιρῷ καὶ ἀειμένῳ πάντας
 καὶ ἀειπάντων αὐτὸς κενεῖ. τῶν δὲ πνεύματος ἢ ἀν-
 τῶν ἐστὶν ἡ ἀνοία, καὶ ἔτι παχέσι σκότῳ ἢ δια-
 νοία αὐτῶν ἐκλύθη φλαῖα, ἵνα μὴ δμνηθῶσιν
 ἰδέν τὸ φῶς τῆς ἀληθείας. ἢ συνίασιν ὡς λόγῳ
 εἶρηται. ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῶν ἐσσι. (καθὼς ἐστὶ
 διὰ τί ἐν. ὅτι οἱ ἀπόστολοι πνεῦμα ἅγιον τῶ
 θεῷ ἔλαβον, ἀλλ' ὅμως αὐτοὶ ὅσα ἦσαν πνεῦ-
 μα, ἢ δὲ τῶν αὐτῶν ἡ λογία, ἢ σοφία, ἢ δυνά-
 μεις αὐτῶν, ἢ δὲ ἐμονοχῆς αὐτῶν. ὡς περὶ ἐγὼ, ψη-

σιν, κὶ σὺν ἐσμῶν, ἕτῳς κὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἐν ὧσιν. ἀλλὰ ὅς ἀκριβῶς διέπειλε ἡ θεία Φωνή, ἐν ἡμῖν ὡς Φησὶν. ὁδὸν εἶπεν, ὡσπερ ἡμεῖς ἐν ἐσμῶν ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ, ἀλλ' ἵνα οἱ μαθηταὶ ἐν αὐτοῖς συζυγοὶ κὶ ἠνωμένοι, ἐν ὧσιν τῆ πίστεως, τῆ ὁμολογίας, καὶ ἐν τῇ χάριτι καὶ ἐυσέβεια τῆ πατρὸς πατρὸς, κὶ τῆ τῆ κυρίου κὶ σωτῆρος ἡμῶν συχωρήσει κὶ ἀγάπῃ ἐν εὐαγγελίῳ. Ἐκ τῶν δὲ τῶν γραμμάτων ἐστὶ μαθεῖν, τῶν μὲν κατήγορων τὴν συκοφαντίαν, τῶν δὲ πάλαι δικασάντων τὴν ἀδικίαν. καὶ πρὸς τούτοις, τῶν δογμάτων τὴν ὑγίαν, ἔρμῳ τὰ πρὸς τῆς θείας ἡμᾶς ἐδίδαξαν φύσεως οἱ μακάριοι πατέρες, ἀλλὰ κὶ τὴν πρὸς τῆς οἰκονομίας διδασκαλίαν πρὸς ἡμετέρας. Ταῦτα ὁ κώνσας μεμαθηκώς, ἠθύμῳσε μὲν τὰ ἀδελφῶν τὴν ευκολίαν ὄρων. ἐχαλέπνε δὲ τῶν ταῦτα τελευτήκων, καὶ τὴν βασιλείαν ἠπάληκτων ὑχέρειαν. δύο δὲ ἐν τῶν εἰς τὴν σαρκὶ κὶ σὺν ἡλιουθότων ἐκλεξάμενος Ἐπισκόπους, μὲν γραμμάτων πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἀπέπεσε. σὺν ἀπέπεσε δὲ αὐτοῖς κὶ στρατηγόν. Καλιανὸς δὲ τῆ ὄνομα μὲν, ὁ ἐυσέβεια τε κὶ δικαιοσύνην διέλαμπε. τὰ δὲ γραμμάτων ἔπαραινεν μόνον εἶχε δὲ συμβαλλῶν, ἀλλὰ κὶ ἀπειλῶν ἐυσέβει πρὸς βασιλεῖ. πρῶτον μὲν πρὸς ἀδελφῶν, τοῖς Ἐπισκόποις τὰς ἀκοὰς ὑποσχάν, καὶ τὰς ὑποσέφαινας καὶ τῶν ἀλλῶν τολμωμένας πρὸς ἀνομίας μαθεῖν. καὶ μὲν κὶ ἀθανάσιον ἀποδίδου τῆ παύση, δὴ λησὶ κὶ τῆς συκοφαντίας γενημένης, καὶ τῆς τῶν πάλαι δικασάντων πρὸς ἀνομίας κὶ δυσμενείας. πρὸς εἰ δὲ, ὡς εἰ μὴ παιδείη κὶ τὰ δίκαια πρᾶξοι, αὐτὸς τὴν ἀλεξάνδρειαν καλαλήψεται, καὶ τὸν ἀθανάσιον ἀποδώσει τοῖς ποθέσι πρὸς ἀνομίαις, καὶ τῶν δυσμενῶν ἐξελάσει τὸ σίφ. ταῦτ' ἰδὼν δὲ ξάμενος ὁ κωνσάντιος τὴν Ἐπιστολὴν, ἐν ἀντιοχείᾳ δὲ τῆ καὶ τὰ ἐτύχανεν ὡν, ὑπέχετο δράσει ὅπερ ὁ τῶν ὀδῶν ἐπήγειλε κοινῶς. ἀλλ' ἔπειτα τούτοις ἀλγίσαντες οἱ τῆ ἀληθείας πολεμῶν εὐδοκῶν, τὸ παμμύαρον ἐκείνο καὶ δυσσεβῆς καλοκράσαν δράμα. κατήχθη μὲν πρὸς τὴν ὑπὸ ἡμῶν τῶν ἀρχιερέων ἡ ξυνοία. ὁ δὲ στρατηγὸς καλαίω γὰρ ἑτέραν εἰλήθη.

A sumus, ita & illi in nobis unum sint. Accurate vox Divina utrumque distinxit: In nobis, inquit, unum sint. Non dicit: Sicut nos unum sumus ego & Pater: sed ut discipuli inter se juncti atque uniti, sint unum in fide & confessione, utque in gratia & pietate Dei Patris, & indulgentia ac charitate Servatoris nostri Jesu Christi, unum esse possint. Ex his litteris cognosci potest & accusatorum calumnia, & eorum qui olim sententiam dixerant iniquitas: sana denique doctrina hujus Concilii. Neque enim solum quæ ad divinam naturam spectant, nos docuerunt beatissimi

Bi patres, sed etiam doctrinam de dispensatione salutis humanæ nobis exposuerunt. Hæc cum Imperator Constantinus didicisset, doluit quidem, fratris sui levitatem considerans. Cæterum adversus eos qui hæc machinati essent, & qui facilem Imperatoris animum decerpissent, graviter commotus est. Proinde cum duos Episcopos ex iis qui Serdica congregati fuerant, elegisset, eos cum litteris ad fratrem Constantium misit. Porro unam cum illis misit etiam Magistrum militum, Salliam nomine, virum pietate ac justitia insignem. Litteræ autem ipsæ non hortationem solum & suasionem, sed

C minas etiam continebant pio Imperatore dignas. Scripsit enim fratri, primum quidem ut Episcopis aures præberet, & Stephani ac cæterorum iniqua facinora cognosceret: utque Athanasium gregi suo resisteret, cum accusatorum calumnia, & superiorum judicium iniquitas ac malevolentia jam esset patefacta. Deinde adjecit, nisi ille morem gereret, ac nisi id, quod æquum erat, faceret, se Alexandriam profecturum; & Athanasium quidem plebi ipsum desideranti redditurum, inimicorum vero catervas expulsurum esse. His litteris acceptis Constantius, qui tunc temporis Antiochiæ degebat, facturum se pollicitus est id quod frater ipsi mandaverat. Sed cum id molestè ferrent ii qui veritatem oppugnare consueverant, execrandum hoc atque impium facinus machinati sunt. Divertit par illud Episcoporum juxta clivum; Magister autem militum, alio hospicio utebatur.

D

De Euphrata & Vincentio Episcopo, & de insidiis quae illis struuntur in Antiochia.

Τὰ κατὰ εὐφράτην καὶ βιέντιον τοὺς ἐπισκόπους, καὶ ἔν ἐν ἀντιοχείᾳ κατ' αὐτὰν γυμνήσιον εὐσυνολοῦ.

ΕΟ tempore Stephanus Antiochena Ecclesiae clavum regens, navem submergebat. Is cum alios plures tyrannicae audaciae suae ministros habebat, quorum opera eos qui sinceram fidei doctrinam sequebantur, variis calamitatibus affecit. Tum juvenem quendam projectae audaciae & vitae facinorosae, qui illorum dux erat. Hic non solum homines ex foro abducere & conviciis ac verberibus incescere solitus erat: sed etiam in domos impudenter irruens, viros ac mulieres honestas inde extrahebat. Verum ne in commemoranda ejus improbitate sermonem longius traham, quid sceleris ausus sit adversus praestantissimos viros nunc exponam. Id enim sufficit, ad hoc ut reliqua ejus adversus cives perpetrata facinorosa conjicere possimus. Is ergo ad meretricem quandam cum venisset, peregrinos quosdam recens advenisse dixit, qui noctem cum ipsa transigere vellent. Deinde cum quindecim ejusdem cum ipso factionis homines assumpsisset, & in proximis clivo maceris occultasset, venit ipse cum meretrice. Signoq; quod inter ipsos convenerat pronuntiato, ubi insidiarum conficiis adesse comperit, pergit ad fores diverforii in quo duo illi Episcopi debebant. Quas cum apertas reperisset: uni enim ex servis pecuniâ datâ, persuaserat ut id faceret, scortum introduxit. Eiq; commonstrata janua cubiculi, in quo Episcoporum alter cubabat, jussit ut ingrederetur. Ipse factionis suae socios vocaturus exit. Et Euphratas quidem: hoc enim nomen erat senioris Episcopi: forte in exteriori cubiculo somnum capiebat. Vincentius vero: sic enim alter Episcopus vocabatur, in interiori quiescebat cubiculo. Introgressa igitur muliere, cum Euphratas pedum sonitum exaudivisset: erant autem tenebrae: quisnam ambularet, interrogavit. Illa cum locuta esset, conturbatus est Euphratas, daemone esse suspicans, qui muliebrem vocem imitaretur. Statimque Servatorē Christum in auxilium suum vocavit. Interim Onager: ita enim vocabatur improbi illius agminis ductor, eo quod non manibus tantum, verum etiam calcibus pios homines

Στέφανος δὲ, αὐτὸς γὰρ τῆς ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίας κατέχων ἑδὴ οἰακὰς ὑποδύχων ἐποικὶ τὸ σκάφθῃ· εἶχε μὲν καὶ ἄλλας τῶν τυραννικῶν σωεργὰς τοῖς μνημάτων, οἷς χεῖρὸς τῆς τῶν ὀρθῶν ἀνιλεχομένης δομάτων πανδοπαίης ἀπέβαλλε συμφοραῖς ἠγάτο ἡτέρον νεοστὶς, θρασύτητι μὲν συζῶν, τὸν ἡδονομον ἀπαζόμενος βίον. ὅς ἐμὸν ἑδὴ ἐν τῷ ἀγορῆς ἀπήγε ἀσπληκίζων καὶ αἰκίζόμενος. ἀλλὰ καὶ ταῖς οἰκίαις ἐπιπῶν, ἀναίδωλον καὶ ἀνδρας ἔζηγε καὶ γυναῖκας σεμνότητι κοσμημένας. καὶ ναμὶ φόδρα μνησῶν τὴν τέτραδι ἐμὸς ποιησίαν, τὸ καὶ τῶν δόξων ἀνδρῶν τοῖς μνησῶν διηγήσομαι. ἀπόρησιν γὰρ τεκμηριώσω τὰ καὶ τῶν ἀσῶν ἵπῳ ἐπένα ἀδανόμως περαχθέντα. ἑδὴ πρὸς τινὰ χαμαῖ ὑπὸν ἀδανόμους, ἐφῆσε ξένος ἑναγχοσ ἐκλυθῶσας δὲ ἀδὴ νύκτωρ ἀνιῆς. εἶτα πεντεκαίδεκα σασιώτας λαβὼν, καὶ τέτρας ἐν ταῖς καὶ τὴν ἱσῶρειαν αἰμασιαῖς κατακρύψας, ἤκεν ἀγῶν τὴν χαμαῖ ὑπὸν. καὶ τὸ συγκαμινον ἐπιφθρηξάμενος σύνθημα, ἑμαθῶν ὡς πάρεσι τῶν δρόμασιν οἰσιωσίπορες, ἤκε ἀδὴ τὴν αὐλοῖον θυραὶ τῆς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων καταγωγῆς. καὶ ταῦτῳ ἀνεωγῆσαν εὐρών, ἑνα γὰρ τῶν οἰκείων τέτρα δροῦσαι χεῖμασιν ἐπεπέκῃ, εἰσήγαγε τὴν γυναῖκα. καὶ τῆ οἰκῆ τὴν θυραὶ ἐπιδείξας, ἑνθα δὴ τῶν δεξιῶν κατὰ δὴν θάτερον συνέβησαν, εἰσῶ χυρῶσ προσέταξεν. αὐτὸς δὲ ἑδὴ σασιώτας κατέσων ἔζηλθεν. συνέβη ἡ τὸν μὲν εὐφράτην, τέτρα γὰρ ἰσῶνομα τῶν πρὸς εὐφράτην, ἐν τῶν πρὸς ὄμῳ κατὰ δὴν. ὁ ἡ βικένιος, ἕτως γὰρ ὀέτερος ὀνομάξῃσιν, ἐν τῶν ἐν δὴ ὄμῳ θαλάμῳ κατέμεινεν. εἰσῶ ἡ τῶν θυρῶν τῆ χαμαῖ ὑπὸν χυρῶμένης, τέτρα κλύπκτων ποδῶν ὁ εὐφράτης ἀδόμενος, σκότος ἡ μὲν ἤρελο τίς ὁ βαδίζων. φθρηξάμενος ἡ ἐκείνης, θορύβῳ μεσῶσ ὁ εὐφράτης ἐγένελο, δαίμονα τοπάσας εἶναι γυναικεῖαν φωνῶν μνησάμενον. καὶ ἀδανόμους τὸν σῶθηρα χεῖσιν εἰς ἐπικεῖσαν. ἐκαλῆ ὁ δὲ ὀναγρῶ. ἕτως γὰρ ὁ τέτρα πονηρῶσ ἡ κεμινδῶν προσηγορῶσται, ἐπειδὴ πρὸς ταῖς χεῖσιν ἑ τοῖς ποσῖν ὀπλοῖς

Ἡ τῆς δισέβειων ἐπέχρητο μὲν πλείους εἰσε-
 ληλυθῆ, ὡς ἀνόμους δποκαλῶν, ἐν τῆς πα-
 ρωνομίας δικαστὰς ἑσθλῶς προσδοκῶντας.
 βοῆς ἢ πλείους γε γρημῶν, (Ὑνέδρα μὲν
 ὁ δὲ), ἔξανεση ἢ καὶ ὀβικένι. καὶ τῶ
 αὐλον δποκλείσαντες θύραν, ἐπὶ αὐτῶ τῶ σα-
 σιωτῶ Συλλαβῶν ἠδυνήθησαν. ὁ ἴονα γρ. ὁ
 (Ὑν) τοῖς ἄλλοις ἀπέδρα. ἔφραρετο ἢ (Ὑν)
 ἐκείνοις καὶ ἠγωνή. ἄσθ ἢ τῶ ἐν τὸν (Ὑν) ἀν-
 τὸς ἀφικόμενον διανασήσαντες φραληγόν, κα-
 τέλαβον τὰ βασιλῆα. καὶ τῶν σεφάνη τολ-
 μημάτων καθοδοῶντες, ἔλεσαν μὴ δεῖσθαι δικης,
 μηδὲ βασάνη τὰ τέτα ὡς ἀνόμῆματα, ὁ δὲ
 γε φραληγὸς διαφερέτως ἐβόα, ἀνὴ βολῶν κε-
 λδύσαι τὸν βασιλῆα μὴ (Ὑν) δικῶς, ἀλλὰ
 δικαστικῶς ἔξειλαδ ἠνατὸ ὡς ἀνόμον τὸ λμη-
 μα καὶ ἐν τῶν Ἐπισκόπων κληρικῶς ἴσι-
 γνήτο πρώτης εἰς ἀκίαν ἐκδῶσειν χρῆνα
 ἢ καὶ σεφάνη τὰς ἴσπρητας ταῦτα παθεῖν.
 ἐκείνη ἢ ἀναίδω ζυγομαχῶντες, καὶ λέγον-
 τος μὴ δεῖν κληρικῶς ἴσπρηται πληγὰς, ἐ-
 δοξε καὶ βασιλῆ καὶ τοῖς ἀρχεσι, ἐνδον ἐν
 τοῖς βασιλείοις τὴ πρῶτῶν γενέσθαι τῶ
 βασανον. Ἐπρῶτον μὴ ἠρότῶ τῶ γυνάικα,
 πῶς αὐτῶ εἰς τῶ τῶν Ἐπισκόπων ἀπήγαγε κα-
 ταγωγῶν. ἢ ἔφη, νέον τινα παρὸς αὐτῶ ἀ-
 φικόμενον τῶ τῶν ξένων ἐπιδημίαν καὶ χρεῖ-
 αν εἶπειν. καὶ ὡς ἐσπέρως ἀφικόμενον, ἀπή-
 γαγετε εἰς τὴν καταγωγῶν καὶ τὸν οἰκείον ἐπι-
 ζήσας λόχον καὶ τὸν δῖραν, εἰσὼ τὴ τῆς ἀν-
 λῆς θύρας εἰσῆγαγε, καὶ εἰς τὸν πρῶτον
 εἰσέλθειν παρηγήσασε. παρῶ εἰσῆλθῆ ἢ καὶ ἐπι-
 σκόπη τὴν περὶ τὴν τὸ γρημῶν δέος, καὶ τὴ
 δύχην, καὶ τῶν ἴσπρητῶν τῶν ἐφοδον.

A caderet: una cum agmine suo ingredi-
 tur: iniquos appellans eo qui iniquita-
 tis iudices sibi adfuturos sperabant.
 Tunc ingenti clamore excitato, servi
 omnes accurere cœperunt, & Vin-
 centius surrexit electo. Cumque fo-
 res diverforii occlusissent, septem dun-
 taxat ex factione illa comprehendi po-
 tuerunt: Onager vero una cum reliquis
 fuga evasit. Mulier porro unâ cum illis
 comprehensâ, in custodiam data est.
 Orta luce, cum Magistrum militum
 qui una cum ipsis venerat, excitassent,
 simul ad palatium progressi sunt. Et
 de violentia atque audacia Stephani
 conquerentes, nec iudicio, nec tor-
 mentis opus esse ajebant ad coarguen-
 da ejus facinora. Præcipue vero Ma-
 gister militum vociferabatur, orans ut
 de tam nefario facinore non in syno-
 dali confessu, sed publico iudicio Im-
 perator juberet inquiri. Ipse Episco-
 porum clericos traditurum se primos
 spondebat, ut de illis quæstio haberetur:
 sed Stephani quoque ministros
 idem pati oportere. Porro cum Ste-
 phanus impudenter oblietaretur, &
 clericos tormentis subdendos non esse
 diceret: placuit Imperatori & proce-
 ribus, ut intus in palatio iudicium ex-
 cereretur. Ac primum quidem inter-
 rogarunt mulierem, quis eam introdu-
 xisset in diverforium Episcoporum. Illa
 juvenem quendam ad se venisse dixit,
 & peregrinorum adventum cupidini-
 nemque indicasse. Illum vespertino
 tempore accedentem deduxisse se ad
 diverforium: ibi requisito suorum ag-
 mine ac reperto, eam per fores intro-
 duxisse in domum, & jussisse ut in exte-
 rius cubiculum ingrederetur. Addi-
 dit etiam interrogationem Episcopi, &
 metum ejus ac precationem: impe-
 tum deniq; eorum qui supervenissent.

Κεφ. 1.

Περὶ τῆς σεφάνη καθαιρέσεως.

Τὰ δὲ μεμαθηκότες οἱ δικαστῶν τῶν συν-
 φλημῶν εἰς μέσον ἀγαστὸν νεώτα-
 τον ὅς ἐκ ἀναμείνας τὴν δπό τῶν μασίτων ἀ-
 νάκην, τὸ συληθέν ἐβύμνωσε δράμα. Ἐτὶ ἴονα γρ
 ταῦτα πάντα δεδρακένια μαθω μολόησεν ἀχ-
 θείς ἢ ἐκείνος, τὸν σεφάνον ἐφῆ ταῦτα προσεία-
 χέναι ἔτω ἔ σεφάνη τὴν πονηρίαν μεμαθηκό-

CAP. X.

De Stephani depositione.

His cognitis, Iudices natu mini-
 mum eorum, qui comprehensi
 fuerant, induci jusserunt. Qui vim ac
 necessitatem verberum non expectas,
 compositam facinoris scenam detexit,
 & Onagram cuncta hæc patrasse con-
 fessus est. Inductus ergo Onager, Ste-
 phanum ista sibi præcepisse dixit. Ita
 cum improbitate Stephani didicissent,

L iij

præsentibus tunc Episcopis mandarunt ut eum deponerent, & Ecclesia cum expulerunt. Ecclesia tamen illa ab Ariana labe haud penitus liberata est. Nam post illum Leontius Ecclesiæ præfuit: vir natione quidem Phryx: ingenio autem subdolos, saxisque in mari latentibus similis. Verum de hoc paulo post plura commemorabo. Tunc vero Constantius cum ea quæ adversus Episcopos infidiose struebantur, experimento didicisset, magno Athanasio semel atque iterum ac tertio scripsit, exhortans, ut ab Occidentis partibus quamprimum reverteretur. Harum trium epistolarum secundam, quæ brevis est, huic operi intexam.

Α τες, τοῖς τῶν καὶ τα παρῶσι τῶν Ἐπισκόπων καθελεῖν τὸν ἐπέτερον, καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐξήλασαν ἐμὴν πάντοτε πασῶν ἡ ἐκκλησίαν τὴν ὁριανικὴν ἠλυθέρωθη λώβης. λέοντιος γὰρ μετ' ἐκείνων τὸν περὶ θεοῦ ἐτυχεν. ἀνὴρ φρυγικὸς μὴν τὸ γένος, τὴν δὲ γνώμην κρυψίνης, καὶ τὰς ὑφ' αὐτοῦ πέτερας μιμνήσκω. ἀλλὰ τὰ μὴν καὶ τὸν, μικρὸν ἔτι δὲ διηγήσομαι. τότε δὲ ἡ κωνσταντινὴ, τὰ καὶ τῶν Ἐπισκόπων τυρδόμενα τῆ πεῖρα μεμαθηνῶς, ἐπέστειλεν ἀθανασίῳ τὰ μέγιστα, καὶ ἀπάξ, καὶ μύθοι, καὶ δις καὶ τρεῖς, πρὸς τὸν ἐκ τῆς ἐσπερας ἐπανελθεῖν. ἐγὼ δὲ τῶν μέστων Ἐπιστολῶν μικρὸν ἔσαν ἐπιθήσω τῆ συγγραφῆ.

CAP. XI.

Epistola Constantii ad Athanasium.

Constantius Victor, Augustus, Athanasio.

ETSI prioribus litteris satis tibi significaverimus, ut secure ad nostrum comitatum venires, eo quod magnopere cuperemus te ad tuam sedem remittere; tamen has etiam litteras ad gravitatem tuam dedimus: quibus te hortamur, ut sine ulla suspitione ac metu conscensis publicis vehiculis, ad nos venire festines, quo ea quæ desideras, possis adipisci.

CAP. XII.

De secundo reditu beati Athanasii.

HUNC in modum cum redisset Athanasius, Constantius benigne eum excepit, & Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopatum denuo obtinere iussit. Sed qui tunc in palatio plurimum poterant, Ariana labe contaminati, suggererunt Imperatori, Athanasium iis qui cum ipso communicare nollent, unam Ecclesiam concedere debere. Hæc cum illi quidem Imperatori, Imperator vero dixisset Athanasio, respondit Athanasius, æquum esse, ut Imperatoris mandatis obsequeretur: sed velle se vicissim suggerere aliquid ac postulare. Cumque Imperator pollicitus esset libenti animo daturum se esse quicquid ille petisset, subiecit Athanasius, eos quoque, qui cum illis qui Ecclesias obtinebant, Antiochiæ communicare nollent, Ecclesia aliqua opus habere: proinde æquum esse, ut iis quoque una ex Ecclesiis concederetur. Ad hæc cum annuisset Imperator,

Κεφ. ια΄.

Ἐπιστολὴ Κωνσταντίου πρὸς ἀθανασίον.

Κωνσταντίνος νικητὴς ἀλλήλων, ἀθανασίῳ.

EΙΚΕΤΑ μάλις αὐτὸν περὶ ἐξέρων γραμμάτων ἐδηλώσαμεν, ὅπως ἀμεριμνῶς εἰς τὸ ἡμέτερον κομιζάτοιν παραγγη, διὰ τὸ μάλις αὐτὸν βέλτερόν ἡμᾶς διποσεῖλαι σε εἰς τὰ ἴδια, ὅμως ἐνὺ ταῦτα τὰ γράμματα πρὸς τὴν σὴν ἐξερρότητα δεδώκαμεν. δι' ὧν καὶ περὶ ἐπιπέμετα, χωρεῖς τινος ἀπίστιας καὶ φόβου Ἐπισηναίσε δημοσίοις ὀχήμασι, καὶ ἀπεδύσαι πρὸς ἡμᾶς, ἵνα ὧν ἐπιδυμῆς διπολαῦσαι δυναθῆς.

Κεφ. ιβ΄.

Περὶ τῆς διευθέσεως ἐπανόδου τῆς ἐκκλησίας ἀθανασίῳ.

OΥΤΩΣ ἀντὶν ἐπανελθόντα, διμενῶς τε εἶδε, καὶ τῶν ἀλεξανδρέων διπολαθεῖν ἐκκλησίαν ἐκέλευσεν. ἀλλ' ὅτε παραδυνασδύοντες, τῶν ὁριανικῶν εἰσδεδεγμένοι νόσον, ἔφασκον χρῆναι τὸν ἀθανασίον μίαν ἀπαρχεῖν ἐκκλησίαν τοῖς κοινωῖν ἐ βελονδροῖς αὐτῶν. ταῦτα ἐκείνων μὲν τῷ βασιλεῖ, τῷ δὲ βασιλεῶς πρὸς αὐτοὺς εἰρηκότῳ, ἔφη δίκαιον εἶναι τοῖς τῷ βασιλεῶς πρὸς ἀγμάσιν εἰκνὴ βέλτερόν μύθοι καὶ αὐτὸν ἐπαγγεῖλαι τινα καὶ αἰτῆσαι. Ἐ δὲ βασιλεῶς ὑποχωρήσας δώσων ὅπερ αὐτὸν αἰτῆσοι πρὸς τὴν μὴ, δεῖδαι εἰς φη καὶ τὸς ἐν ἀνποχία τοῖς τὰς ἐκκλησίας κατέχου κοινωῖν ἐ βελονδροῖς, δικτηνεῖς νεώ. καὶ δίκαιον εἶναι καὶ τῶν οἰκων ἀπαρχεῖται τῶν θεῶν. ἐπειδὴ δὲ ἐπέδουσε βασιλεῶς

δρθήν εἶναι καὶ δικαίαν Ἰπὺ θεοῦ σὰς τῶν αἰ...
τησιν, ἀλλεῖπον...
πρὸς ἀδελφούς, μὴ εἰτέροις χρῆναι τὰς ἐκ...

A justam rectamq; esse judicans petitio-
nem, Arianae factionis principes recla-
marunt, neutris Ecclesias tribuendas
esse dicentes. Itaque Constantius A-
thanasium plurimum admiratus, Ale-
xandriam dimisit. Mortuus jam erat
Gregorius, ab ipsis Alexandrinis in-
terfectus. Quare viso Pastore suo, A-
lexandrini publica convivium celebra-
re ac festos dies maximo splendore agere
coeperunt, honorem exhibentes Atha-
nasio, & Deum laudibus extollentes.
Verum brevi interjecto tempore, Con-
stantius quidem ex hac vita migravit.

Κεφ. η'.

Περὶ τῆς τρίτης ἐξορίας αὐτοῦ καὶ φυγῆς.

CAP. XIII.

De tertio exilio Athanasii & fuga.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΝ ὃ ἄγοντες εἶπε ἐβέλοιο,
ἀνεμνήσαν τ' ἀθανασίῃ χάριν πρὸς τὸν
ἀδελφὸν γεγρημῆνης διαφορῆς, καὶ ὡς μικρῶ
δυνάτ' ἔφύσεως δεσμοῦ διαρρηξάντες, πόλε-
μον ἀνὰ ἀλήλων ἐκίνησαν. τῆτοις ὑπαχ-
θεῖς ὁ κωνσάντιος, ἐκέλευε ἀθῆναι μόνον, ἀλλὰ
καὶ Ἰσθαίνας τὸν θεῖον πρὸς ἑτάξεν ἀθανάσιον.
καὶ πᾶσα Σεβαστιανὸν ἐξέπεμψε στρατηγὸν μὲν
στρατίας ὅτι μάλιστα πλείστης, ἀνελεῖν κελεύ-
σας ὡς ἀλιτήριον. ὅπως ἢ καὶ εἰς ἐπίσημα τευ-
σε, κακῶν δὲ δέουσαν. αὐτὸς ἢ ταῦτα πεπον-
θῆκε καὶ πρὸς ἀδελφῶν (ὡς εἶπε, καλῶν δὲ μὴ σῆς).
ἐν ἣ τῆς φυγῆς δόξα λογιστὰ ταῦτα διεξέειπεν.
Ἐξελθόντες ὅμως καὶ τὸν τρέπον τ' ἀναχω-
ρήσεως, ἐμάνθανέτωσαν πρὸς τῶν ἰδίων. ἤ-
σαν ἡδάρφανοι, συνδραμόντες εἰς στρατιώταις
εἰς τὸ παρεξύνειν αὐτὸς, καὶ ἀγνοῦσι δὲ κινῆσαι
ἡμᾶς. εἰ καὶ ἔτι ἢ ἀσυμπαθεῖς τυχεύουσιν,
ἀλλὰ καὶ ἀκροῦντες ἠρεμείωσαν αἰχμησόμε-
νοι. νύξ μὴν γὰρ ἦν καὶ ἔλαθ' ἡνῆς ἐπανύχι-
ζον, πρὸς δὲ κομῆς (ὡς ἀξίως, ὃ ἢ στρατηλά-
της ἐξείπεν) ἐπέσει μὲν στρατιωτῶν πλείον ἢ
περὶ αἰχμητῶν, ἐχόντων ὅπλα, καὶ ξίφη ἰσχυρά,
καὶ ἔλαθ' ἡνῆς ἰσχυρά, καθὰ καὶ πρότερον εἶ-
πεν) καὶ ἡνῆς ἐκκλησίαν αὐτὸς περιεκύκλωσε,
σησασίας στρατιώταις (ὡς εἶπε, ὡς μὴ δυνατῶς
τινὰς ἐξελθόντας ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας παρελ-
θεῖν αὐτὸς. εἰ ἢ ἀλοοὶ ἠγόμενοι ἐν τοσού-
την ἰσχυρῶς καταλεῖναι εἰς λαὸν, καὶ μὴ
μᾶλλον περιουδωδῆν αὐτῶν, καθεστῆς
Ἰπὺ θεοῦ πρὸς ἑτάξεν, τὸν μὴ διάκονον

TUM vero ii qui Constantii animū
pro arbitrato suo impellebant, re-
vocarunt illi in memoriam dissidium,
quod ipsi cum fratre intercesserat pro-
pter Athanasium: & quemadmodum
parum abfisset quin ruptis naturæ vin-
culis ad bellum civile prorumperent.
His sermonibus inductus Constantius,
non expelli tantum, verum etiam ma-
ctari Athanasium iussit. Missoque cum
ingentibus copiis Sebastiano Duce, A-
thanasium tanquam scelcratum, è me-
dio tolli præcepit. Quoniam autem
modo ille quidem cum armatis militi-
bus irruerit, hic vero fuga evalerit,
melius ipse referet qui periclitatus ac
præter omnium opinionem servatus
est. Is igitur in defensione fugæ suæ ita
dicit. Requirit tamen modum seces-
sionis meæ, & ex suis discant. Aderant
enim Ariani, & cum militibus irrupe-
rant, ut illorum animos incitarent, me-
que illis ignotum monstrarent. Et
quanquam nulla eos tangit miseratio,
vel audientes tamen quiescant pudore
luffuli. Jam nox erat, & ex plebe qui-
dam pernoctabant, cum collecta expe-
ctaretur. Cum repente supervenit Dux
cum quinque & amplius militum mil-
libus, qui arma & strictos gladios habe-
bant, & sagittas ac tela gestabant &
clavas, uti jam antea dictum est. Et ipse
quidem Ecclesiam circumfedit, militi-
bus quam proxime collocatis, ne quis
forte egredientium ex Ecclesia eos ef-
fugere posset. Ego vero cum absur-
dum existimarem plebem in tanta per-
turbatione deserere, ac non potius pro
salute illius fortiter propugnare, sedens
in cathedra mandavi Diacono, ut

psalmum recitaret, utque populus responderet. Quoniam in seculum misericordia eius. Ac deinde ut omnes abscederent ac domum suam redirent. Sed cum Dux tandem irrupisset, & milites altare circumspicissent ad intercipiendum, clerici quidem & laici qui tunc ibi remanserant, clamabant rogantque ut nos jam abscederemus. Ego vero pertinacius refragabar, me non ante discessurum affirmans, quam universi se subduxissent. Cumque surrexissent & orationem fieri iussissent, rogabam ut postea universi discederent: fatius esse dicens, ut ipse discrimen subirem, quam ut ulli ipsorum quidpiam accideret incommodi. Proinde cum jam plurimi excessissent, ac reliqui subsequerentur, monachi qui illic nobiscum erant, & quidam ex clericis adscendentes abstraxerunt me. Atque ita, veritatem ipsam testor, per medios milites quorum alii altare circumdederant, alii per Ecclesiam oberrabant, transivimus Domino ducente nos ac protegente. Et clam illis excessimus, Deum ipsum glorificantes, quod non prodidisset plebem: sed illam ante dimissam, ipsi salutem nobis querere & manus insidiatorum effugere potuissimus.

A ἀναλινώσκων ψαλμὸν, τὰς ἡλας ἰσπακίαν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ· καὶ πάντας ἄτας ἀναχωρεῖν, καὶ εἰς τὰς οἰκὰς ἀπίεσαι. ἀλλὰ τὸ στρατηλάτη λοιπὸν ἐπέσειλθόντι, καὶ τῷ στραπυτῷ πελαγεῶν τὸ ἱερατεῖον ἐνεκεν τῆς συλλαβεῖν ἡμᾶς, ὁ μὲν δὲρεθένης ἐκεῖ καὶ κληρικοί καὶ ὁ ἀπὸ τῶν λαῶν ἐδόσαν, καὶ ἤξεν ἀναχωρεῖν ἡδὴ ἡμᾶς. ἐγὼ ὅμως μᾶλλον ἀνέλεγον μὴ πετέρον ἀναχωρήσῃν, εἰ μὴ πάντες καθ' ἕκασον ἰπεξέλθουσι. ἀνάστας ἐν καὶ περσάξας δὲ χιλίω, ἄτως ἀνιήξεν ἀπίεσαι πᾶσι βέλιον εἶναι λέγων, ἐμὲ κινδυνεύειν, ἢ βλαβῆναι πᾶς ἕξ ἡμῶν. ἕξελθόντων τοῦ αὐτοῦ τῶν πλείων, καὶ τῶν λοιπῶν ἐπακολεθῆντων, ὁ σὺ ἡμῖν ὄντες ἐκεῖ μοναχοὶ καὶ πνὲς τῶν κληρικῶν ἀνελθόντες εἰλκυσαν ἡμᾶς. καὶ ἄτως ἐπιμάξι βελτῆ ἀληθείας τῶν στρατιωτῶν τῶν μὴ περσεηκότων τὸ ἱερατεῖον, τῶν ὅμως περσερχομένων τὴν ἐκκλησίαν, διήλθομεν ἕκαστος ὁδηγῶν καὶ αὐτὸς φυλάττοντι. καὶ λανθάνοντες αὐτοῦ, ἀνεχωρήσαμεν δοξαζοῦντες μεγαλῶς αὐτὸν τὸν θεόν, ὅτι μὴ περσεδ' ὄκα μὴ τὸν λαόν, ἀλλὰ περπεμψάντες αὐτοῦ, διασωθῆναι καὶ διεκφυγῆντας χεῖρας τῶν ζήλιῶτων ἡδυνήθημεν.

CAP. XIV.

De Georgio, & de malis quae Alexandria
perpetrata sunt.

CUM Athanasius hoc modo ex crucientis illorum manibus evasisset, Georgio, alteri, post Gregorium, lupo, cura gregis illius commissa est. Hic vero crudelius quam quisvis lupo aut ursus aut pardus, in oves grassatus est. Et enim puellas quae perpetuam virginitatem voverant, non solum Athanasii communionem ejurare compulit, verum etiam fidem Patrum anathemate damnare. Porro ministrum ac socium crudelitatis suae habebat Sebastianum quendam, Ducem rei militaris. Qui media in urbe accenso rogo, virgines nudas igni propius admotas, abnegare fidem jubebat. Verum illae, triste ac miserandum spectaculum Christianis simul ac Gentilibus praebentes, & ignominiam hanc maximi honoris instar habuerunt, & inflicta pro fide verbera libenti animo sustinuerunt. Sed haec luculentius exponet ipse eorum pastor Athanasius. Veniens deinde tē-

Κεφ. ιδ'.

Περὶ γεωργίου καὶ τῶν ἐν ἀλεξανδρείᾳ τοῦ μεθ' ἡμῶν κακῶν.

Οἴτω τέτρατας μαιφόνους ἐκείνων διαφυγόντι χεῖρας, γεωργίῳ μὲν λυκοῦ ἕτερου τῶν περσεάτων ἐκείνων ὁπισθεθετῆ ἐξεσίαν ὁμοτέρον ἢ λύκος παντός καὶ ἀρκετὸ καὶ παρδάλεως τοῖς περσεάταις ἐχρήτο. τὰς μὲν γὰρ διαβίτην παρθενίαν ἰπερσημίνας, ἐ τῷ ἀθανασίῳ μόνον δ' ἐνεῖδ' κοινωνίαν, ἀλλὰ καὶ τῶν πατέρων ἀναθεματίζον τῷ πῖσι ἠνάγκαζε. συνεργου ὅ τῆς ὁμοτητῆς ἔχ' ἐσεβαστιανόν πνα τῶν στρατιωτικῶν κατὰ λόγῳ ἠγέμενοι, ὅς ἐν μέση τῆ πόλει πυρὰν ἀνάψας, καὶ ταύτητας παρθένας γυμνάς περσεήσας δ' ἐνεῖδ' τῷ πῖσι ἐκέλευεν. αἱ ὅ τ' ἔταμα δεινόν καὶ ἐλεεινόν πσοῖς ὁμᾶ ἔ ἀπίσους προκείμεναι, πμὴν μεγάλῳ τῷ ἀπμῖαν ἐνόμιζον, καὶ τὰς ἰπερ τῆς πίσεως μάστιγας ἀσμένως ἰπέμενον. καὶ ταῦτα ὅ τ' ἀφέσερον ὁ τέτων πομῶν διηγῆσε. Εἶτα ἐλθόντι

τεσσα-

τεσσαρακοστῆ ὁ παρ' αὐτῶν ἀποσταλεῖς ἐκ καπ-
 παδοκίας γεώργιος, ἠύξησεν ἀπαρ' αὐτῶν με-
 μάθηκε κακά. καὶ γὰρ τὰ ἑβδοματῆ πάρα,
 παρθένοι εἰς δεσμωτήριον ἐβαλλόντο. Ἐπισκο-
 ποι ἦν ὁ τῶν σραβιωτῶν δεδεμένοι. ὀρφανῶν
 καὶ χηρῶν ἠρπάζοντο αἱ οἰκίαι. καὶ ἄρπαγαὶ καὶ
 ἐφοδοί καὶ τῶν οἰκιῶν ἐγίνοντο, καὶ κυλῖος χρεῖστα-
 νικαὶ φέροντο. ἐπεσφραγίσθησαν οἰκίαι, καὶ
 ἀδελφοὶ κληρικῶν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ἐκω-
 δύνθον καὶ δευὰ μιλῶν ταῦτα. δευότερα δὲ τὰ
 καὶ ταῦτα τολμήματα. τῆ γὰρ ἑβδομάδι καὶ
 τὴν ἀγίαν πενήτησιν ὁ λαὸς τῆς ἀσίας, ἔξ ἡλ-
 λης καὶ τὸ κομητήριον ἐξ ἄλλης, διὰ τὸ πάντας
 ἀποστέφειν τὴν παρὰ γεώργιον κοινωνίαν.
 ἀλλὰ τὸ μαθὼν ὁ παμπόνηρος ἀυῖος, παρ-
 ὄξυνε τὴν σραβιωτῶν σεβαστιανόν, μανιχαῖον
 ἄλλα. καὶ λοιπὸν ἀυῖος καὶ πλείους σραβιωτῶν
 ὄπλα καὶ ξίφη γυμνά καὶ τόξα καὶ βέλη φέρον-
 των, ὤρμησεν ἐν αὐτῇ τῇ κυριακῇ καὶ τῶν λαῶν.
 καὶ ὀλίγους ἐυεῶν ἐνχομένους. ὁ γὰρ δὴ πλείους
 λοιπὸν διὰ τὴν ὥραν ἀναχωρήσαντες ἦσαν.
 τοιαῦτα εἰργάσατο, ὅσα παρ' αὐτῶν ἀκέραια
 ἐπρεπεπεράσαι. πυρκαϊὰν γὰρ ἀνάψας, καὶ
 σήσασα παρθένας καὶ τὸ πῦρ, ἠνάγκασε λέγειν
 ἐνώπιον τῆς δεξιᾶς πίστεως εἶναι. ὡς ἰνὸς αὐ-
 τῶν ἐβλεπε, γυμνώσας λοιπὸν ἔτι αὐτῶν
 καὶ ἐκοίτησεν, εἰς τὰ πρόσωπα τῶν πῦρος κελύων,
 ὡς καὶ χρόνον αὐτῶν μόλις ἐπιγνώσθηναι. ἀν-
 δρας δὲ κρατήσας τῆσαρακοστῆ, κατωτέρω τῶν
 πῦρος καὶ ἐκοίτησεν. ῥαβδοῖς γὰρ ταῖς ἀπὸ τῶν φοι-
 νικῶν ἐν αὐτῶν ἐχέσαις ἐτι ἐδὺ σκόλοπας, τὰ
 καὶ τὰ τέτων ἔτι ἐξέδρην, ὡς πᾶς μὴν πολ-
 λάκις χειρὸν ἔκρινεν, διὰ τὸ ἀποπαγένας
 ἐν αὐτοῖς σκόλοπας. τῶν δὲ μὴ φέροντας,
 ἀποθανῶν. πάντας μὴν ἐν ἐδὺ κατελειφθέν-
 τας ἀτρέως καὶ τὰς παρθένας, ἔξωρισαν εἰς
 τὴν μετὰ ἡλίου ὄασιν. τὰ δὲ σώματα τῶν τετε-
 λειωκότων, ἐδὲ τοῖς ἰδιοῖς καὶ τὴν δεξιὴν ἀπο-
 δοθῆναι πεποιήκασιν. ἀλλ' ἐκρυψαν ὡς ἠθέ-
 λησαν, ἀταφα βαλόντες, ὑπὲρ τῶν δοκῶν αὐτῶν
 λανθάνειν τὴν τοσαύτην ὁμοίτητα. τῶν δὲ
 ἔτι πεπληνημένοι τὴν διάνοιαν οἱ καὶ φέ-
 ροντες. τῶν γὰρ οἰκείων τῶν τετελειωκότων,
 χιερῶν μιλῶν διὰ τὴν ὁμολογίαν, θρηνέτων
 ἔτι διὰ σώματα μείζων ἐξηχέτο καὶ αὐτῶν ὁ
 τῆς ὁμοίτητος ἐλεγχῶ. καὶ γὰρ ἐν τῷ ἀπὸ τῶν
 γυμνασίων καὶ τῶν λυβυῶν ἔξωρισαν μὴν Ἐπισκό-

pore Quadragesimæ Georgius, qui ab
 illis missus fuerat è Cappadocia, mala
 quæ ab eis didicerat adauxit. Nam
 post septimanam Paschæ, virgines in
 carcerem conjectæ sunt: Episcopi vin-
 cti à militibus ducebantur: pupillorum
 ac viduarum ædes direptæ: prædæ &
 irruptiones in domos factæ: noctuque
 exportabantur Christiani. Ædes ob-
 signatæ sunt: & fratres clericorum pro
 fratribus in discrimen vocati. Et hæc
 quidem gravia. Sed longe graviora
 sunt quæ postea admiserunt. Nam se-
 ptimana post sacram Pentecosten, po-
 pulus quidem peracto jejunio ad cæ-
 meterium processit orationis causâ, eo
 quod omnes communionem Georgii
 averterentur. Sed cùm hoc didicisset
 sceleratus ille, Sebastianum Ducem, se-
 cta Manichæum, contra illos incitavit.
 Itaq; ille cum militibus arma & distri-
 ctos gladios, arcusque & telagestanti-
 bus, in eos impetum fecit ipso die Do-
 minico. Cùmq; paucos admodum o-
 rantes reperisset: plerique enim utro-
 te sero jam vespere discesserant: talia
 perpetravit, qualia perpetrare par erat
 eum qui illis obtemperaret. Accenso
 enim rogo, cùm virgines illi admovis-
 set, eas cogebat ut Arianæ fidei se esse
 profiterentur. Sed cùm illas invicto
 animo stare animadverteret, nudatas
 tandem ita concidit, in os verberari
 eas jubens; ut diu postea ægre agnosci
 potuerint. Deinde quadraginta homi-
 nes apprehensos, novo quodam atq; in-
 usitato more laceravit. Virgis enim
 palmarum, suos adhuc aculeos retinen-
 tibus, eorum dorsa ita laniavit, ut qui-
 dam eorum ob aculeos altius defixos à
 chirurgis diu curati sint: alii qui cura-
 tionis dolorem ferre non poterant,
 mortem oppetierint. Cunctos deniq;
 qui superfuerant, ipsasq; adeo virgines
 in magnam Oasim simul omnes depor-
 tavit. Porro mortuorum corpora in iu-
 tu proximis quidem ad sepulturam tra-
 di permiserunt, sed ea pro arbitrio suo
 occultarunt, insepulta projicientes, eo
 consilio, ut tanta crudelitas latuisse
 ipsos videretur. Verum in eo falsi sunt
 amentes illi. Nam cùm mortuorum
 propinqui, ob confessionem quidem
 illorum gauderent, lugerent vero pro-
 pter negata ipsi cadavera, crudelita-
 tis eorum indicia magis magisque di-
 vulgabatur. Confestim enim ex Æ-
 gypto & utraq; Lybia relegarunt, Epi-
 scopos quidem Ammonium, Mujum,

Cajum, Philonem, Hermen, Plinium, Pfinofirim, Nilammonem, Agapium, Anagamphum, Marcum, Dracontium, Adelphium, Ammonium alterum, Marcum alterum, & Athenodorum: Presbyteros vero Hieracem & Dioscorum; tantaque acerbitate eos abduxerunt, ut quidam eorum in itinere, nonnulli in exilii loco occubuerint. Interfecti autem sunt ab illis plures quam triginta Episcopi: Unum enim ipsi studium fuit, perinde atque Achab, ut veritatem, si fieri posset, e medio tollerent. Idem porro Athanasius in epistola consolatoria quam scripsit ad virgines illas, quæ tam atrociam perpessa fuerant, hæc quoque inseruit. Ob hæc, inquit, nulla vestrum dolore crucietur, licet impii sepulcrum vobis invideant, & efferti ad tumultum prohibeant. Ad hæc enim usque processit improbitas Arianorum. Portas quidem occludunt. Sedit autem circa sepulcra veluti dæmones, ne quis mortuorum eo inferatur. Hæc & hujusmodi alia à Georgio perpetrata sunt Alexandria: Divinus autem Athanasius nullum sibi locum latius tutum existimabat, cum Imperator iussisset, ut aut vivus adduceretur, aut mortui ad se adportaretur caput; eique qui istud faceret, maximam mercedem promisisset.

CAP. XV.

De Synodo Mediolanensi.

INTEREA cum Magnentius post Constantis necem, Occidentis Imperium occupasset, Constantius ad extinguendam ejus tyrannidem, cum exercitu in Europam profectus est. Sed ne hoc quidem gravissimum bellum bello adversus Ecclesias finem attulit. Etenim Ariani persuadent Constantio, cui facillimum erat quidvis persuadere, & qui opinionem Arianæ amplexus fuerat, ut Mediolani quæ civitas est Italiae, synodum congregaret: Ac primum quidem omnes qui eo convenissent, sigillatim assentiri cogeret depositioni illi, quæ olim apud Tyrum ab iniquis illis iudicibus facta esset. Deinde vero eosdem cogeret, expulso jam ab Ecclesiis Athanasio, aliam fidei formulam conscribere. Sed Episcopi quidem, cum Imperatoris litteras suscepissent, in eam urbem convenerunt: neutrum tamen eorum, quæ jam dixi, facere sustinuerunt. Immo cum Imperatorem

Απερ, ἀμμώνιον, μέιον, γάϊον, Φίλωνα ἐρμην, πλήνιον, Ψινόσιον, νιλάμμωνα, ἀγάπιον, ἀναγαμφον, μάρκον, δρακόντιον, ἀδελφίον, ἀμμώνιον ἕτερον, καὶ ἕτερον μάρκον, ἀθηνόδωρον καὶ πρεσβυτέρους ἱερακὰ καὶ διόσκορον. καὶ ἔτω πικρῶς ἤλασαν αὐτὰς, ὡς τινὰς μὲν αὐτῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς, τινὰς δὲ ἐν αὐτῶν τῶν δεξιμῶν ἀποθανόντων. ἐφόνευσαν δὲ ἑπισκόπους πλείους ἢ τριάκοντα. σπερδὴ γὰρ ἡ αὐτῶν καὶ τὸν ἀχάαε, εἰ δυνατὸν ἐξάραι τὴν ἀλήθειαν. καὶ ᾤχευθησαν ἡ λογὴς ταῖς παρθεναῖς ἐκείναις, αἱ τὰ παλαιὰ ἐκείνα ὑπέμειναν, γράφων καὶ ταῦτα ἐν τῷ βιβλίῳ. δια τῆτο, Φησὶ, μὴ δὲ γινώσκω τίς ὑμῶν ἀπολιπὼς, εἰς ἀπομένους ὑμῶν φθόνου οἱ δυσσεβεῖς, καὶ κολύσι τὰς ἐκφορὰς. καὶ μέγιστον γὰρ τέτατον ἢ κατὰ σφοδρῆ τῶν ἀρειανῶν φθόνου. καὶ τὰς μὲν πύλας κλείουσι. ᾤχευθη τὰ μὲν ἡμῶν ὡς δαίμονες κατὰ ζῶντας, ἵνα μὴ τις τῶν ἀπολιπόμενων ἀπολεθῆ. Ταῦτα μὲν ἐν κατὰ προσομοίαν τέτοις ὁ γεώργιος ἐν ἀλεξάνδρεια εἰργάζετο. ὁ δὲ θεὸς ἀθανάσιος, ἐδὲν χειρὶν ὄχου ἐν ἐνομιζεν εἰς ἀσφάλειαν, τὴν βασιλείαν ἢ τῶν ἀχθῆναι ᾤχευθη ἀλάχοτος, ἢ τῆτιν ἰσχυρῶς κομισθῆναι οἱ τὴν κεφαλὴν, καὶ μὴ δὲ ἐν τῶν τέτων δυνάτεων τὴν ἀπολιπόμενα ὅτι μάστιγος πλείον.

Κεφ. ιε΄.

Περί τῆς ἐν μεδιολάνῳ ἡρμομένης συνόδου.

Αὐτὸς δὲ δὴ ὁ κωνσταντῖνος, μαγνητικῶς καὶ τὴν κωνσταντῖνος τελευτήσῃ τῆς ἐσπέρας κωνσταντῖνος, ἔπει τὴν ἐν ἑσπέρῃ ἐξώρμησε, καὶ τῆς ἐκείνου τυραννίδος σφαίρας. ἀλλ' ἐδὲ ὁ χαλεπὸς ἐστὶ πόλεμος τῶν ἐκκλησιῶν κατέλυσε πόλεμον πείθεισιν γὰρ δὴ τὸν πάντα ῥαδίως πειθόμενον, καὶ τὴν ἀρείλικον εἰς δεξιὰ μὲν νόσον, εἰς μεδιολανον. πῶς δὲ ἡ αὐτῆς ἰταλίας συνόδου συνεγείρει. καὶ πρῶτον μὲν ἐδὲν σιωπηλῶς ἀπαύσια ἀνακρίσας, τῆ ᾤχευθη τὴν ἀδικίαν ἐκείνων δικαστῶν κατὰ ἐκαστον ἐν τύρῳ γεγραμμένη κατὰ ἑσπέρῃ συνδέσθ. εἰ δ' ἔτιος ἀθανάσιος τῶν ἐκκλησιῶν ἐξελαθέλιος, ἔτερον πίστεως ἐκ τῆς διδασκαλίας. ἀλλὰ συνήλθον μὲν τὰ βασιλικά δεξιὰ μένος γράμματά. ἐδὲ ἕτερον δὲ ῥᾶσαι τῶν εἰρημίων ἠνέχοντο. ἀλλ' ἀνίμυρος παρόντα τὸν βασιλέα διελέξαντες ὡς ἀδικὰ ᾤχευθη ἰσχυρῶς.

και δυοσεβη, κ' των εκκλησιων εξηλαθησαν, κ' τας της οικουμένης ερχαλιαι οικειν καλεκει-
 θησαν, κ' τετο ο παλιν αθανασιος ο θαυμα-
 σιος εν κειντη απολογία σωεγραψε. Τις
 τοσδετον δυνασαι μνημονεσαι: οσον κεινοι
 πεποιηκασιν. αρτι γδ ειρηνην εχουσων των
 εκκλησιων, και των λαων ευχομενων εν ταϊς
 συνάζεσιν, ο μωυ επσκοπος της ρωμης λι-
 βεριου, και παυλινος ο της μητροπολεως των
 γαλλιων, κ' διονυσιος ο της μητροπολεως της
 ιταλιας, και λακτιφρο ο της μητροπολεως των
 κ' σαρδανιαν ηθων, κ' ευσεβιος απο της ιτα-
 λιας, και παντες επσκοποι αγαθοι κ' τ' αλη-
 θειας κηρυκτες, αρπαζονται και εξοριζονται
 παροφασιν εδ' εμιαν εχοντες, η οτι μη συν-
 εθελο τη δρειανη αιρεσι, μη τ' υπεγραψαν
 αυτοις καθ' ημην εν αις επραξαν συκοφαν-
 τιας. και γδ το μεγαλε κ' ευρηγοατε και
 ομολογηθη αληθως οσις, και επον εμε λε-
 γην. ισως γδ εγνωθη πασιν, οτι τετον εξορι-
 σθηναι πεποιηκασιν. κ' γδ ασημος, αλλα και
 παντων μαλιστα καιφανη ο γερων ποιας
 γδ εχ' ηγησατο συνουδου, και λεγων ορθως ε
 παντας επεισε; ποια εκκλησια τ' τετα παρο-
 στασιας και εχ' μνημοσυνα τα καλλιστα; κ'
 τις οδ υεομυρος ποιε παροσελθων αυτοι, κ' χαί-
 ρων απηλθεν απ' αυτοι; τις ηητισε δεομενω,
 και οση ανεχωρησε τυχων ων ηθελησε; και
 ομωις και κ' τετα τελολμηκασιν, οτι και οση
 εδ' ος ας ποιησι δια την ασεβειαν αυτων συ-
 κοφαντιας, εχ' υπεγραψε ταϊς καθ' ημην
 επελοα. Οποια μνηθη κ' των αγιων εκει-
 νων ανδρων εβλμηθη, τα συζεγραμμενα δι-
 δασκη, οποσα η κ' αλλοις επεβλδυσαν πλει-
 σοις οι δρειανη της φάλαγγος παροσταθουνης,
 παλιν ο θειος οση ανη εν τω δε διαγησατο
 συζεγραμματα. Τίνα γαρ ποιε διωκωντες και
 καισολαβοντες, εχ' υβρισαν ως ηθελησαν, τινα
 ζηεντες και ευεργητες εχ' ετωις διεθησαν, ως η
 τελωθησασιν κακως, η λωθηθησιν παντα χοροθεν.
 α γδ οι δικασαι δοκωσι ποιην, κ' ταυτα κει-
 νων εστιν ενεργηματα. ε μαλλον ετοι τ' κει-
 νων παροστασιας και ποτηλιας εισιν υπηρε.
 ποιος τοιμω τοπος οση κ' της κακιας αυτων
 υπομνημα; τινα φρονενα και αυτων εσω-
 εσκαδασαντο, πλασαμμοι παροστασιας κ' την
 ιερασει; ποια νωυ εκκλησια κ' θρηνη δια

A ipsum coram arguissent, quod injusta
 atque impia ipsis præciperet, Ecclesiis
 suis exturbati, & in ultimos orbis Ro-
 mani fines relegati sunt. Quae de re ru-
 fus admirandus Athanasius in Apolo-
 getico suo ita scribit: Quis tanta com-
 memorare potest, quanta isti perpetra-
 runt? Nam cum Ecclesiae reddita pau-
 lo ante pace fruerentur, & populi in
 collectis preces ad Deum funderent,
 repente Liberius Episcopus urbis Ro-
 mae; Paulinus metropolis Galliarum,
 Dionysius metropolis Italiae, Lucifer
 metropolis Sardiniae insulae; & Euse-
 bius ab Italia, prohi omnes Episcopi &
 B veritatis præcones, rapiuntur & in exi-
 lium deportantur: nullam aliam ob
 causam, quam quod Arianæ hæresi con-
 sentire, & falsis illorum contra nos ca-
 lumniis subscribere nolissent. De ma-
 gno enim & felicis senectæ viro, & con-
 fessore revera Hosio, superfluum arbi-
 tror dicere. Omnibus enim, ut opinor;
 innotuit, eum quoque ab illis relegendum
 esse: Quippe hic senex minime obscu-
 rus est; sed omnium longe clarissimus:
 Cui enim Concilio ille non præfuit, &
 cum recte diceret, omnibus non per-
 luasit? Quænam Ecclesia patrocinii il-
 lius pulcherrima non habet monumen-
 ta? Quis cum ad illum inæstus venis-
 set, non lætus ab illo discessit? Quis ab
 eo petiit aliquid quo indigebat, & voti
 sui compos non rediit? Et tamen in
 hunc quoque sævire ausi sunt, propterea
 quod cum probe nosset calumnias
 quas illi præ impietate concinnare so-
 lent, struatis contra nos infidiis non
 subscripsit. Qualia igitur adversus san-
 ctos illos viros moliti sint Arianæ, ex su-
 prædictis licet cognoscere. Qualiter
 vero plurimis quoque aliis infidiati sint
 Arianæ factionis principes, Divinus il-
 le vir in eodem libro ita narrat. Quem
 enim unquam persecuti, comprehen-
 sum omnibus contumelijs pro arbitra-
 tu suo non affecerunt; Quem conqui-
 situm cum reperissent, non ita tracta-
 runt, ut vel misere mortuus sit; vel
 membris omnibus debilitatus? Nam
 quæ iudices facere videntur, ea sunt
 istorum opera. Illi vero, voluntatis
 istorum ac malitiæ ministri sunt potius
 quam iudices. Quis est locus, qui im-
 probitatis istorum vestigia non habeat?
 Quem diversa ab ipsis sentientem, fal-
 sis criminationibus, sicut olim Jezabel;
 non oppresserunt? Quæ nunc Ecclesia
 propter illorum infidias non læget?

Antiochia quidē ob Eustathium Confessorem & Orthodoxum, Balaneæ propter Euphratēnem, Paltus & Antaradus ob Cymatium & Carterium. Hadrianopolis vero ob Christi amatem Eutropium, & ob successorem ejus Lucium, qui istorum operâ non semel catenas gestavit, atque ita tandem mortem opperit. Et Ancyra quidem, in luctu est propter Marcellum, Bercæ vero propter Cyrum, & Gaza propter Alclepam. Hos enim fraudulentis istis, multis antea contumeliis affectos in exilium trudi fecerunt. Theodulum vero atq; Olympium Episcopos Thraciæ; nos quoq; & Presbyteros nostros, ita conqueri fecerunt, ut si reperti essemus, capitali supplicio afficeremur. Ac fortasse ita perissemus, nisi tunc quoque præter illorum opinionem fugissemus. Ejusmodi enim sunt litteræ adversus Olympium quidem datæ ad Proconsulem Donatum: contra nos vero datæ ad Philagrium. Hæc sunt quæ impia illa factio adversus Sanctos perpetrare non dubitavit. Porro hic Hofius, Cordubensis erat Episcopus; qui & in magna synodo Nicæna inclauserat, & postea inter eos qui Serdicæ congregati sunt, primum locum obtinuit. Jam vero celeberrimi Liberii fiduciam & admirabiles sermones, quos pro veritatis defensione habuit coram Imperatore Constantio, hoc loco libet adscribere. Descripti sunt enim à piis viris qui illo tempore vixerunt, utpote qui studiosos rerum Divinarum acuege & ad æmulationem excitare possint. Is autem post Julium, qui Silvestro successerat, tunc Romanam Ecclesiam administrabat.

CAP. XVI.

Colloquium Liberii Episcopi Romani & Imperatoris Constantii.

CONSTANTIUS Imperator dixit: D Nos, quoniam & Christianus es & Episcopus nostræ civitatis, idcirco te evocandū duximus, & admonendum, ut nefariæ dementiæ impii Athanasii communionem abjicias. Id enim æquum esse orbis terrarum censuit, eumq; ab Ecclesiastica communionem alienum esse synodali sententia decrevit. Lyberius Episcopus dixit. Judicia Ecclesiastica, o Imperator, summa cum æquitate fieri debent. Quare si placet pietati tuæ,

Α τὰς ἐκείνων Πηβελὰς; ἀηλιόχεια μὴ δὲ ἐυ-
 σάτιον τὸν ὁμολογητὴν καὶ ὀρθόδοξον. βαλα-
 ναῖαι δὲ δι' εὐφρατίνωα. καὶ πάλιος μὴν Ἰά-
 Ἰαράδος διὰ κυμάτων καὶ καρλίειον. ἢ Ἰάδρια-
 νεπολις, διὰ ἐνδρῶπων τὸν φιλόχειρον, καὶ
 τὸν μὲν αὐτὸν λίκιον, τὸν πολλὰς παρ' αὐ-
 τῶν Ἰαλίους φορέσαντα, καὶ ἔτιως διπλά-
 νόνα· καὶ ἀκρυα μὴ διὰ μάρκελλον, βί-
 ργια δὲ διὰ κῦρην, καὶ γὰρ δι' ἀσκληπῶν. τῆ-
 τας γὰρ πολλὰ πᾶσι τὴν ἑβραϊστίαν, καὶ ἔτι
 εὐδῆλαι ἀποποιήσασιν οἱ δόλιοι θεοδουλοῦ
 Ἰαλύμπιον διὰ τῆς θεαίης ὀλίαν, καὶ ἡμᾶς δὲ
 καὶ πρεσβυτέρους ἡμετέρους ἔτιως ἐποίησαν ἐν-
 ζήνηθῆναι, ὡς εἰ εὐρεθῆναι, κεφαλῆς ἑσπῶ-
 σῆναι τιμωρίαν· καὶ τάχα ἀν' ἀπειθῶν ἡμῶν
 ἔτιως, εἰ μὴ πᾶσι γνώμῃ αὐτῶν ἐφύγομεν καὶ
 τότε. τοιαῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ μὴ καὶ τῶν πᾶσι
 ὀλύμπιον πρὸς τὸν ἀνδρῶπων δονάτον, τὰ
 κατ' ἡμῶν πρὸς φιλάγειον δοθέντα γραμ-
 ματα. ταῦτα τῆς δυσσεβῆς συμμορίας τὰ
 καὶ τῶν ἁγίων τολμήματα. ὅστις δὲ ὁδοῦ κορ-
 δάειος Ἰπισκοπος μὴ, καὶ τῆς μεγάλης δια-
 πρέψας καὶ νικαμῶν συνόδῳ, καὶ τῶν ἐν σαρδι-
 κῆ συνελλυθῶτων πρῶτον ὄντας. Εἰ γὰρ καὶ ἡ-
 βέρει τὰ πανδοφῆμα τὴν πρὸς τῆς ἀληθείας
 παρρησίαν, καὶ ὁδοῦ ἀξιαγάτας λόγους οἷς ἐχρη-
 σαίλο πρὸς κωνσάντιον, ἐν θείῳ βέλῳμαι τῆ
 συγγραφῆ· ἀνά γραπτοῦ γὰρ πᾶσι τῶν τῶν καὶ
 τα φιλοθῶων γενένηται, ὡς ἱκανοὶ πᾶσι θῆ-
 ξαι καὶ διεγείραι πρὸς ζῆλον τῶν θείων ὁδοῦ ἐρα-
 σίας. ὁδοῦ δὲ μὴ ἰβελιον, ὅς σὺ ἰβελιον διεδῆξα-
 ῖ, τὴν ῥωμαίων ἰθύνει ἐκκλησίαν.

Κεφ. ις.

Διάλογος Ἰβελίου Ἰπισκόπου ῥώμης καὶ κωνσάντιου βασιλέως.

Κωνσάντιος ὁ βασιλεὺς εἶπεν. ἡμεῖς καὶ
 διὰ τὸ χριστιανὸν σε, Ἰπισκοπον τῆς
 ἡμετέρας πόλεως, ἀξιον ἐκείνου, καὶ τῆτο
 μέλασε ἰβελιον παρὰ ἡμῶν, τῆς ἀπορ-
 ρήτης ἀπονοίας τῆς ἀνοσίας ἀθανασίῃ τὴν κοι-
 νωνίαν ἀρνήσασθαι. τῆτο γὰρ ἡ οἰκουμενὴ εὐ ἔχου
 ἐδοκίμασε, σὺ δὲ τὴν ψηφίσματι ἀλλό-
 τερον τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἐκνε-
 λιβερῖο Ἰπισκοποῦ εἶπε. βασιλεῦ, τὰ ἐκ-
 κλησιαστικὰ κείμενα μὴ πολλῆς δικαιοκρι-
 σίας γίνεσθαι ὀφείλει. διότι εἰ σε δοκεῖ τῆς εὐσε-

βία, κελήρον' Κυσαθῆναι κέλευσον. καὶ εἰ
 ὀφθῆναι ἀθανάσιον· ἀξιῶ καταδικῆς, ὅτε κτ'
 τὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολυθίας τύπον,
 ἔξενεχθῆσε) ἠκατ' αὐτῷ ψῆφον. εἰδὲ γὰρ
 οἷόν τε καταψηφισαδὲ ἀνδρῶν ὃν εἶσα ἐκλι-
 ναμῶν. Κωνσταντῖον ὁ βασιλεὺς εἶπε, πᾶσα
 ἡοικεμῶν κατεψηφισαδὲ πρὸς τῆς ἀνοσιό-
 τητος αὐτῆς, καὶ ὡς εἴξ' ἀρχῆς τὸν καιρὸν δια-
 ποίη. λιβέριον ἐπίσκοπον εἶπεν, ὅσοι ὑπέ-
 γραψαν, εἶσα αὐτόν) τῷ γενημῶν ἦσαν,
 ἀλλὰ διὰ δόξαν ἔφθον κ' ἀπμίαν τὴν πα-
 ρα σὲ, ὁ βασιλεὺς. τίσι δόξαν κ' φόβος κ' ἀμι-
 μίας λιβέριον. ὅσοι τὴν δόξαν τῆς εἶσα ἀπα-
 πῶσι, τὰς πρὸς σὲ μᾶλλον δωρεὰς περὶ μὴ
 σαίτες, ὃν μὴ ταῖς ὀφεισιν εἶδον, εἰ κενανίτες κα-
 τεδικασαν ὅτι ἐν ἀλλότριον χριστιανῶν. ὁ βα-
 σιλεὺς, καίτοι κέρρι) κτ' ὡς ὅσωπον ἐν τῇ τε-
 νοιμῶν (σωδῶ ἐν τυρῶ, καὶ ἐν τῇ (σωδῶ
 κατεψηφισαδὲ πᾶντες οἱ ἐπίσκοποι τ' οἰκουμε-
 νῆς, λιβέριον. εἰδὲ πρὸς κτ' ὡς ὅσωπον κέρρι)
 ὁ ἀνδραπ) ὅσοι γὰρ τότε (σωελθόντες κατε-
 ψηφισαδὲ αὐτῆς, ἀναχωρήσαν) ἀθανάσιον
 ἐκ τῆς κριτικῆς, κατεψηφισαδὲ ἀλόγως. ἐν-
 σέβει) ὁ ἐνέχ) εἶπεν, ἐν τῇ (σωδῶ τῇ κτ'
 νίκαιαν ἀλλότριον ἀπεδέχθη τ' καθολικῆς
 πίστεως, λιβέριον. πέντε μόνον ἐκριναν τῷ συμ-
 πλευσάντων αὐτῶν ἐν τῷ μαρεώτῃ, εἰς ἀπέστ-
 λαν κτ' τῆς ἐγκαλεμῶν (υψησάδὲ κατ' αὐτῆς
 ὑπομνήματα. διὰ τῶν τῶν τῶν τῶν ἄποστα-
 λέντων, ④ δύο τεθῆκασι, θεόγν) καὶ θεό-
 δωρε) ④ ὅλοιποι τρεῖς ζῶσι, τρεῖσι μάρτυρας
 καὶ ἀλλῆς καὶ ἑρσάκ) διὰ τῶν τῶν ἄποστα-
 λέντων κτ' (αρδικῶν τῆς πρῶμα) τῆς
 ἐνεκα (σωερόλειτο ψῆφον. οἱ ἐν τῇ συνόδῳ
 βιβλία ἀπιδέδωκασι, συγνώμην αἰτέσεις,
 εἰς οἷς ἐν τῷ μαρεώτῃ κτ' συκοφαντίαν ἐν μο-
 νομερῆς συνεθῆκαν) κτ' ἀθανάσιον ὑπομνή-
 ματα· ἀπανα βιβλία αὐτῶν νυνέχομεν μτ'
 χεῖρας· πῆνι τῶν δ' εἰπέδωδ' ἡμᾶς βασιλεὺς
 κοινωνεῖν, τοῖς πρῶτερον καταψηφισαμῶν, ὅ
 ἐν δ' ἄλλῃς συγνώμην αἰτήσασιν, ἢ τοῖς νύνη-
 των καταψηφισαμῶν; ἐπιλή) ἐπίσκο-
 π) εἶπε, βασιλεὺς, εἰς πίστεως ἐνεκεν σήμερον,
 εἰδὲ κριμάτων ἐκκλησιαστικῶν ἀντιποιέμε-
 ν) λιβέριον τὸν λόγον ποιῆ), ἀλλ' ἵνα τοῖς
 ἐν ῥώμῃ συλλήκοις καυχῆσθ), ὡς συλλογι-
 σάμενος τ' βασιλεῖα ὁ βασιλεὺς εἶπε λιβέριον.

A iudicium constitui jube. Et si quidem
 Athanasius condemnatione dignus vi-
 debitur, tunc juxta Ecclesiastici ordi-
 nis formam, in illum sententia profe-
 retur. Neque enim à nobis condemnari
 potest vir, quem non judicavimus.
 Constantius Imperator dixit: Totus
 terrarum orbis de ejus impietate sen-
 tentiam tulit, eo quod jam inde ab ini-
 tio temporibus illudat. Liberius Epi-
 scopus dixit: Quicumque subscriple-
 runt, res gestas ipsi non viderant; sed ob
 inanem gloriam ac metum, neve abs te
 ignominia afficerentur, subscripserunt.
 Imperator dixit: Quanam est gloria,
 quis metus, quæ ignominia? Liberius
 respondit. Quicumque non diligunt
 gloriam Dei, si tua munera anteponen-
 tes, cum quem ipsi non viderant, nec
 judicaverant, condemnarunt: quod a-
 lienum est à Christianis. Imperator di-
 xit. Atqui præfens judicatus est in con-
 cilio Tyri: & omnes totius orbis Epi-
 scopi cum in Concilio damnarunt. Li-
 berius dixit. Nunquam ille præfens
 judicatus est. Quotquot enim eo tem-
 pore congregati illi damnarunt, post
 Athanasii è judicio discessum, absque
 ratione eum condemnarunt. Eusebius
 eunuchus dixit: In Concilio Nicæno,
 alienus à Catholica fide demonstratus
 est. Liberius dixit: Quinque soli ju-
 dicarunt, ex iis qui cum Ischyra navi-
 garunt in Mareotem: quos quidem illi
 miserant, ut adversus eum acta con-
 ficerent. Ex iis qui tunc eo missi fue-
 rant, duo ex hac luce migrarunt, The-
 ognius scilicet ac Theodorus. Reli-
 qui tres adhuc superstites sunt, Maris,
 Valens & Ursacius. Contra hos qui
 missi erant in Mareotem, Serdicæ ob
 hoc ipsum negotium lata est sententia.
 Qui postea in synodo libellos obtule-
 runt, veniam poscentes, ob acta quæ
 per calumniam, altera duntaxat parte
 præfente, adversus Athanasium in
 Mareote confecerant. Quos qui-
 dem libellos nunc in manibus habe-
 mus. Utrius horum assentiri & com-
 municare debemus, Imperator? Hisne
 qui prius Athanasium condemnarunt,
 & postea veniam petierunt? an illis
 qui nuper istos condemnarunt. Epi-
 etus Episcopus dixit. Non fidei cau-
 sa, nec pro defensione judiciorum Ec-
 clesiasticorum Liberius verba facit; ò
 Imperator, sed ut apud Romanæ urbis
 senatores gloriatur, Imperatorem à se
 esse superatū. Imperator Liberio dixit.

Quota pars es orbis terrarum, ut tu solus homini impio suffragari velis, & orbis Romani ac totius mundi pacem dissolvas. Liberius dixit; Etiam si solus sim, fidei causa non idcirco minuitur. Nam & olim tres tantum reperti sunt, qui regis mandato resisterent. Eusebius eunuchus dixit: Imperatorem nostrum facis Nabuchodonosor. Liberius dixit: Nequaquam. Sed tu temere hominem condemnas, de quo non iudicavimus. Ego vero postulo, ut primum quidē generalis præcurrat subscripto, quæ fidem Nicææ expositam confirmet. Deinde ut revocatis ab exilio fratribus nostris, & in sedes suas restitutis, si ii qui tumultus in Ecclesiis nunc excitant, Apostolicæ fidei consentire visi fuerint, tunc universi Alexandriam convenientes, ubi & accusatus ipse & accusatores sunt & defensor eorum, examinato illorum negotio, concordem sententiam proferamus. Episcopus Episcopus dixit: Verum cursus publicus haudquaquam sufficere subvectioni Episcoporum, Liberius dixit: Ecclesiastica negotia non indigent publico cursu. Ecclesiæ enim singula Episcopos suos ad mare usq; perducere suis sumptibus facile possunt. Imperator dixit. Quæ jam formam exceperē iudicii, ea resolvi amplius non possunt. Valere enim debet plurium Episcoporum sententia. Tu solus es, qui impii illius amicitiam retineas. Liberius dixit: Nunquam audivimus, Imperator, absente reo iudicem impietatem ei obicere, quasi privatas inimicitias cum eō gerat. Imperator dixit: Omnes quidem ille in commune affecit injuria: neminem tamen æque ac me. Qui non contentus exitio fratris mei majoris natu, felicitis memoriæ Constantem ad suscipiendas mecum inimicitias incitare nunquam destitit: nisi nos majori mansuetudine, & incitantis, & incitati impetum pertulisset. Nullam itaque victoriam tanti facio, ne illam quidem quam de Magnentio retulit de Silvano: quanti ut hunc sceleratum ab Ecclesiæ administratione submoveam. Liberius dixit: Noli, Imperator, inimicitias tuas per Episcopos vindicare. Ecclesiasticorum enim manus ad benedicendum ac sanctificandum vacare debent. Jube igitur si placet, ut Episcopi ad proprias sedes revocentur ac si quidem visi fuerint consentire cū illo qui rectam fidem Nicææ olim

Απόσον εἰ μέρος τῆς οἰκουμένης, ὅτι σὺ μόνος συναίρη ἀνθρώπων ἀνοσίῳ, Ἐτὶ οἰκουμένης τὴν εἰρήνην ἔσῳ τὴν κόσμῳ λυθείς. Λιβέριος. Ἐδὲ διὰ τὸ εἶναι με μόνον, ὁ τῆς πίστεως ἐλατῆς λόγος. καὶ γὰρ καὶ τὸ παλαιὸν τρεῖς μόνον δούλοισιν ἠνέστησαν. Προς ἀξίον. Διδάσκων. Διδάσκων. εἶπε. τὸν βασιλέα ἡμῶν ναυαχόδονοσωρεποίησας. Λιβέριος εἶπεν. Ἐχὶ, ἀλλ' ἔτιως ἀλόγως καταδικάζεις ἀνθρώπον ὃν ἐκένειάμεν. ἀλλὰ καὶ γὰρ ἀξίον πρότερον οἰκουμένην ὑπογραφήν προσχωρησάσαι, βεβαιώσαν τὴν πίσιν τὴν καὶ νίκαιαν ἐκτεθεῖσαν ἰν' ἔτιως ἀνακληθῆναι τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν διὰ τῆς ἔξορισματὶ ἀποκατασταθεῖσαν τοῖς ἰδίοις τόποις, εἰ ὁ θεὸς εἶπεν. Ἐν ἰσχυροῦς ἐγγενῶν ἐκκλησιῶν, συγκαταθέμενοι τῆς ἁγίας οὐκ ἐπιπέσει, τότε ἐπὶ τὴν ἀλεξανδρινῶν πάντες ἀπαιτήσαντες, ἔνθα ὁ ἐκκαλέμενος καὶ ἐκκαλέσει, εἰς τὸ ἀντιποιέμενος ἀντιῶν, ἐξέσῳ ἀντιῶν ἀντιῶν συμπεριεχθῶμεν. Ἐπιπέσει. Ἐπιπέσει. εἶπεν. ἀλλ' ὁ δρόμος τῆς δημοσίων ἐκκλήσεων τὴν χρεῖαν τῆς ἐπιπέσει παρῶν. Λιβέριος. Ἐ χρεῖαν ἐχθὰ ἐκκλησιαστικὰ δημοσίων δρόμους. αἱ γὰρ ἐκκλησιαί, ἰκαναὶ εἰσὶν ἕως τῆς θαλάσσης διαπέμψασθαι ἑαυτῶν ἐπιπέσει. ὁ βασιλεὺς ἔσῳ ἡδη τύπον ἐγκλήσας ἀναλύει ἔσῳ δύνατον ἐστὶ τῶν γὰρ πλείονων ἐπιπέσει ἡ ψῆφος ἰσχυρὸν ὀφείλει. σὺ μόνος. εἰ ὁ ἀντιποιέμενος τῆς φιλίας ἔσῳ ἀνοσίῳ ἐκένει. Λιβέριος εἶπεν. βασιλεὺς ἐδὲ ποτε ἠκέσασμεν μὴ παρῶν. Ἐ ἐκκαλέμενος, κριτὴς ἀνοσιότητος κατὰ γὰρ γένους, ὡς ἰδιαν ἐχθρῶν εἰς φέρον. Ἐ πρὸς τὸν ἀνθρώπον ὁ βασιλεὺς πάντας μὴ κοινῶς ἠδίκησεν, ἐδὲ ναὶ ἔτιως ὡς ἐμὲ ὅς τις μὴ ἀρεδῆς ἐπὶ τῆς ἀπωλείας. Ἐ μὴ ὀφείρει με ἀδελφῶν, ἐδὲ τὸν μακαρίτην δυνάσαντα ἐπάστατο παρῶν εἰς ἡμέτερον ἐχθρῶν, εἰ μὴ ἡμῶν πλείονη μεροῦ τῆς ὑπὲρ γκαμεν τὴν τῆς παρῶν ἡμῶν καὶ τῆς παρῶν ἡμῶν νερότη. ἐδὲ ἔνδ' ἐμοι τοῖς ἐκκαλέσασμα. ἐδὲ τὸ καὶ μαγνήτιον καὶ σιλβανόν, ὡς τῆς μιᾶς ἐκένει ἀντιῶν τῆς ἐκκλησιαστικῶν πρῶτων. Λιβέριος. μὴ διὰ τῆς ἐπιπέσει ἡμῶν ἰν' ἐχθρῶν βασιλεὺς. αἱ γὰρ χεῖρες τῆς ἐκκλησιαστικῶν, εἰς τὸ ἀπὸ τῆς ἐκκαλέσει ὀφείλεισιν. ὁ θεὸς εἰσοὶ δοκεῖ, κέλευσον ἀνακληθῆναι τὴν ἐπιπέσει εἰς τὴν ἰδίαν τῆς πρῶτων. καὶ εἰ ὁ θεὸς εἶπεν ὁμοφρονεῖς τῆς σήμερον ἀντιῶν τῆς καὶ νίκαιαν ἐκ

τεθείσης ὀρθοδόξου πίστεως, τότε *Συνελθόντες* ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἰδοῦν ὑπὲρ εἰρήνης τὸ κόσμον, ἵνα μὴ τὸν μὴ ἀμαρτήσαντα ἀνδρα χαράξῃται δοκιμασθῆναι ὁ βασιλεὺς, ἐν ἐστὶ τὸ ζήμιον. βέλαι γὰρ σε ἀσπασάμενον τὴν πατρῴαν ἐκκλησίας κοινωνίαν, πάλιν εἰς τὴν ῥώμην ἀποσείλαι. διὰ τὸ τοῦ πείδησιν τῆς εἰρήνης, καὶ ὑπογράφας ὑποσέβον εἰς τὴν ῥώμην. *Λιβέριος*, ἠδὲ τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς ἐν ῥώμῃ ἀπεσταλμένοις. μέλλε γὰρ εἶσαι ἐκκλησιαστικοὶ θεσμοὶ, τὸ ἐν ῥώμῃ διατελεῖς ὁ βασιλεὺς. ἐκ τῶν τριῶν ἡμερῶν ἔχεις σκεύους διάστημα, εἰ βέλαι ὑπογράφας ὑποσέβαι εἰς τὴν ῥώμην, ἢ ἐνοῆσαι ἐν ποίῳ τόπῳ μετὰ τὴν βασιλῆα. *Λιβέριος*. τὸ τῶν τριῶν ἡμερῶν ἢ μηνῶν διάστημα ἐμετὰ λήθησι λογισμὸν. ὅθεν ὅτε βέλαι ἀποσείλον με. ὁ βασιλεὺς, μετὰ δύο ἡμέρας κληθῆναι *Λιβέριος*, καὶ μετὰ τὴν ἐπίκλησιν, εἶπεν ἄξιον εἶναι εἰς τὴν βέρουαν τὴν θράκης. ἐκ δ' ἀντος ὁ *Λιβέριος*, ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε πενήτακοσίους ὀλοκόλινους αὐτῷ εἰς δαπάνας. *Λιβέριος* εἶπε τῷ κομισάντι. ἀπέλθε, δὸς αὐτῷ τὰ βασιλεῖ. χρεῖαν γὰρ εἶναι τοῖς στρατιώταις αὐτοῖς. ὁμοίως δὲ ἡ βασιλοῦσα ἐπεμψεν αὐτῷ τὰ αὐτῷ. *Λιβέριος* εἶπεν. ἀπόδ' αὐτῷ τὰ βασιλεῖ. χρεῖαν γὰρ αὐτῶν ἔχει εἰς τὴν τῶν στρατιῶν ἐξοδίασιν. εἰ μὴ χρεῖαν ἔχει ὁ βασιλεὺς, δότω αὐτῷ τὰ ἀντιλήθη δὲ ἐπιλήθη. χρεῖαν γὰρ ἔχουσιν τέταν. ὡς ἡ παρ' αὐτῶν ἐκείλαθεν, δύσεος ὁ δὲν ἔχος παροσφέρῃ αὐτῷ ἑτέρας. *Λιβέριος* ἦ εἶπεν αὐτῷ. τὰς ἐκκλησίας τὸ οἶκον μένης ἡσυχίας, καὶ ὡς καλὰ δίκω ἐλεημοσύνην μοι προσφέρῃς. ἀπέλθε, πρῶτον γινε χρεῖανός. καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας μηδὲν δεξιόμενος, ἄξιον εἶναι.

A expositam nunc tueretur, tunc in unum convenientes paci orbis terrarum provideant, ne virum, qui nihil deliquit, notatum esse comprobetur. Imperator dixit. Unum est quod queritur. Tenamque, ubi Ecclesiarum communio fueris amplexus, Romam remittere volo. Assentire igitur paci, & subscribere, atque ita Romam revertere. Liberius dixit. Fratribus qui Romæ sunt jam valedixi. Potiores enim sunt Ecclesiasticæ leges quam domicilium Romæ. Imperator dixit. Ergo trium dierum spatium habes ad deliberandum, utrum subscribens Romam redire velis, aut ad cogitandum quem in locum cupias deportari. Liberius dixit. Trium dierum aut mensium intervallum non mutat sententiam. Itaque mitte me quo voles. Biduo post Imperator cum Liberium accivisset, atque is de sententia non decederet, eum Berceam Thraciæ relegari præcepit. Cumque egressus esset Liberius, Imperator quingentos ei solidos misit ad sumptus faciendos. Liberius vero dixit ei qui attulerat. Abi. Redde hos Imperatori. Opus enim his habet, ut præbeat militibus suis. Similiter Augusta totidem ei solidos misit. Liberius dixit. Redde hos Imperatori. Hisce enim opus habet ad stipendium militum. Quod si Imperator his opus non habet, det eos Auxentio & Epicteto. His enim opus habent. Cum igitur ab his noluisse accipere, Eusebius Eunuchus alios ei attulit. Cui Liberius dixit. Ecclesias orbis terrarum vacuas ac desertas fecisti: & mihi tanquam noxio eleemosynam adfers. Abi, & prius Christianus fias. Et post triduum relegatus est, cum nihil accepisset.

Κεφ. ιζ.

Περὶ τῆς ἐξορίας καὶ ἐπιπέσεως τῶν ἐν τῷ *Λιβέριου*.

O Μέν δὲ νικηφόρος τῆς ἀληθείας ἀγωνιστής, τὴν θράκην ὡς προσετέταχθη κατέλαβε. δύο δὲ διεληλυθότων ἐτῶν, ὁ μὴ κωνσταντῖος εἰς τὴν ῥώμην ἀφίκετο. αἱ δὲ τῶν ἐπιπέσεως καὶ ἀξιωματικῶν ὁμοῦσοι, τὰς ἀνδράς ἐλιπέδον ἐκείδουσαι τὸν κωνσταντῖον, ἀποδέχονται τὸν νομῆα τῆς ποιμνῆς. φάσκουσαι εἰ μὴ πείσοιεν, αὐτὸς μὴν κατέλαβεν. πρὸς δὲ τὸν μέγαν ἐκείνον διαδραμεῖς ποιμνῆα, οἱ δὲ φασαν δεδιέναι τὸν βασιλέως θυμὸν. ἀνδράς γὰρ οἴσας, εἰ δὲ μιᾶς ἰσως

CAP. XVII.

De exilio & reditu beati Liberii.

G LORTOSUS igitur veritatis athleta in Thraciam, uti præceptum fuerat, petrexit. Elapso autem biennio Constantius Romam profectus est. Senatorum vero & honoratorum conjuges à viris suis petierunt, ut Principem adirent, rogarentq; ut pastorem gregi suo redderet: addentes nisi hoc ab ipsis impetrarent, discessuras se ab illis & ad magnum illum pastorem migraturas. At illi, iram Principis reformidare se dixerunt. Nobis enim, ajebant, utpote viris,

nullam fortasse veniam indulgebit. A
 Vobis autem rogantibus procul dubio
 parceret: duorumque alterum eveniet,
 ut aut precibus vestris annuat: aut si ab-
 nuerit, saltem illæfas dimittat. Hoc
 consilium amplexæ præstantissima fe-
 minæ, cum solenni cultu atque ornatu
 Imperatorem adierunt, ut cum ex ve-
 ste eas nobiles esse conjecisset, cum re-
 verentia ac lenitate ipsas exciperet. Sic
 igitur ornata cum ad Imperatorem ve-
 nissent, suppliciter ab eo petierunt, ut
 tantæ urbis pastore suo orbata & lupor-
 um insidiis expositæ miseretur. Ille
 vero matronis respondit, urbem alio
 pastore non egere: habere enim antisti-
 tem idoneum, qui ipsius curam gerat.
 Quippe post magnum Liberium ordi-
 natus fuerat quidam ex ejus Diaconis,
 Felix nomine. Qui formulam fidei à
 Nicænis patribus expositæ, integram
 quidem atq; inviolatam servabat; cum
 iis tamen qui eam labefactabant, libere
 communicabat. Atq; ob hanc causam
 nemo ex civibus Romanis in Ecclesi-
 am ingressus est, dum ille intus esset. Id-
 que tum mulieres illæ Imperatori sug-
 gesserunt. Flexus itaque Imperator, e-
 gregium illum omnique laude dignis-
 simum ab exilio redire iussit: Ambos
 vero in commune Ecclesiam admini-
 strare. Hæc Imperatoris epistola cum
 in Circo recitata esset, populus exclamavit,
 æquam esse Imperatoris sententiam.
 Spectatores enim divisos esse in
 factiones duas, ex coloribus suis cogno-
 minatas. Alterum igitur Episcopum
 huic factioni, alterum illi præesse
 oportere; Hac ratione cum Imperatoris
 epistolam exposuissent, omnes unâ
 voce acclamârunt, Unus Deus, unus
 Christus, unus Episcopus. Ipsa enim
 eorum verba hic apponere, æquum exi-
 stimavi. Post has Christianissima ple-
 bis acclamations pietate ac iustitia
 D
 plenas, reversus est admirandus ille Li-
 berius. Felix vero recedens, ad aliam
 urbem se contulit. Hæc cum iis quæ
 Mediolani Episcopis contigerunt,
 copulanda esse duxi, ut narrationis ap-
 ptum ac decorum ordinem servarem.
 Nunc ad ipsum rerum gestarum ordi-
 nem revertamur.

ἀξιώς συγνώμης ὑμῶν ἢ ἀνὴρ ὁλοῦσαις, φθ.
 δὲς δὴ πρὸς μετὰ δὲ φθ. καὶ δυοῖν θάτερον, ἢ
 τῶν ἐκείνων δὲ φθ. ἢ μὴ πειθόμενον, ἀπα-
 θῆς δὸ ποπέμψ. ταύτῳ δὲ ξάμεναι τῶν ἐς-
 ἡγήσω εἰ ἀξίε παῖνοι γυναῖκες, μετὰ τῆς συ-
 ἡθῆς πολυελείας προσήλθον τῷ βασιλεῖ,
 ὅπως ἀειφανεῖς ἐκ τῆς ἐδὴ τῆς ὑπολαβῶν,
 αἰδῆς αὐτῆς καὶ φειδῆς ἀξιώση. ἔτω ἢ πρὸς-
 ελθῆσαι, ἰκέτδον οὐκ εἶραι πόλιν τοσαύτῳ
 ποιμνῶν ἐς ἐρημωθῆναι, καὶ ταῖς τῶν λύκων ἐπι-
 βλαῖς ἐνάλωτον γηραιῶν. ὁ ἦ φθ, μὴ δὲ
 δαινομέως ἐτέρη τῶν πόλιν. ποιμνῶν ἢ ἔχον
 B
 πρὸς μετὰ δὲ δυνάμενον. καὶ γὰρ οὐκ ἐχρήσθη
 μετὰ τὸν μέγαν λιβέριον, τῶν διακόνων πῆς τῶν
 ἐκείνων. Φίληξ ἦν ὄνομα τέτῳ ὅς τὴν μὴν ἐπι-
 τεθεῖσαν ἐνικαία πῆς ἀσυλον διεφύλαξε
 τοῖς δὲ γε διαφείρεσι ταύτην, ἀδελῶς ἐκοι-
 νῶνει. ἔδεις μῦθοι τῶν οὐκ ἐλθῶν τὴν ῥώμην εἰς
 ἐν κίθελον εἰσελήλυθεν οἶκον, ἐδὸν ὄν τῆς ἐκεί-
 νῃς. τῆτο ἢ καὶ αἱ γυναῖκες ἐφασαν ἐκείνῳ τῷ
 βασιλεῖ. ἔδῃ χάριν Ἰππικαμοφθεῖς, ἠροσέ-
 ταξέ μὴν τὸν παῖα ἀρίστον ἐκείνον ἐπανελεύει.
 κοινῇ ἢ ἀμφοτέρω τὴν ἐκκλησίαν ἰδύμεν. τέ-
 τῳ ἐν τῷ ἰπποδρόμῳ τῶν γραμματίων ἀνα-
 C
 γνωσθέντων, ἐξέδοσε τὸ πῆθ τῆς, δικαίαν
 εἶναι λέγον ἢ βασιλέως τὴν ψῆφον διχῆ γὰρ
 διηρεῖαδ ἐδὸν θεῶς, διὰ τῶν χροῖων τὰς ἐπι-
 νυμίας, ἐχούσας καὶ χρῆσαι, τὸν μὲν τέτῳ,
 τὸν ἢ ἐκείνων ἡγεῖαδ. ἔτω κομωδῆσαν ἡς τῆ
 βασιλέως τὰ γραμμάτια, κοινῇ ἀφῆκαν Φω-
 νῆν εἰς θεός, εἰς χεῖρας, εἰς Ἰπποκοπῆ. αὐτῆς
 γὰρ θεῖται τὰς Φωνῆς ὑπέλαβον δικαίον. με-
 τὰ ταύτας ἢ φιλοχρεῖς δῆμους ἐνσεβεία
 καὶ δικαιοσύνη κομωδῆρας βοῆς, ἐπανῆκε
 D
 μὴν λιβέριον ὁ θεσπέσιος ὁ ἢ Φίληξ ὑποχω-
 ρήσας, ἐτέραν ὤκησε πόλιν. ταῦτα τοῖς ἐν με-
 διολάνῳ τοῖς ἐπισκόποις συμβεβηκόσι συνῆ-
 ψα, τὴν ἢ διηγήματῶν ἀρμονίαν φυλάττων,
 ἐπὶ ἢ τῆν τῶν γενηθέντων πάλιν ἐπανεμίσ-
 ξιν.

A

Κεφ. ιη΄.

Περί τῆς ἐκείμηνον γυνάμνης Συνόδου.

Τὼν γὰρ τῆς πίσεως παρομάχων ἔξελαθέντων, νομίσαντες ὅτι τῷ βασιλέως γνώμῳ μετὰ τῶν ἐκείμηνον ἐβόλοντο, διπλοῶς μάλα καταλύσαν τὴν ἀνύπαλον ἀνταίσι πίσιν, καὶ τὴν ἀρεῖαν βεβαίως διδασκαλίαν, ἐπέσαν τὸν κωνσταντῖνον εἰς τῷ ἀρέμιον ἐδὲ τῆς ἐπίσεως ἐδὲ τῆς ἀσπίσεως (ὡσαύτως ἐπὶ τῶν ἀσπίσεως, τὰ ἐξ τῆς ἀρεῖας κακοδοξίας ἐξουρεθέντα, ὡς τῶν πατέρων μηχανήματα. **B** ταῦτα γὰρ ἐλεγον τῷ τῶν ἐκκλησιῶν πεποικημένοι διαιρέσειν, ἐπεὶ δὲ ἡ συνήλθον, φανακίσαι μὲν ἐπερὶ τῆς οἰκίας τῆς ἀρεῖας λώεως μετὰ ληχότες τῶν συναθροισθέντων τὸ πᾶν ὅσον, καὶ διαφερόντως τὰς ἐσπερίους, ἀπὸ οἷς ἤθεσι κεραιώδεις, ἔφασκον ὅτι μὴ κεραιῶν δυοῖν ἕνα καλέξων, καὶ τῶν ἀγράφων, διασπαρῆσαι τὸ ἐκκλησιαστικὸν σῶμα. ἀλλ' εἰπὲν μὲν ὁμοίον τῶν γενηντικῶν τὸν ἵον καὶ πάντας τὸ ὅτι τῆς ἐπίσεως ὡς ἀλιπῶν ὡς ἀγράφων ὄνομα. ἀλλὰ γὰρ τῆς ἑξαπάτης ἀποδείξει, τὰς μὴ ταῦτα λέγοντας ἀπεκήρυξαν, αὐτοὶ δὲ τῶν βασιλέων τὴν οἰκίαν γνώμην διαγραμμάτων ἐδήλωσαν. **C** πατέρες γὰρ ἔφασκον ἕνα καὶ κεραιώδεις τῶν ἐκκλησιῶν συναθροισθέντων πατέρων, εἰ δὲ πᾶσι παρ' ἐκείμων γραφέντων ἀφελῆναι τὸ ἐπὶ εἰς πτοῖς ἀρεῖας κεραιώδεις τοιμήσαι μὲν, νόθους ἐπιπέρας ἀποφανῆσαι, καὶ ἡγορεῖ τῶν γενηντικῶν ἡρόμενοι. (Ἐσπερίους δὲ ἀντιὸν τὸν ἀκριβῆ κανόνά τῆς πίσεως τὰ παρ' ἀντιῶν γραφέντα παρὸς κωνσταντῖνον ἐπὶ εἰξί).

CAP. XVIII.

De Concilio Ariminenfi.

EXPHLIS fidei propugnatoribus, ii qui Imperatoris animum pro arbitrio suo impellebant, cum sibi persuasissent, se adversantem ipsis fidem nullo deinceps negotio subverfuros, & Arii doctrinam firmaturos esse, suggererunt Constantio, ut Orientis atq; Occidentis Episcopos Arimini congregaret; iuberetq; ut substantiæ & consubstantialis vocabula, quæ velut machinæ quædam ad evertendas Arii fraudes à partibus excogitata fuerant, ex fidei formula tollerentur. Aiebant enim hæc nomina dissidium Ecclesiarum peperisse. Cum igitur convenissent Episcopi; hi qui Ariana labe infecti erant, reliquam Episcoporum multitudinem decipere conati sunt, ac præcipue Occidentales, utpote qui simpliciore ingenio præditi essent. Dicebant enim, ob duas voces quæ in sacris voluminibus non extarent, corpus Ecclesiæ distrahi non debere: sed similem quidem per omnia Filium dicendum esse: substantiæ vero vocabulum reticendum, quippe quod in scripturis minime inveniretur. Verum Episcopi cum fraudem intellexissent, eos quidem qui ista dixerant à communionem removerunt: ipsi vero sententiam suam Imperatori per litteras significarunt. Senamque filios esse aiebant & successores Patrum, qui Nicæam olim convenissent. Quod si quid ex iis quæ ab illis scripta sunt auferre, aut iis quæ optime constituta sunt, aliquid addere voluerimus, spūrios nos esse demonstrabimus, acculatores facti parentum nostrorum. Verum accuratam illorum fidei regulam apertius indicabit epistola quam ad Constantiū scripserunt.

Κεφ. ιθ΄.

Ἐπιστολὴ Συνεδικῆ παρὰ τῶν ἀποστόλων Συνελκυσθέντων ὑπὸ τῆς ἐπίσεως τῶν βασιλέων γραφέντα κωνσταντῖνον.

ΕΚ τε τῆς θεῆς κελύσεως, καὶ τῆς σῆς δισεβείας παρὸς ἀμαρτίας, τὰ πάλας δογματικῶν ἐπιπέρας γενηντικῶν πισθόμενοι, εἰς γὰρ ἀρέμιον ἐμπασιῶν τῶν παρὸς δύσιν πόλεων εἰς τὸ ἀντιὸν τὸ πάντες οἱ ἐπίσκοποι συνήλθον, ἵνα καὶ ἡ πίσις τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας γνωριθῆ, καὶ οἱ τὰναντία φρονεῖτες ἐκδηλοῖ ἡμῶν. ὡς γὰρ ἐπὶ πλείστον διασκοπήσεις διήρηκαμεν, ἀριστον

D

CAP. XIX.

Epistola Synodica ab Episcopis Arimini congregatis ad Imp. Constantium scripta.

JUBENTE Deo & præcepto pietatis vestræ credimus esse dispositum, ut ad Ariminenfium locum ex diversis provinciis, Occidentalium Episcopi veniremus: ut & fides claresceret omnibus Ecclesiæ Catholicæ, & hæretici noscerentur. Dum enim omnes qui recte sapimus, contractaremus, placuit quidem, ut fidem ab antiquitate perseve-

N

rantem, quam per Prophetas, Evange-
 lia & Apostolos, per ipsum Deum &
 Dominum nostrum Jesum Christum,
 Salvatorem Imperii tui, & largitorem
 salutis tuæ accepimus, & quam semper
 obtinimus, teneamus. Nefas enim
 duximus, recte & iuste sancitorum ali-
 quid mutilare, & eorum qui in Nicæno
 tractatu confederant. Qui tractatus
 manifestatus est & insinuatibus
 populorum, & contra hæresin Ariana
 tunc oppositus invenitur, ut non solum
 ipsa, sed etiam reliquæ hæreses inde sint
 expugnatae. A quos si aliquid demptum
 fuerit, venenis hæreticorum aditus
 panditur. Ideo Ursacius & Valens in
 suspitionem ejusdem hæreseos Ariana
 venerunt aliquando, & suspensi erant
 à communione. Et rogaverunt veniam,
 sicut eorum continent scripta.
 Quam meruerunt tunc temporis à
 Concilio Mediolanensi, assistentibus
 etiam Legatis Romanæ Ecclesiæ. Con-
 stantino præsentem in hoc, cum magno
 examine fuisset conscriptum, quod tenens
 baptizatus ad quietem Dei com-
 migravit, nefas putamus inde aliquid
 mutilare, & tot sanctos & confessores
 & successores Martyrum, ipsius tracta-
 tus conscriptores, in aliquo remove-
 re, cum & ipsi præteritorum Catholicæ Ec-
 clesiæ Scriptorum cuncta servaverint.
 Mansitque usque in hæc tempora, quibus
 pietas tua à Deo Patre per Deum & Do-
 minum nostrum Jesum Christum pote-
 statem regendi orbis accepit. Verum
 miseri homines & infelici sensu præditi,
 iterum ausu temerario se præcones im-
 piæ doctrinæ renuntiarunt: & nunc
 etiam conantur convellere quod fuerat
 positum ratione. Et enim cum pietatis
 tuæ litteræ jussu tractari de fide, of-
 ferebatur nobis à supradictis turbato-
 ribus Ecclesiarum, associato Germanio
 A ἐφάντην τὴν πίσιν τὴν ἐκ παλαι διαμένεσθαι, ἢν καὶ
 οἱ προφῆτῃ, καὶ τὰ διαγγέλια καὶ οἱ δόξολογοὶ διὰ
 ἰησοῦ χριστοῦ ἐκ χειρὸς ἡμῶν ἐκηρύξαν, καὶ τὸ σῆς
 βασιλείας φρασεῖ καὶ τῆς σῆς φύσεως προσά-
 τε, ἵνα ταύτην κατέχοντες φυλάξωμεν, καὶ
 φυλάσσοντες μέχρι τέλους διατηρήσωμεν αὐτο-
 τον γὰρ ἐφάνη ἡ ἀθεμίτων, τῶν ὁρθῶς καὶ δικαί-
 ως ὀρισμένων τῆ μετὰ ἀλλάξαι, καὶ τῶν ἐν νικαίᾳ
 κοινῇ μὲν ἐκιδόξασθε καὶ κωνσταντίνου τὸ σῆς πα-
 τρος καὶ βασιλείας ἐσκεμμένων. ὧν ἡ διδα-
 σκαλία ἐστὶ τὸ φερόνμα, διήλθε τε ἐκ ἐκηρύχ-
 θη εἰς πάσας ἀνθρώπων ἀκοάς τε καὶ διανοί-
 ας ἢ τις ἀνὴρ παλῶ μόνη καὶ ὁλοκλήρως ἀρεῖας αἰ-
 ερέσεως ὑπερῆξεν δι' ἡσέ μόνον αὐτῆ, ἀλλὰ καὶ
 αἰλοικαὶ αἰρέσεως καθ' ἑρέθησαν ἐν ἡ ὁρίως ἐκ
 τὸ προδέναι τὶ σφαλέρθον, καὶ τὸ ἀφελείως
 ἐπικίνδυνον ὑπάρχει, ὡς ἐπίπε θάτερον χροῖος,
 ἐσαὶ τὸ ἐκ χροῖος ἀδύνατον ποιεῖν ἀπὸ βελόνῃ,
 ὅθεν ἐρεσάκιός τε καὶ βάλης, ἐπέδη μετοχοῖτε
 ἐ σύμφωνοις ἀρεστικῆς δόγματι ἡσαν κα-
 δεσῶτες, τῆς ἡμετέρας κοινωίας χωρισθῆτες
 ἀπεφάνθησαν. ἡσ ἵνα μετὰ χωσῶν, ἐφ' οἷς ἐ-
 αὐλοῖς συνηγνώκασαν πλημμελήσαντες, με-
 τανοίας τε καὶ συνηγνώμης ἡξίαν τυχεῖν. καὶ τὰ
 ἀνὴρ φατὰ ὑπὸ ἐκείνων γεγραμμένα μαρ-
 τυρεῖ, δι' ὧν ἀπάλων φερόμεν γεχῆται, καὶ τῶν
 ἐγκλημάτων συνηγνώμῃ. ἢν ἡ ὁκαιρὸς κατ' ἡ
 ταῦτα ἐπράττει, ὅτε ἐν μεδιολάνῳ τὸ συνέ-
 δριον τὸ συνόδου συνεκροῖτο, συμπαρασῆτων δὴ
 καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ῥωμαίων ἐκκλησίας,
 ἐγνωκότες ἡ ἡμᾶς ἐκ τῶν μὲν τὴν τελευταίαν ἀξίον
 μνήμης κωνσταντίνου μὲν πάσης ἀκρίβειας καὶ
 δξείσεως τὴν συγγραφέσαν πίσιν ὀκτεθε-
 κότα. ἐπειδὴ ἡ ὡς δξ ἀνθρώπων ἐχῆλο βα-
 πτιδῆς, καὶ παρὸς τὴν ὁφειλομένῳ εἰρήνῃ
 ἀνεχώρησεν, ἀτοπον ὀνομίσασθαι εἶναι μετ' ἐκείνων τὴν καινοδομίαν, καὶ τοσάυτας ἀ-
 γίας ὀμολογήσας καὶ μαρτυράς, τὰς καὶ τὰ δετὰ δόγματι ἡ συγγραφέας τε ἐκ ἐφεν-
 εῖας παρὸς εἶναι, οἱ τινες καὶ τὸν παλαιὸν τῆς ἐκκλησίας θεσμὸν, ἀπαντὰ φρονήσεις
 διαμεμενήκασιν. ὧν ὁ θεὸς τὴν πίσιν καὶ εἰς τὰς σὰς χροῖος τῆς βασιλείας μετέδω-
 κε, καὶ διὰ τὰ δεσπότα ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, δι' ἡσὶ καὶ τὸ βασιλεύον ἔτως ὑπερῆξεν,
 ὡς καὶ τῆς κατ' ἡμᾶς ὀικεμένης κρατεῖν. πάλιν γὰρ οἱ ἐλεενοὶ καὶ ἐκκληροὶ τῶ φρονή-
 ματι, ἀθεμίτῳ πολήματι τῆς δυοσεβῆς φρονήσεως κηρυκας ἐαυτοῖς ἀνήσειαν,
 καὶ ἐπὶ χειρὸς ἡ ἀναπέπειν πᾶν ἀληθείας σύναγμα. ὡς γὰρ καὶ τὸ σὸν πρὸς αἵμα
 σωῆριον τῆς συνόδου συνεκροῖτο, καὶ κείνοι τῆς ἰδίας ἀπάτης ἐγύμνην τὴν σκί-
 νῳ. ἐπερὸν γὰρ πανεργία τινὶ καὶ ταραχῇ πρὸς φερόντες τὴν καινοδομίαν, τὰ ταύτης
 ἐταιρίας συναλισκομένους δξέρῃες γερμανιον τινὰ καὶ ἀυξήλιο καὶ γαῖον, τὰς τὴν

αἵρεσιν καὶ διχοστασίαν ἐμποιοῦντας ὡν ἡ διδα-
 σκαλία διαμύρεται. πάντων τῶν βλασφη-
 μιῶν ὑπεβέβηκεν ὡς ἡ συνείδων ἐχίτ' αὐτῆς
 παρρησίας ὄντας, ἕτερόμοις ἡμετέροις ἐφ'
 οἷς κακῶς ἐφρόνεν, εἰς τὸ συμβεβηκὸν ἡμῶν με-
 τήγαγον ἐαυτοῦ, ὡς δοκεῖ τῆς γραφῆς. ὡς ὁ
 καμρὸς βραχὺς, ὁ καὶ τὰς γνώμας αὐτῶν ἐξε-
 λείπων. ἵνα ἐν μήτεσι αὐτοῖς αἰετὰ τῆς ἐκκλησίας
 περὶ τῆς καὶ τὰς ἀρχῆς καὶ θύρου τοῦ καλῶς ἐμε-
 τοῦ ἀπάντα συλχῆν, βέβαιον ἐφάνη τὰ πάλαι
 ὡς ἐσμὲν ἐνομα καὶ ἀμετακίνητα διαφυλάτ-
 τῆν, ὅτι ἡ παρρησία τῶν ἐμῶν κοινωίας
 ὑποκεχωρηθῆς δι' ἡμῶν πάντας ἀναδιδάξον. Β
 τὰς πρὸς ἐξ ἑστέρας τῆς σὴν ἐπιπέφαν ἀπεσ ἀλ-
 καμρὸν, τὴν γνώμην τῆς συνειδέως διὰ τῆς ἐπι-
 λῆς μνήσεως. τοῖς ἡ πρὸς ἐξ ἑστέρας τῆς σὴν
 τῶν τῶν παρεκελευσάμεθα, τὴν ἀλήθειαν
 πρὸς ἑστέρας τῆς πάλαι δὲ ἡμῶν καὶ δικαίων
 ὁρμηθῆναι. οἱ καὶ τὴν σὴν οἰοῦνται ἀναδιδά-
 ξασθαι, ὅτι ἐχ' ὡς ἐφ' ἑστέρας τῆς σὴν ἀνα-
 τρεπείη. πῶς ἡ εἰρήνην οἷον τε ἀγνὴν τῆς τῆν εἰ-
 ρήνην καὶ ἀλυτοῦσας, μᾶλλον ἡ εἰρήνην καὶ τὰς ἀ-
 ρχῆς ἐκ τῆς σὴν τῶν λοιπῶν πόλεσι καὶ τῆς ῥω-
 μαίων ἐκκλησίας ἡμῶν. διὸ δὴ ἐκείθεν ὁρμῶμεν
 τὴν σὴν ἐπιπέφαν, ἵνα προσηθῆσιν ἀκοαῖς καὶ
 γαλῶν βλέμματι τῆς ἡμετέρας πρὸς ἐξ ἑστέρας ἀ-
 θρήσας, μή τε πρὸς ἑστέρας τῶν τῆς ἐκκλησίας
 καμρὸν τι μέγα ἀλήθειαν ἐπιπέφαν. ἀλλ' ἐὰς ἐξ
 ἐμῶν ἡμῶν τοῖς ἀποστόλων παρρησίας ὁρμῶμεν
 τῆς ἡμῶν ἐπιπέφαν, ἕως ἀπάντα μὲν ἀρχαιοί-
 ας τῆς φρονήσεως ἐπιπέφαν ἀγίης πεποι-
 κέναι φησὶ καμρὸν. τὰ ἡμῶν παρ' ἐκείνων
 καμρὸν ἐμῶν, τοῖς μὴν πρὸς ἐξ ἑστέρας ἀπίαν
 ἐμποιεῖ, τοῖς ἡ ἀπίαν ὡμοῦσιν. ἐκείθεν ὁρμῶμεν
 ἡμῶν καμρὸν τῆς ἐν ἀλλοδαπαῖς διατείνον-
 τας, ἕως ἐπὶ τῆς ἡλικίας ἐπιπέφαν καὶ τὸ τῆς πε-
 νίας ἐν δὲ τῆς τῆς, τὴν εἰς τὰ οἰκεία ἀνακομι-
 δὴν ῥαδίαν ποιήσασθαι, ἵνα μὴ ἕρημοι τῶν ἐπι-
 κόπων ἀφρημένων αἰ ἐκκλησίας διαμύρωσιν.
 ἐτι ἡμῶν ἀπίαν τῆς ἐξ ἑστέρας, ἵνα μὴ ἐν
 μήτε ἐλλείπη τῆς παρρησίας ἀπίαν, μή τε
 πρὸς ἀπίαν ἀπίαν ἀπίαν διαμύρωσιν ἐκ τῆς
 τῆς ἀπίαν ἀπίαν, καὶ εἰς τὸν νῦν καὶ εἰς τὸν
 ἐξ ἑστέρας ἀπίαν ἀπίαν. μήτε λοιπὸν ἡμῶν μοχθεῖν, καὶ τῶν ἰδίων παρρησίας
 ἀλλοτρίως ἐπιπέφαν ἡμῶν ἀλλ' ἵνα ἐπιπέφαν τῶν ἰδίων λαῶν μὲν εἰρήνης
 ἀγίης τε καὶ λατρείας ἡμῶν ἀγίως, ἐκείθεν ὁρμῶμεν ὑπερ' τῆς βασιλείας τε καὶ σω-
 τηρίας καὶ εἰρήνης. ὡς ἡμῶν εἰς τὸ δυνεκέσθαι χαλεπῆται. ἡμῶν πρὸς ἐξ ἑστέρας
 N ij

A Auxentio, & Cajo, novum nescio quid
 considerandum, quod multa perversæ
 doctrinæ continebat. At vero cum vi-
 deretur displicere, quod offerebant
 publice in concilio, putaverunt al-
 iter esse conscribendum. Et quidem
 hæc brevi tempore sæpe mutasse mani-
 festum est. Sed ne Ecclesiæ frequentius
 perturbentur, placuit instituta vetera
 rata atq; inviolabilia servari: supradic-
 tos vero à communionē nostrā remo-
 veri. Ad instruendam igitur tuam cle-
 mentiam Legatos nostros direximus,
 Concilii sententiā per litteras nostras
 nuntiaturōs. Quibus hoc ipsum solum
 mandavimus, ut non aliter legationem
 perferrent, quàm statuta vetera perma-
 nere firmissima: ut sapientia tua cogno-
 sceret, non hoc quod promiserant su-
 pradicti Valens & Ursacius, Germinius
 & Cajus, si sublatum fuisset quidpiam,
 pacem posse compleri. Quo enim mo-
 do pax servari possit ab iis qui pacem
 subvertunt? Magis enim turbatio cun-
 ctis regionibus, & præcipue Romanæ
 Ecclesiæ immissa est. Ob quam rem tu-
 am rogamus clementiam, ut placidis
 auribus & sereno vultu universos lega-
 tos nostros & aspicias & audias: neve
 permittat clementia tua, jura vetera
 convelli, sed manere ea quæ à majori-
 bus nostris accepimus; quos & fuisse
 prudentes, & sine Spiritu sancto Dei
 non egisse confidimus. Quia ista novi-
 tate non solum fideles populi pertur-
 bati sunt, verum etiam infideles ad cre-
 dulitatem vetantur accedere. Oramus
 etiam ut præcipias, tos Episcopos qui
 Arimino detinentur, inter quos pluri-
 mi sunt qui atate & paupertate defecti
 sunt, ad suam provinciam remeare, ne
 destituti suis Episcopis laborent populi
 Ecclesiarum. Hoc etiam frequentius
 postulamus, ut nihil innovetur, nihil
 minuatur: sed maneat incorrupta quæ
 patris sanctæ pietatis tuæ temporibus,
 & tuis religiosis sæculis permanserunt.
 Nec jam nos fatigari, aut convelli à se-
 dibus nostris, tua sancta prudentia per-
 mittat: sed quieti cum populis suis E-
 piscopi, vacent semper postulationibus,
 quas habent pro salute tua & pro regno
 tuo, & pro pace quam tibi Divinitas pro-
 meritis tuis profundam ac perpetuam
 largiatur. Legati autem nostri, & sub-

scriptiones, & nomina Episcoporum A vel Legatorum perferent; sicut iudem aliâ scripturâ Instruent tuam sanctam religiosamque prudentiam. His litteris scriptis, & Legatis ad Imperatorem missis, palatii proceres qui hæresi patrocinebantur, ipsam quidem epistolam Imperatori tradiderunt: sed Legatos minime introduxerunt, Principem publicis negotiis districtum esse asseverantes. Hæc autem idcirco faciebant, quod crederent Episcopos longioris moræ tædio cruciatos, & civitates sibi commissas revivere cupientes, vallum B quod adversus hæresin oppositum fuerat subruere ac dissipare coactum iri. Verum ista fraus nihil profuit. Nam generosi illi fidei propugnatores, alteram tursus epistolam ad Imperatorem miserunt, poscentes, ut & Legati susciperentur, & Concilium dimitteretur. Quam quidem Epistolam hic quoque apponam.

CAP. XX.

Alia Episcoporum epistola ad Constantium.

Victori Constantio Imperatori Episcopi C apud Ariminum congregati.

A CCEPIMUS litteras clementiæ tuæ, Domine Imperator glorio-
sissime, quibus significas, ob publico-
rum negotiorum necessitatem, tibi non
licuisse hæcenus Legatos nostros ad
conspectum tuum admittere: jubesq;
ut eorum reditum eo usque expecte-
mus, quoad pietas tua per illos cogno-
verit ea, quæ sunt à nobis convenienter
majorum nostrorum traditioni decre-
ta. Nos vero nunc quoque profitemur
his litteris, & affirmamus, nullatenus
nos à proposito nostro discedere. Id
enim etiam Legatis nostris mandavi-
mus. Petimus autem ut placido ac se-
reno vultu, tum præsentia mediocri-
tatis nostræ scripta jubeas perlegi, tum
ea quæ per Legatos nostros mandavi-
mus, benigne suscipias. Cæterum quam
grave sit & minime consentaneum, ut
felicissimis temporibus tuis tot Eccle-
siæ Episcopis destitutæ esse videantur,
clementia tua nobiscum intelligit. I-
terum ergo oram⁹, gloriosissime Imper-
ator, ut ante hyemis asperitatem, si id
benignitati tuæ placuerit, ad Eccle-
sias nostras remeare nos jubeas: qua-
tenus omnipotenti Deo, & Domino ac

τάς ὑπογραφάς καὶ τὰς τῶν ἐπισκόπων Φρο-
σηγορίας κομίζεσθαι, οἱ πνεῖς καὶ ἄλλοι τῶν
θεῶν γραφῶν τῶν σωθῶσι τὴν ἀνάδιδάξασιν.
Τῶν γραφῶν, καὶ τῶν πρὸς ἑσῶν ἀ-
ποσταλῶν, οἱ βασιλεῖς ᾤδωσαν δούλους καὶ
ἑαίρεσας προσάδουσαι, τῶν μὲν ἐπισκόπων
λαβόντες ἀπέδωσαν τῷ βασιλεῖ. ὅθεν ἡ πρὸς
ἑσῶν εἰσαγωγή, καὶ τὰς κοινὰς εἰλείδων Φρο-
σηγορίας τὸν κρατῆρα φήσαντες ταῦτα ἡδὲ ἡμεῖς
ἡμεῖνοι ἰσὺς ἐπισκόπους δυσχεραίνοντες τὴν
ἐκ τῶν μὲν καὶ τὰς ἐκ τῶν ἑσῶν πόλιν
ποθέσθαι καὶ ἀλαβεῖν, ἀνακράσασθαι διου-
ξαι καὶ ἀλαλῦσαι τὸν καὶ ἑαίρεσας ἑσῶν
ἐπίσκοπον. ἀλλ' ὅθεν ὠνήσε τὸ μηχανί-
μα. πάλιν γὰρ ἡμεῖς οἱ τῆς πίστεως περμα-
χοι, ἑτέραν ἐπιστολὴν ἔπεμψαν τῷ βασι-
λεῖ, καὶ ὅθεν πρὸς ἑσῶν δεχθῆναι καὶ σφῶν δι-
λυθῆναι ᾤδωσαν καὶ ἐπίσκοπον ἡμεῖς ταῦτα
τῆς συγγραφῆς.

Κεφ. κ'.

⁹ Ἀλλήλους ἀλλήλους καὶ ἄλλους.

Νικητῆρος βασιλεῖ, ἡ ἐν δριμύτη
ἐπίσκοποι.

Τ Ἀγαθάματα τῆς σῆς διμερείας ἐδέξα-
μεθα δὲ ἀπολαύσειν ἐνδοξοτάτῃ ἀποκρίσει,
ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς δημοσίας ἀνάγκης,
τέως τῆς ἡμετέρας πρὸς ἑσῶν θεωρησάμεν ἡ
νῆθης καὶ ἡμᾶς ἡμετέρας τὴν τέτων ἐπάνοδον
ἐδέξαμεθα, ὅπως τὸν ἡμέτερον σκοπὸν καὶ τὰ
δράματα τῶν πραγμάτων ἡ σῆς διέξασιν ἐπιγνώ-
σασθαι, ἀλλὰ μὲν ἐκείνο δὲ ἀπηγγέλλεμεθα, ὅθεν ἐπι-
πώεον ὅθεν τῆς ἰδίας προθέσεως ἀναχω-
ρήσασθαι, καὶ ὅθεν τῆς τοῖς γράμμασι τῆ
σῆς διμερείαν ἀναδιδάσκωμεν, καὶ ᾤδωσαν
ἡμεῖς ἀποκρίσειν τὰ γράμματα τῆ
σῆς ἐξασθαι, ἐν οἷς ἡμεῖς τῆς διμερείας
σε ἀποκρινόμεθα, καὶ ἐκείνα ἀπὸ τῆς
ἡμετέρας πρὸς ἑσῶν τῆς σῆς διλαθεία ἀνήκει
ἀνεξήλαμεθα, ἡ δὲ ἑσῶν πρὸς ἑσῶν ὡς ἡμεῖς
συγγὸν καὶ ἀνακόλυσον, ἵνα ὅν τοῖς μακα-
ριώτατοῖς σε καί τοῖς τοῦ αἵματος ἐκκλησιαστικῶν
ἐπισκόπων δοκῶσιν εἶναι, ἡ σῆς διμερείαν ὁμοίως
ἡμῶν γνώσασθαι. διὸ δὲ πάλιν ἐνδοξοτάτῃ ἀ-
ποκρίσει δέομεθα, ἵνα πρὸς τὴν ἀνάδιδάξασθαι
ἡμῶν, εἰ δέ σῶν τῆς σῆς Φιλανθρωπία, εἰς τὰς
ἐκκλησίας ὡς ἡμεῖς ἐπανελθῶν κελύσασθαι
ὅπως δυνήσασθαι πάλιν ἀποκρίσει θεῷ, καὶ

τῶν χειρῶν τῶν ὑψίστων, τῶν δεσποτικῶν καὶ σωτηριᾶν ἡμῶν, ὑπὲρ τῆς καθ' ἡσέως ἐκράτουμεν ἅμα μὲν τῶν λαῶν, καὶ ὡς ἐποίησαμεν, ὅπως ποιεῖμεν, μεγίστας ἰκεσίας προσεγγεῖν.

A Servatori nostro Jesu Christo, Filio ejus unigenito, solennes pro Imperio tuo preces unâ cum populis celebrare possumus, sicut & antea semper fecimus, & nunc cum maxime optamus.

Κεφ. κα'.

Περὶ τῆς ἐν Νίκῃ τῆς θράκης γεννημένης συνόδου, καὶ ἐκείνῃσι πίστως παρὰ ἐκείνων γραφαῖσι.

CAP. XXI.

De synodo apud Nicen Thraciæ congregata, & de fidei formula ibi conscripta.

ΜΕΤὰ τὴν δευτέρω Ἐπιστολῶν τὸν βασιλέως θυμὸν ἀδραστηρικῶς ἀγωνισάμενος, ἄκουσας τῶν Ἐπισκόπων ἐδὺ πλείους εἰς τινὰ πόλιν τῆς θράκης Νίκην ὀνόματι ταύτην ἐπέειπε, ἐδὺ μὲν βυκολήσαντες δι' ἀπλοτήτα, ἐδὺ δὲ διδιδάμενοι, τὴν πάλαι κτ' ἴδιου εὐθείας αὐτοῖς ἐξουρθεύσαν ἐξεργασάσθαι μηχανήν. Ἐτὴν μὲν ἔβλεπον καὶ τὸ ὁμοῦσιον ἐξουρθεύσαι τῆς πίστεως ἐνθεύται ἡ ἀνὴρ τῶν ὁμοίων ἐνλίθην καὶ ταύτην τῆς θεοῦ, ἐχ' ὡς δὲ ἐχέσαν, ἀλλ' ὡς τὴν ἀρετὴν συμμορεῖαν διελείχεσαν. ἐδὲ γὰρ ταύτης οἶνον δυσεβέβητες ἀνέλεχονται, ἀλλ' ἀνὴρ τῶν ὁμοίων κηρύττει τὸ ἀνόμοιον. Πίστις ἐκείνη εἴσα ἐν Νίκῃ τῆς θράκης, ἐκ δὲ ἐχέσασα.

P O S tallatam hanc epistolam, Ariani cum Imperatoris animum ad iracundiam incitassent, plerosque ex Episcopis invitos ad oppidum Thraciæ duxerunt, cui nomen est Nice. Cumq; ex his alios dolo decepissent ob simplicitatem, alios metu oppressissent, persuasurunt illis ut fraudem quam ipsi dudum adversus pietatem excogitarant, abolverent: & substantiæ quidem ac consubstantialis vocabula ex fidei formula removerent; eorum autem loco, simile substituerent. Porro fidem tunc ab illis promulgatam, hoc loco adscribam, non quod recte se habeat, sed quod Arii factionem manifeste coarquat. Neque enim nostri temporis Ariani eam amplectuntur, sed pro simili, dissimile prædicant.

Πισθίον μὲν εἰς ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν θεὸν πατέρα πάντοτε, ἔξ ἑτα πάντα καὶ εἰς τὸν μονογενῆ υἱὸν τῆς θεῶν, τὸν ἀπὸ πάντων αἰώνων καὶ ἀπὸ πάσης ἀρχῆς γεννηθέντα ἐκ τῆς θεῶν δι' ἑτα πάντα ἐχέοντα, τὰτε ὁμοῦ καὶ τὰ ἀόρατα γεννηθέντα ἢ μονογενῆ μόνον ἐν μονῶ τῆς πατρὸς, θεὸν ἐκ θεῶν, ὁμοῖον τῷ γεννηθέντι ἀπὸ τῆς πατρὸς, εἰ μὴ μόνον ὁ γεννησας αὐτὸν πατήρ. τῶν οὐδ' ἀμὲν μονογενῆ θεῶν υἱὸν, ὡς ἐμποῖται τῆς πατρὸς ἀδραγεννητός ἐκ τῆς ἑρανῶν καθ' ὡς γέγραπται, εἰς καθάρσει ἀμαρτίας καὶ θανάτου, καὶ γεννηθέντα ἐκ πνύματι ἁγίῳ καὶ μαρίᾳ τῆς παρθένας, καθ' ὡς γέγραπται, καὶ σαρκὰ καὶ σινανασραφέντα μετὰ τῶν μαθητῶν, καὶ πάσης τῆς οἰκονομίας πληρωθείσης καὶ τὴν βέλῃσιν τῆς πατρὸς, σαυρῶν προσηλωθέντα, διδοθῆναι καὶ ταφέντα, καὶ εἰς τὰ καλαχρόνια καλεσθέντα. ὃν αὐτὸς ἁδὲς ἐπέμασε, καὶ ἀνεστῆναι διὰ τῶν νεκρῶν τῆς τρίτης ἡμέρας, σινανασραφέντα μετὰ τῶν μαθητῶν ἑσπέρῃ ἡμερῶν πληρωθῆναι καὶ ἀνεληφθέντα εἰς ἐδὺ ἑρανῆς, καὶ καθ' ἕξ ἡμέρας ἐκ δεξιῶν τῆς πατρὸς ἐρχόμενον τε τῆς ἑξάτης ἡμέρας τῆς ἀναστάσεως καὶ δόξης

C Fides apud Nicen Thraciæ exposita, que non recta est.

Credimus in unum solum ac verum Deum Patrem omnipotentem, ex quo omnia. Et in unum Filium Dei unigenitum, qui ante omnia sæcula & ante omne principium genitus est ex Deo: per quem omnia facta sunt, visibilia & invisibilia. Qui genitus est Unigenitus solus ex solo Patre, Deus ex Deo, similis Patri qui ipsum genuit secundum Scripturas: cujus generationem nemo novit, nisi Pater qui ipsum genuit. Hunc unigenitum Filium Dei, a Patre missum è caelo descendisse novimus, sicut scriptum est, ad culpam mortemq; abolendam: & ex Spiritu Sancto natum de Maria virgine, sicut scriptum est, secundum carnem. Et cum discipulis versatum esse: & universâ dispensatione juxta Patris voluntatem impletâ, crucifixum, mortuum & sepultum, ad inferos descendisse: quem inferi ipsi tremuerunt. Eundem tertiâ die resurrexisse, & cum discipulis versatum fuisse per quadraginta dies. Deinde assumptum in caelos, sedere ad dexteram Patris: & in ultimo resurrectionis die venturum

cum gloria Patris, ut reddat unicuique mercedem operum suorum. Et in Spiritum Sanctum: quem unigenitus ipse Filius Dei, Jesus Christus, Deus ac Dominus noster, missurum se promisit generi humano; consolatore[m] sicut scriptum est, Spiritum veritatis. Quem etiam misit post ascensum suum in caelos sedens ad dexteram Patris: unde venturus est ut iudicet vivos ac mortuos. Nomen vero substantiae, quod a patribus simplicius positum, a populo vero minime intellectum, offensionem est plurimum, propterea quod in Scripturis non continetur, placuit omnino removeri, nec ullam deinceps substantiae fieri mentionem, quoniam Scripturae sacrae nusquam meminerunt substantiae Patris & Filii: neque item in persona Patris & Filii & Spiritus sancti unam hypostasin nominari oportere. Similem vero Patri Filium dicimus, quem admodum divinae Scripturae dicunt ac docent. Omnes vero haereses, seu quae jam prius damnatae, seu quae postea exorta sunt huic fidei expositioni contrariae, anathema sint. His igitur alii metu compulsi, alii fraude inducti, subscripserunt. Quotquot vero consentire his recusarunt, in ultimos orbis fines legati sunt.

Α πατερικῆς, ἵνα δὲ εἶναι ἐκαστῶν τὰ ἔργα αὐτῶν. Ἐἰς πνεῦμα ἅγιον, ὅπερ αὐτὸς ὁ μονογενὴς θεὸς υἱὸς ἐκ τοῦ πατρὸς ὁ θεὸς ἔκ κενου ἐπιγενήλατο διποσεῖλαι τῶν ἁγίων ἀνθρώπων, ὅτι παρὰ κληθῆναι καὶ ὡς γέγραπται, τὸ πνεῦμα τὸ ἀληθείας, ὅπερ καὶ αὐτὸς ἀπέστειλεν ἀνελεῖσθαι εἰς τὰς ἐσχάτας καὶ διασας ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς, ἐκείθεν ἐρχόμενον κενῶναι ζωῆς καὶ νεκρῶς, ὅτι ὄνομα τὸ εἰσίας, ὅπερ ἀπλῆς ἐργὸν ἐνεῖσθη ὑπὸ τῶν πατέρων, ἀγνοῦντες ὅτι τοῖς λαοῖς σκάνδαλον ἔφερε, διὰ τὸ ἐν ταῖς γραφαῖς εἶπαι μὴ ἐφερέσθαι, ἠρῆσε παρὰ τὴν εὐαγγελίαν, καὶ πανήλωσεν μὴ δεμίαν μνήμην εἰσίας εἶπαι ἄλλοις γίνεσθαι, διὰ τὸ μάλιστα τὰς θείας γραφὰς μὴ δαμῆσαι παρὰ τοῦ εἶναι εἰσίας μεμνήσθαι, μὴ τε μὴν δὲ ἐπιπροσώπως πατρὸς καὶ υἱὸς καὶ ἁγίου πνεύματος, μίαν ὑπόστασιν ὀνομάζουσιν, ὅμοιον δὲ λέγουσιν τῶν πατέρων υἱόν, καὶ ὡς καὶ αἰθεραὶ γραφαὶ λέγουσιν, διδάσκουσι πᾶσας τὰς αἰρέσεις τὰς ἡδη παρῆτερον καθαυρῶν εἰσίας, ἢ καὶ εἰ τις νεωστὶ ἀνεφύσησεν ὑπερανῆλαι ταύτης τῆς γραφῆς ἐκτεθείσης, ἀνάθεμα ἔστωσαν. ταῦτα μὴ ὧν, οἱ μὴ δεῖσαντες, οἱ δὲ φανακιδέεις ὑπεγράψαν. οἱ δὲ συνθέσθαι μὴ βεβληθέντες, εἰς τὰς ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐξ ἀλλοῦ ἐξέπεμψθησαν.

CAP. XXII.

Κεφ. κβ.

Epistola Synodica Damasi Episcopi Romani & aliorum Occidentalium, ad Episcopos Illyrici scripta, de Concilio Ariminensi.

Συνεδιὸς τῶν πατρῶν δαμάσου ἐπισκόπου Ῥώμης καὶ τῶν δυτικῶν ἐπισκόπων πρὸς ἰλλυρῶν ἐπισκόπων γραφαὶ πρὸς τῆς κατ' ἀρχαίαν συνόδου.

PRORRO hanc fidei formulam ab universis veritatis propugnatoribus, maxime vero ab Occidentalibus reprehendi, testatur eorundem epistola ad Episcopos Illyrici conscripta. Inter eos vero qui hanc epistolam scripserunt, principem locum obtinet Damasus, qui tunc temporis post Liberium Romanæ Ecclesiæ præsidebat; vir omnigenere virtutis ornatus. Scripserunt autem unâ cum illo eas litteras nonaginta Episcopi Romæ congregati, ex Italia & Gallia. Quorum etiam nomina hoc loco appoluissem, nisi superfluum id esse existimarem. Epistola autem sic habet: Episcopi Romæ in sacrosancta synodo congregati, Damasus, Valerianus & reliqui, dilectis fratribus & Episcopis in Illyrico constitutis, in Domino salutem. Confidimus quidem sanctitatem vestram Apostolorum instructione fundatam, eam tenere

Ὅτι μέντοι τὸ ἐκτεθείσας ἀπαντες κατηγορεῖσιν οἱ τῆς ἀληθείας ἀγωνισαὶ καὶ διαφερέσθαι οἱ τὴν ἐσπέραν οὐκ εἶναι, μαρτυρεῖ τὰ πρὸς ἰλλυρῶν παρ' ἐκείνων γραφῆτα. εἰς τὴν γὰρ γεγραφότων δαμάσου ἡμῶν Ῥωμαίων ἐκκλησίας μετὰ λιβέρον τῶν προεδριῶν λαχόντων, παμπούλοισι δὲ ἀρετῆς κοσμημένοι εἶδον. ἐνεηκόνη δὲ κοινῶς ἐξέ τῶν γραμμάτων, εἰς ἰταλίας καὶ γαλατίας τῶν γαλλίας ὀνομαζομένης, εἰς τὴν Ῥώμην σπειρηλυθότας, ἐπέβηκα δὲ ἀνὰ τὰ τέτων ὀνόματα, εἰ μὴ παρέλκον ὑπελαβόν, ἐγραψαν δὲ ἅδ' οἱ ἐπίσκοποι οἱ ἐπὶ τῆς Ῥωμαίων εἰς τὸ ἱερόν συνεληθόντες συνέδριον, δαμάσου καὶ βαλεριανός, καὶ λοιποὶ, τοῖς ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς τοῖς ἐν ἰλλυρικῶ καθεσώσων ἐπισκόποις, ἐν θεῷ χαίρουσιν. Πιστεύομεν τὴν ἀγίαν πίσιν ὑμῶν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἀποστόλων θεμελιωθεῖσαν,

ταύτην κατέχον, καὶ ταύτην τῶν λαῶν ὑφ' ἑαυ-
 τῶν ἡπίε δὸ τῶν οὐρανῶν πατέρων
 ἐδεδιλόγη διαφωρεῖ, θεοῦ ἱερῆς, ὑφ' ὧν δικαίον
 ἐστὶν τοῖς παιδὸς αὐτοῦ. ἀλλὰ δι' ἀναφο-
 ρῆς τῶν ἐν γαλλίᾳ καὶ βενετία ἀδελφῶν ἔγνω-
 μῆν, πᾶσι εἰς αἵρεσιν σπαρδ' ἄζον' ὅπως κακὸν ἔ-
 μινον παρὰ φυλάτῃ οὐκ ἔπεισαν. **Θ** Ἐπίσκο-
 ποι, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἀπείρα πινῶν ἢ ἀπλότην
 τῶν σκαυῶν κεχημῆδρον ἐρμηνείαις γέγονεν,
 ἀντιστάς δὸ τῶν διαφωρεῖς διδασκαλί-
 αις, διανοεμῆρες μὴ πάλιν ὀλιωθῆναι, ἀλλὰ
 μάλλον τῶν πατέρων ἡμῶν κατέχον τῶν γνώ-
 μων, ὅσα κίς ἀν' ἀφ' ὁμοῦ βελυθῆταις ἀκοαῖς
 ἀυῶν ἐπέσφερων. **Β** τοιγαρῶν ἀνξένων τὸν
 μεδιολάνε ἐξαιρετικῶς ἐν τῷ τῶν πρῶτων
 κατὰ κεκλιῶν προσγέγραπ'. **Γ** δικαίων ἔν' ἐστὶ
 πᾶσι τῶν ἐν τῶν ῥωμαίων κόσμῳ διδασκα-
 λιας τῶν νόμων, τὰ παρ' ἑξ ἑνὸς φρονεῖν, καὶ μὴ
 διαφωρεῖς διδασκαλίας τὴν πίσυν μαινεῖν. καὶ
 γρηθῆκα πρῶτον ἢ κακία τῶν αἰρετικῶν ἀκμά-
 ζον ἢ ῥῆσ' αὐτῶν, ὡς καὶ νῦν μάλιστα ὑφ' ἑρπῆ τῶν δρῶ-
 ανῶν ἢ ελασφημία, οἱ πατέρες ἡμῶν τριακοῖσι
 οἱ δ' ἐκα καὶ ὀλίω ἐπίσκοποι, καὶ οἱ ἐκ τῶν ῥωμαίων ἀ-
 λιωθῆταις ἐπίσκοποι εἰς νικαίαν γενομένους ἔσκεμ-
 ματῶς, τὸ τοῦ τῆ **Θ** ὑπερῶν τῶν ὀπλων **Κ**
 ἔδιδασκον ὡρεσαν, καὶ ταύτην τῆ ἀνιδότῳ τὰ
 θανάσιμα φάρμακα ἀπέωσαν. ὡς τὸν
 πατέρα καὶ τὸν υἱὸν μιᾶς εἰσεως, μιᾶς θεότητῃ **Θ**,
 μιᾶς δρῆς, μιᾶς δυνάμεως, καὶ ἐνὸς χαρακ-
 τῆρος πισθῆσθ' ἡμῶν, καὶ τῆ ἀυῆς ὑπερῶν
 εἰσεως ἔτὸ πᾶσι τὸ ἀγνον. ὅν ἢ ἄλλως φρο-
 νῆκα, ἀλλοτῆριον εἶναι ἢ ἐξ ἑαυτοῦ κοινωνίας κρι-
 ναίης. ὅπως σωτηριώδη ὄρον ἔτῳ προσκυνη-
 τὴν σκέψιν, διαφθεῖραι μὴ ταῦτα ἄλλαις
 σκέψιν πῆρες καὶ μιάνωμ' ἔθελον. ἀλλὰ ἐν
 ἀυῆ τῆ δρῆς ἢ ἀπ' ἀυῶν τῶν οἱ πῆρες ἐν δό-
 μῳ ἀνανεῶσαι ἢ ψηλαφῆσαι ἢ νακαζοῖ **Δ**
 μέχρι τῆς διαφωρῆς, ὡς ὁμολογεῖν ἀυῆς
 ἑτέρα διαλέξῃ ὑφ' ἑρπῆσθ', ἢ ὅτι ἐκ ἐνεόησαν
 τῆ τῶν πατέρων γνώμη τῆ ἐν νικαία ἀρεσάση
 ἐναυῶν εἶναι. καὶ γρηθῆκα ῥῆσ' αὐτῶν συναχ-
 θῆσαν, ὅποτε συνῆκε, μήτε τῶν ῥωμαίων ἐ-
 ποκόπε, ἔπειθ' ὡν τῶν ἐδεῖ τῶν γνώμην
 ἐνδῆσθ' αὐτῶν, ἔπειθ' ἐκείνους ὅς ἐπὶ τοσούτοις ἔτεσι τῶν ἐπίσκοπῶν ἀσπίλως ἐφύλα-
 ξεν. ἔπειθ' τῶν ἄλλων τοῖς τοιαύτοις συγκαταθεμένον ἔμαλιστα κατὰ πρῶτον ἡμῶν,
 αὐτοῖς ἔτοι οἱ τῆρες κατὰ συσκευῆν ὑπεκλίνας ἔδοξαν, οἱ αὐτοὶ καλλίονι γνώμη

A fidem, eam plebibus intimare, quæ à
 majorum institutis nulla ratione dissentiat.
 Neque enim aliter sentire Dei con-
 venit sacerdotes, quorum pars est cæ-
 teros erudire. Sed Gallorum atque Ve-
 netensium fratrum relatione comperi-
 mus, nonnullos non hæreticis studio: ne-
 que enim hoc tantum mali cadere in
 Dei antistes potest, sed inscitia vel ex
 simplicitate quadam, sævis interpre-
 tationibus æstuantibus, non satis dispice-
 re, quæ magis patrum nostrorum sit te-
 nenda sententia, cum diversa consilia
 eorum auribus ingerantur. Denique
 Auxentium Mediolanensem hæc præ-
 cipue causâ damnatum esse perferunt.
 Par est igitur, universos magis-
 tros legis per orbem Romanum, paria
 de lege sentire, nec diversis magistris
 fidem Dominicam violare. Nam cum
 dudum hæreticorum virus, ut nunc i-
 terum cœpit obrepere, ac præcipue A-
 rianorum blasphemia pullulare cœpisset,
 majores nostri trecenti decem &
 octo Episcopi, atque ex parte sanctissimi
 Episcopi urbis Romæ directi, apud
 Nicæam coniecto Concilio, hunc mur-
 rum adversus arma diabolica statue-
 runt, atque hoc antidoto mortalia pocu-
 la propullarunt, ut Patrem, Filium, Spi-
 ritumque Sanctum, unius Deitatis, uni-
 us virtutis, unius figuræ, unius credere
 oporteret substantiæ, contra sentien-
 tem alienam à nostro consortio judi-
 cantes. Quam definitionem salutarem,
 postea aliis tractatibus quidem perver-
 tere & violare tentaverunt. Sed & in
 ipso exordio, ab iisdem ipsis qui hoc a-
 pud Ariminum retractare cogebantur,
 emendatum hæcenus est, ut subreptum
 sibi alia disputatione faterentur, idcirco
 quod non intellexissent patrum sen-
 tentiæ apud Nicæam formatæ esse con-
 trarium. Neque enim præjudicium
 aliquod nasci potuit ex numero eo-
 rum, qui apud Ariminum conven-
 erunt: cum constet neque Romanum
 Episcopum, cujus ante omnes fuit
 expectanda sententia, neque Vincen-
 tium, qui tot annos sacerdotium il-
 libate servavit, neque alios hujusmo-
 di statutis consensum aliquem com-
 modasse. Cum præsertim, ut diximus,
 iidem ipsi qui per impressionem succu-

buisse videbantur, idem consilio meliore displicere sibi fuerint protestati. Unde advertit sinceritas vestra, hanc solam fidem qui apud Nicæam Apostolorum auctoritate fundata est, perpetua firmitate esse retinendam: hac nobiscum Orientales, qui se Catholicos recognoscunt, Occidentalesque gloriari. Non longe autem fieri posse credimus, ut qui tecum sentiunt, licet hoc ipso conatu a nostra communione alieni sint, Episcoporum nomine exui possint, plebesque eorum erroribus liberata respirent. Quemadmodum enim poterunt corrigere errata populorum, si ipsos error obsederit? Concinat ergo cum omnibus Dei sacerdotibus & vestra sententia charitatis: in qua vos fixos atque firmatos ut bene credimus, ita etiam nos vobiscum recte sentire, debetis reciproci sanctitatis vestrae litteris approbare. Valet fratres charissimi.

CAP. XXIII.

Athanasii Alexandria Episcopi epistola de eadem Synodo.

MAGNUS quoque Athanasius in epistola ad Afros, de Ariminensi Concilio ita scribit. Hæc cum ita se habere monstrarentur, quis eos probaturus est, qui Ariminensem aut aliam quampiam synodum præter Nicænam allegant; aut quis eos non oderit, qui patrum quidem statuta rejiciunt; recentiora vero quæ apud Ariminum per vim & contentionem confecta sunt, illis anteponunt? Quis vero est qui cum hominibus istis coire velit, qui ne sua quidem ipsi approbant? Nam qui in decem & amplius synodis suis, ut jam diximus, alia atque alia scripserunt, aperte testantur, se singulas earum damnare. Idem porro iis accidit, quod olim proditoribus Judæis. Nam quemadmodum illi, eum unicum fontem aquæ viventis reliquissent, cisternas sibi foderunt quæ aquam continere non poterant, sicuti scriptum est apud Jeremiam Prophetam: sic isti cum universalem synodum oppugnent, multas sibi synodos effoderunt: quæ omnes ipsis inanes, & tanquam fabulæ nulla vi prædictæ extiterunt. Non feramus igitur illos, qui Ariminensem synodum aut aliam quampiam commemorant præter Nicænam. Qui enim Ariminensem commemorant, ignorare videntur ea quæ

Αχρησάμενοι, ἀπαρέσκειν αὐτοῖς ταῦτα ἐμαρτυράντο. συνορᾷ ἐν ἡμέτερα καθαρότης, ταῦτω μόνω τὴν πίσιν ἥ τις ἐν νικαία κτ' τὴν αὐθεντικὴν τῆς δόξης ὅλων ἐτεμελιώθη, διωκεῖ βεβαίωτη καὶ τελέειν εἶναι. κ' μεθ' ἡμῶν τὰς ἀνατολικὰς οἰκίας ἐπιτολῆς ἐπιγνώσκουσι, τὰς τε δυτικὰς καυχᾶσθαι πσεύομενοι. ὅδε εἰς μακρὸν τὰς ἄλλα νοσησίας αὐτῆς τῆς ἐπιχρήσεως ἀπὸ τῆς ἡμετέρας κοινωσίας χωριζομένης, κ' περιαιρεθῆσε ἀπ' αὐτῶν τὸ τῆς ἐπισκόπου ὄνομα, ὡς ἐτὸς λαοὶ τῆς πλάνης αὐτῶν ἐλευθερωθῆσιν ἀναπνεύσαι. ἐδένει γὰρ τῆς ἐπιτολῆς διόρθωσιν τὴν πλάνην τῶν ὄχλων, ὅποτε αὐτοὶ ἐκ τῆς πλάνης καλέχοντο. συμφωνεῖτω τοῖνυν κ' παλίων τῶν ἁγίων ἐπιστολῶν κ' τῆς ἡμετέρας τιμιότητος ἡ γνώμη, ἐν ἡμῶν παγίως κ' βεβαίως εἶναι πσεύομεν. ἔτω δ' ἡμῶν μεθ' ἡμῶν ὅρα ὡς πσεύομεν ὀφείλομεν. τοῖς ἀμοιβαίως τῆς ἡμετέρας ἀγάπης ἐυφρανατὶ ἡμῶν. ἔρρωθε ἀδελφοὶ τιμιωτάτοι.

ΚεΦ. κγ'.

Ἀθανασίου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπὶ τῆς αὐτῆς συνόδου ἐπιτολὴ.

ΚΑΙ Ἀθανάσιος ὁ μέγας ἐν τῇ πρὸς τοὺς ἀφροὺς ἐπιστολῇ τοιαῦτα φερεῖ τῆς ἐν δεξιμῶν συνόδου διέξεσι. τέτων ὅπως δέξιν μινων, πῶς ἀποδέξεσθαι τὴν ἀριμονὴν ἡ ἀλλήλων σίνονδον, ὡς τὴν ἐν νικαία ὀνομαζομένης ἡ πῶς ἐκ ἀνμίσθησε τὰς ἀδελφείας μὴ τὰ τῶν πατέρων, τὰ ὅτι νεώτερα ἐν τῇ δεξιμῶν κτ' φιλονηκίαν κ' βίαν συνίεθῆσιν ἀποχρήσιον: πῶς ὅτε τοῖς συνελθόντων ἐτελεθῆσε, ἀνθρώποις μὴ τὰ ἐπιτολῶν ἀποδεχομένων, οἱ γὰρ ἐν ταῖς ἐπιτολῶν δέκα πᾶσι κ' πλέον, κατὰ πρῶτον ὀνομαζομένων ἀλλοῖς ἀλλοῖς γράφοις, δηλοῖ εἰσὶν ἐκείνης αὐτοῖς γνώμοι κατήγοροι. πάσχοι ὅτι τῶν οἰον κ' οἱ τότε τῶν ἐκ δαίων πρῶτον πεπόνθασιν, ὡς γὰρ κῆποι καὶ ἀλεξάνδριαν τὴν μόνην πηγὴν τῆς ζωῆς ὕδατος, ὡρξάν ἐπιτολῶν λαοὺς οἱ ἐδυνήσαντο ὑδωρ συνεχθῆναι γέγραπτο. ὅτι τὸ ὡς τῶν προφήτην ἐρεμίας, ἔτως ἔτοιμαχομένοι πρὸς τὴν οἰκουμενικὴν σίνονδον, ὡρξάν ἐπιτολῶν, σίνονδες πολλὰς, κ' πᾶσαι κενὰ παρ' αὐτοῖς, κ' ὡς δρᾶμα μὴ ἐχοντα ἰχθυὶ φάνησαν, μὴ τοῖνυν ἀνεχώμεθα τῶν τῆν δεξιμῶν ἄλλην ὀνομαζομένην σίνονδον, ὡς τὴν ἐν νικαία γροισμῶν, κ' γὰρ αὐτοὶ οἱ τὴν ἀριμονὴν ὀνομα-

ὀνομάζοντες, εὐκασι μὴ εἶδέναι τὰ ἐν αὐτῇ
 πρᾶξι. ἢ γὰρ ἐσιώπησαν. οἶδα γὰρ ἂν
 γαπητοί, μαθόντες καὶ ὑμεῖς ὡς τῶν ἐλθόν-
 των ἐξ ὑμῶν εἰς τὴν Δριμνον. ὡς ἐσάκιος καὶ
 ἐάλης, εὐδοξίου τε καὶ ἀξένιου, ἐκείνῳ σὺ
 αὐτοῖς Ἐδημόφιλος, κατηρέθησαν θελήσαν-
 τες ἕτερα ὡς τὰ ἐν νικαίᾳ γράφειν. ὅτε ἀ-
 πασηθέντες ἀναθεματίσαι τὴν Δριαντὴν αἰ-
 ρεσιν, παρηήσαντο, καὶ μᾶλλον αὐτῆς ἠθέλη-
 σαν εἶναι ὡς τὰ. ④ δὲ γε Ἐπίσκοποι, οἱ
 ἀληθῶς γνήσιοι δ' ἔλοιτο κρυβεῖς, καὶ ὁρθῶς πι-
 σθοῦντες, ἦσαν ἱερεῖς, περὶ διακόσιοι, ἐγράψαν
 Δοκίμῳ τῇ ἐν νικαίᾳ μόνῃ, καὶ μηδὲν πλέον
 ἠελαθον παρ' ἐκείνῳ Ζηεῖν καὶ Φρογνέιν ταῦ-
 τα καὶ κωνσταντῶν δεδιλωκασί, τῶν καὶ τὴν σύ-
 νοδον γεγενηῶν κελύσαντι. ἀλλ' οἱ ἐν τῇ Δρι-
 μνῳ κατὰρθεῖντες, ἀπελθόντες ὡς κων-
 σταντῶν, ὡς ποικίλας μὲν ὑπεροδῆσαι αὐτοῖς.
 ἀπειλὰς δὲ γράφει μὴ ἀνακαμψῆν εἰς τὰς
 ἰδίας παροικίας οὐδὲ κατ' αὐτῶν δόξα φημι μέ-
 νες, βίαν τε παθεῖν ἐν τῇ θράκῃ ἐν αὐτῶν τῶν
 χειμῶνι, ὡς τῶν παρ' αὐτῶν καινοδομημέ-
 νων ἀνεχούσας. εἶπερ ἐν ταῖς τῆν Δριμνον ὀνο-
 μάζουσι, δεικνύτωσαν πρῶτον τὴν κατὰρθε-
 σιν τῶν ὡς εἰρημένων, καὶ ἄπειρ ἐγράψαν οἱ
 Ἐπίσκοποι, λέγοντες μηδὲν πλέον Ζηεῖν τῶν
 ἐν νικαίᾳ ὡς τῶν πατέρων ὁμολογηθέντων,
 μὴ δὲ ὀνομάζουσαν ἄλλην σύνοδον παρ' ἐκείνην.
 ἀλλὰ ταῦτα μὲν κρύπτουσι. τὰ δὲ ἐν τῇ θρά-
 κῃ βίαν πρᾶξι ἐλάττωσαν ὡς ἀλλοῖον. ⑤ δὲ ὡν
 δεικνύουσι, τῆς μὲν ἀρειανῆς αἰρέσεως οἷος,
 ἀλλότριοι δὲ τῆς ὑγιαίνουσας πίστεως. καὶ αὐ-
 τῶν δὲ τῶν μετ' ἄλλην σύνοδον καὶ τὰς παρ' ἐκεί-
 νων, ἵαν περὶ ἀντιθέσας ἐν τῷ ὡς ἀλλοῖον ἐθέλοι,
 εὐροι ἂν τῶν μὲν τὴν θεοσέβειαν, τῶν δὲ τὴν
 ἀλογίαν. ⑥ γὰρ ἐν νικαίᾳ συνελθόντες, ἐ-
 καταρθεῖντες συνήλθον, ἀλλὰ καὶ ὁμολόγη-
 σαν τῆς ἐσίας τῆς πατρὸς εἶναι τὸν υἱόν. ἔτοι δὲ
 καὶ ἀπαξ καὶ δεύτερον καταρθεῖντες, καὶ τρι-
 τὸν ἐν αὐτῇ τῷ ἀειμῶνι, γράφειν ἐβόλησαν,
 μὴ χεῖναι λέγειν ἐσίαν ἢ ὑπόστασιν ἔχειν τὸν
 θεόν. καὶ μὴ δὴ τὴν ἐσέραν, παρὰ τῶν ἀρεῖς
 θιασῶν τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα καὶ τῶν τῆς
 ἀληθείας δογματῶν κατεσκευάσθη σοφισ-
 ματὰ τε καὶ μηχανήματα.

A illic gesta sunt. Alioqui de illa silerent.
 Scitis enim, Dilectissimi, idq; ab iis di-
 dicistis qui ex provincia vestra ad Ari-
 minensem synodum profecti sunt, Ur-
 facium & Valentem, Eudoxium item
 & Auxentium, quibuscum erat etiam
 Demophilus, cum quædam alia præter
 illa quæ Nicææ constituta fuerant, per-
 scribere voluissent, depositos fuisse:
 Quando rogati ut Arianam hæresin a-
 nathemate damnarent, id recusarunt,
 ejusq; patroni ac vindices esse maluerunt.
 Episcopi vero, qui sinceri erant
 famuli Dei, & qui recte credebant, nu-
 mero ferme ducenti, sola se Nicæana
 fide contentos esse scripserunt, nec
 præter illam quidquam amplius mi-
 nusve querere aut sentire. Hæc ipsi
 quoq; Constantio significarunt, qui &
 synodum illam fieri præceperat. Ve-
 rum hi qui apud Ariminum depositi
 fuerant, ad Constantium profecti, per-
 fecerunt ut contumelia irrogarentur,
 minaq; intentarentur iis qui ipsos da-
 mnauerant, quod ad proprias Ecclesias
 non essent reversuri: utque vim pate-
 rentur hyberno tempore in Thracia,
 quo rebus per ipsos innovatis consen-
 sum accommodarent. Itaq; si qui for-
 te Ariminensem synodum commemo-
 rent, proferant primum quidem depo-
 sitionem eorum quos dixi: deinde ea
 quæ scripserunt Episcopi, asseverantes
 præter illa quæ Nicææ à patribus expo-
 sita fuerant, nihil se amplius querere,
 nec præter hanc, aliam synodum agno-
 scere. Verum hæc quidem dissimul-
 ant: ea vero quæ per vim gesta sunt in
 Thracia, prætendunt. Ex quibus ma-
 nifeste ostenditur, eos Arianae quidem
 hæresis sectatores; à recta autem fide
 alienos esse. Quod si quis magnam il-
 lam synodum cum synodis istorum
 conferte ex adverso voluerit, illorum
 quidem pietatem, istorum vero de-
 mentiam animadvertet. Nam qui Ni-
 cææ congregati sunt, nequaquam de-
 positi convenerunt, sed confessi sunt
 Filium ejusdem cum Patre esse substan-
 tiæ. Isti vero semel atque iterum ac
 tertio apud Ariminum depositi, con-
 scribere ausi sunt, dicendum non esse
 quod Deus substantiam habeat aut hy-
 postasin. Et in Occidentis quidem
 partibus, tot ac tales fuere fraudes ac
 machinæ, quas sectatores Arianæ aduersus
 rectam fidem commenti sunt.

ΑΝΤΙΟΧΙΑῤ vero, post Stephanum Flaccillum successorem qui Ecclesiā eiectus fuerat, Lontius Episcopatum obtinuit, contra Nicænos canones eum honorem fortitus. Erat enim eunuchus, suaque manu seipsum absciderat. Causam autem hujus facinoris refert beatus Athanasius. Nam cum Leontius, inquit, male audiret ob consuetudinem cum puella quadam, nomine Eustolia, & cum ea simul degere prohibitus esset, illius causā se ipsum exsecuit, ut deinceps libere cum illa versari posset. Et suspicionem quidem nequaquam abolevit: immo vero hac de causa, cum presbyter esset, gradu motus est. Et Athanasius quidem de reliqua Leontii vita hæc scripsit. Ego vero fraudulentiam ejus ac versutiam breviter ostendam. Cum esset particeps Arianae blasphemiae, morbum illum occultare summo studio nitentur. Cernens itaque, tam clerum, quam populum, duas in partes divisum, & alios quidem conjunctivam particulam in glorificatione Filii usurpantes; alios vero præpositionem, pertribuentes Filio; in, autem Spiritui S. applicantes, ipse glorificationem submissā voce proferebat: ita ut hæc solum verba, in sæcula sæculorum, exaudirent ii qui propius adstant. Ac nisi summam hominis improbitatem alia quoque ostenderent, diceret fortasse quispiam id illum excogitasse, ut populi concordia consuleret. Sed cum adversus veritatis propugnatores multa gravia molitus sit, impietatis autem consortes ac participes omni studio ac sollicitudine fovirit, apparet eum labem intus latentem occultasse, partim ob metum populi, partim ob graves Constantii minas adversus eos qui Filium Patri dissimilem asserere ausi essent. Porro ejus sententiam facta ipsa apertissime declarant. Quotquot enim Apostolicam doctrinam sequebantur, nullam iis curam, nec ordinationem impertiebatur. Arianae autem vesaniae participes, summam sub eo licentiam nacti sunt, & ad Ecclesiasticos ordines promovebantur. Certe hoc tempore Aetius quoque magister Eunomii, qui Ariti blasphemiam novis commentis amplifi-

πει τῆς λεόντιου τῆς ἀντιοχείου ἐπισκόπου κακοτυχίας, καὶ τῆς φλαβιανῆς καὶ διοδώρου παρρησίας.

ΕΝ ἀντιοχείᾳ ἦ μὲν σέφανος, ὃς φλάκκιλλον διαδέξαμνος τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὄξυλάθῃ συλλόγων, λεόντιον τὴν πρὸς εὐλιαν ἐδέξατο, ἀλλὰ ἐδὴ ἐν ικαίᾳ γραφέντας ὄρεσται τὴν λαβῶν. ἐπινομίας γὰρ, ἀνικητὸς γενόμενος τὸ τολμῆς. λέγει ἑκ τὴν αἰτίαν τὸ τολμῆς ὁ μακάριος ἀθανάσιος. ὁ μὲν γὰρ λεόντιος διαβαλλόμενος μὲν γυναικὸς τινὸς νεώτερας, λεγομένης εὐσολίας, κεκωλυμένης συνοικεῖν αὐτῇ, δι' αὐτὴν ἑαυτὸν ἀπέκοψεν, ἢ ἐπ' ἀδείας ἔχη διαλείβειν μετ' αὐτῆς καὶ τὴν μὲν ἑαυτὴν ὅτι ἀπένηψατ. διὰ τὸ τοιοῦτον μᾶλλον καὶ πρὸς ὑπεροχὴν καὶ ἀκαθάρτην. ταῦτα μὲν ἐν αὐτῇ τῆς ἀλλῆς αὐτῆ γέγραφε βιοβίης, ἐγὼ δὲ τὸ κακὸν αὐτῆς ἐπανέγραψον ἐν κεφαλαίῳ δηλώσω. τῆς γὰρ δὴ δόξαι βλασφημίας μετέχων, κρύπτειν ἐπειροῦτο τὴν νόσον. καὶ διχῆ διηρημένους ἐδὴ ἱερωμένους καὶ τὸν λοιπὸν ὄμιλον θεωρῶν, καὶ ἐδὴ μὲν τὸν, καὶ σὺν δέσμοις ἔπει τῆς τῆς δόξολογίας τιθένης. τὸς δὲ τὴν μὲν δι' ἐπὶ προθέσῃ ἐπὶ τῆς ἑαυτῆς, ἐπὶ τῆς πνεύματος προσαρμοζούσας, σιγή τὴν δόξολογίαν προσέφερε. μόνον δὲ τὸ εἰς τὸς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἠέκοντο πελάζουτες. καὶ εἰ μὲν τὰ ἀλλὰ μὴ πολλὰ ἐδήλωσεν τῆς ψυχῆς πονηρίαν, εἶπεν αὐτὸς αὐτὸν ταῦτα μηχανάσθαι τῆς τῆς λαβῆ προμηθεύμενον ὁμονοίας. ἐπειδὴ δὲ πολλὰ καὶ δευὰ καὶ τῶν τῆς ἀληθείας ἐτεχνάσατο συνηγόρων, καὶ τὸς τῆς ἀσεβείας μετέχοντας πάσης ἡξίε κηδεμονίας, δηλῶσεν ὡς κρύπτων τὴν λώβην, διὰ τὸ τῆς πλήθους τὸ δέσθαι, καὶ διὰ τὰς κωνσταντίας καὶ τῶν ἀνόμοιων τὸν ἵον λέγον τολμῶντων χαλεπὰς ἀπειλὰς. δεδήλωκε ἡ τὴν ἐκείνη γνώμην τὰ πεπραγμένα. ὅσοι μὲν γὰρ τοῖς ἀποστολικαῖς ἐπιτοῖς δόγμασιν, ἐδὲ μίαν παρ' ἐκείνη κηδεμονίας ἢ χειροτονίας ἀπήλασαν. ὁ δὲ τῆς δόξαις μανίας μετῃληχότες, καὶ παρρησίας μετέλαβον ὅτι μάλιστα πλείους, καὶ τοῖς ἱερατικοῖς ἐγκατελέγοντο τάγμασι. καὶ ἐκείνου τὸν καμρὸν καὶ αἰτίος ὁ ἐνομιεὶς διδάσκαλος, ὃς τὴν δόξαι βλασφημίαν ταῖς ἐπινοίας

ἐπιβύθησε, τῶν τῶν διακόνων ἐκκαλέεγν χορῶν. ἀλλὰ Φλαβιανὸς ἔδιδότω, τὴν μὲν ἀσκητικῶν ἀσπαζόμενοι πολίειαν, φεφανῶς ἡ τῶν Δοξολογικῶν ὑπερμαχέειες δομάτων, ἀνικρὺς τῆ λεοσίης διήλεγξαν τὰς κτ' ἔυσσεβείας Ἐπιβελάς. ἀνδρα φήσαντες πονηροῖς μὲν Ἐπίηδιδμασιν ἐλέγαφεία, ἐν δὲ τῆς δυσσεβείας φεφάνειαν κήσααδς μηχανώμενοι, Ἐπὶ λύμη τῆς ἐκκλησίας ἔτῆς διακονίας ὀνόματος ἡξιώαδς. ἠπέειπεν ἡ ἔτῆς ἐκκλησιαστικῆς Δοξολογίας κοινονίας, ἔτῆν ἑσπέραν καλαλήφειαδς, κτ' ἡ δὴ λα ποιήσαν τὰ τυρδόμενα. ταῦτα δέεισας ὁ λεοσίης, τῆς μὲν λειεργίας ἐπαυσε τὸν ἀείτιον. τ' ἡ ἄλλης ἀλὸν θεραπείας ἡξίε. ἡ ἡ ἀξιάσας ξυνωρίε Φλαβιανὸς ἔδιδότω, ἱεραλικῆς μὲν λειεργίας μηδέ πω τέτυχηκότες, τῶν ἡ λαὸν σωλίεαγμένοι, νύκτωρ κτ' μεθ' ἡμέραν εἰς τὸν ἑσπέρ ἔυσσεβείας ζῆλον διήγειρον ἀπανίας. ἔτοι πρῶτοι διχῆ διελόηες ἔδῦ τῶν ψαλλόντων χορῶς, ἐκ διαδοχῆς ἄδῶν τὴν δαυιτικῶν ἐδίδαξαν μελωδίαν. κτ' ἡ τῆτον ἀνῆιοχία πρῶτον δέξάμενοι, πάντοσε διεδραμε, κτ' καλέαθε τῆς οἰκμενῆς τὰ τέρμαλα. ἔτοι τῶν θείων ἔδῦ ἱερασίας εἰς ἔδῦ τῶν μαρτύρων σπικῆς σωμαγείροηες, πάννηχοι διέειπεν σὺ ἐκείνοις τὸν θεὸν ἀνυμνῆτες. ταῦτα ἡ ὀρῶν ὁ λεοσίης, κωλύην μὲν ἔδῦ ἐνόμιζεν ἀσφαλές. ἑώρα γδ τὸ πλῆθος ἐν μάλα φεφῶν δέειε ἐκείνης διακείμενον ἀνδρας. Ἐπεικία ἡ ἔδῦ λόγος χρωνῆς, ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ταῦτῶν γίνεαδς παρ' αὐτῶν τὴν λειεργίαν ἡξίε. ἡ δὲ κτ' λῆαν ἀκριβῶς τὴν ἐκείνης πονηρίαν εἰδότες, τὸ κελδύομηρον ἔδρων. κτ' τῆς συνεράσας εἰς τῶς ἐκκλησίας συνήθροζον μάλα πρῶθύμως, ὑμνεῖν τὸν ἅγιον δεσπότην παρεγυῶντες. τὸν μέντοι λεοσίης, ἡδ' ἐν ἐπεισε κολάσαι τὴν πονηρίαν. ἀλλὰ τὸ τῆς Ἐπεικίας φεφῶν ἄμετρος προσωπεῖον, ἔσεφάνε κτ' Φλακίτα τὴν βδελυρίαν ἀπέκρυψε. τὰς γδ τῶν δομάτων τὴν διαφορῶν εἰς δεξάμενες, εἰ κτ' τὸν ἀκόλασον ἡσπῶσαν τὸ βίον, τοῖς τῶν πρεσβυτέρων κτ' διακόνων ἐκκαλέεγε τάγμασι. τὰς δὲ τοῖς παντοδαποῖς εἰδῶσι τῆς δέειης κοσμημένοις, ἔτῶν ἀποσολικῶν δομάτων ἀνῆχομένοις, ἀγεράσας καλέιπε. τέτα δὴ χαρην. ὁ μὲν κτ' κτ' πλείεες εἶχε τῆς αἰρέτικῆς λύμης μείλιη-

A cavit, in Diaconorum numerum relatus est. Verum Flavianus & Diodorus, qui monasticum vivendi genus amplexi erant, & pro Apostolica doctrina palam propugnabant: Leontii adversus pietatem insidias coram redarguerunt: quod hominem malis studiis atque artibus innutritum, & per impietatem inclarescere molientem, publico Ecclesie malo ad diaconatus gradum extulisset. Minati sunt praterea, se ab Ecclesiastica communionerecessuros, & ad Occidentis partes profecturos esse, & consilia ejus patefacturos. His territus Leontius, Actium quidem ministerio deinceps fungi vetuit: in reliquis vero eum fovete ac tueri non desit. Par autem illud admirabile, Flavianus scilicet ac Diodorus, licet honorem Sacerdotii nondum adepti essent, sed adhuc inter laicos versarentur, tamen diu noctuque cunctos ad studium ac defensionem pietatis animabant. Hi primi psallentium choros duas in partes diviserunt, & davidicos hymnos alternis vicibus canere docuerunt. Quod quidem tunc primum Antiochie fieri coeptum, inde ad reliquos pervasit, & ad ultimos usque terrarum fines perlatum est. Idem Divinarum rerum studiosis ad Martyrum basilicas congregatis, unā cum illis pernoctare confluverant, Deum hymnis celebrantes. Quæ cum videret Leontius, eos quidem prohibere haudquaquam sibi tutum putavit. Sciebat enim quanto amore optimos illos viros populus complecteretur. Sed blandis in speciem sermonibus hortari eos coepit, ut in Ecclesiis id ministerium obirent. Illi vero licet ejus improbitatem optime nossent, fecerunt tamen quod jubebat: & cunctos qui eodem quo ipsi amore flagrabant, alacri animo intra Ecclesias congregarunt, hortantes eos ut bonum Dominum hymnis celebrarent. Nulla res tamen Leontium adducere potuit, ut malitiam suam corrigeret. Sed sub modestia ac mansuetudinis larva, Stephani & Flaccilli nequitiam occultavit. Eos enim qui perverfam fidei doctrinam amplexi fuerant, licet alioqui vite essent turpissima, in Presbyterorum tamen ac Diaconorum ordinem promovebat. Eos vero qui omni genere virtutis ornati essent, & qui Apostolica doctrina mordicus adhererent, inhonoratos relinquebat. Quam ob causam, clericus

quidem plerosque habuit hæreticâ la-
be contaminatos. Populi vero ma-
xima pars rectam fidei doctrinam
tuebatur. Neque enim ii quibus do-
cendi cura erat injuncta, blasphemiam
suam palam efferre audebant. Verum
quæcunque à Flaccillo, Stephano ac
Leontio impie & inique gesta sunt An-
tiochiæ, peculiari commentario opus
habent ob multitudinem: & Davidico
carmine plangenda sunt ob magnitu-
dinem. Nam de his quoq; dici par est:
Quoniam ecce inimici tui fonuerunt,
& qui oderunt te extulerunt caput. Su-
per populum tuum dolos intenderunt,
& consilium inierunt aduersus Sanctos
tuos. Dixerunt, venite & deleamus
eos de gente, & non memoretur ultra
nomen Israel. Nos vero reliquam hi-
storiam prosequamur.

CAP. XXV.

*De Eudoxii Germaniciensis Episcopi nouitate:
& de Basilii Ancyranî atque Eustathii Se-
basteni aduersus illum contentione.*

GERMANICIA urbs est Euphra-
tensis, ut vocant, provincia, sita
in confinio trium provinciarum, Cili-
ciæ, Syriæ & Cappadociæ. Hujus
urbis antistes Eudoxius, comperta Leon-
tii morte, confestim Antiochiam pro-
fectus est: raptoque per vim Episcopa-
tu, instar apri silvestris vineam Domini
deuastavit. Neque enim Leontii ex-
emplo improbitatem suam tegebat,
sed aduersus Apostolicam doctrinam
propalam furens, eos qui contradice-
re auderent, omni calamitatum gene-
re vexabat. Per idem tempus, Ancy-
ræ quæ metropolis est Galatiæ, Eccle-
siam gubernabat Basilii, successor
Marcelli. Eustathius vero Episcopa-
tum gerebat Sebastie quæ caput erat
Armenia. Hi cum Eudoxii iniquita-
tem & rabiem comperissent, quam
ille ausus fuisset, Constantio per litte-
ras significarunt. Is in Occidentis par-
tibus etiam tum morabatur; & post
cædem tyrannorum, vulneribus quæ
illi reipublicæ infixerat sanandis o-
peram dabat. Porro ambo familiares
erant Imperatori, & ob eximiam vitæ
sanctimoniam summa apud eum au-
thoritate ac fiducia pollebant.

χότας. Ἐξ ἡλαστὸ πλείστον, τῶν ὁρθῶν ἰσχυ-
εμάχῃ δογματῶν. ἐδὲ γδοίτας διδασκα-
λίας προσφύροισι, γυμνῶν ἐθάρρην τῆ
βλασφημίαν. ὅσα μὲν ἐν φλάκιλλοσ, χέσε.
φανοσ καὶ λεόντιοσ δυοσεβῆ καὶ τῶν ἄνομοσ ἐν
ἀντιοχείᾳ δεδρακασι, συγγραφήσ μὴν οἰκείασ
δεῖται διὰ τὸ πλήθ. τῆσ ἡτῆσ δαδιδ ἠρηνα-
δίασ, διὰ τὸ μέγεθ. καὶ περὶ τέτων γδοί-
γφν χεῖν, ὅτι ἰδὲ οἱ ἐχθροὶ σε ἤχησαν, καὶ οἱ
μισοῦντεσ σε ἤσαν κεφαλή. Ἐπὶ τὸν λαόν σε
καλεπαπεργάσαντο γνώμω, καὶ ἐβελούσαν-
το τῶν ἁγίων σε. εἶπον δὲ ὅτε καὶ ἐξολο-
θροῦσαν ἡμῶν ἀνιέσ ἐξ ἔθνεσ, καὶ ἐ μὴ μνησθῆ
τὸ ὄνομα ἰσραηλ ἐτι. ἡμεῖσ δὲ τὰ λοιπὰ τῆσ
ἰσοείασ συγγραψώμεθ.

Κεφ. κέ.

*Πεὶ τῆσ ἰσδοξίᾳ ἡ γερμανικίᾳ καποθείᾳ, καὶ βασιλείᾳ τῆ
ἀκέρασ, καὶ εὐσαθίᾳ τῆσ σεβαστίᾳ κατὰ τῆσ γεγραμ-
νῆσ ἀποδείξ.*

ΓΕΡΜΑΝΙΚΙΑ πόλις ἐστὶν ἐν μεθροείῳ τῆσ
κιλικίᾳ καὶ σύρων καὶ καππαδοκίᾳ κε-
μένη. εἰσ ἡ τὴν εὐφρατισηίαν καλεμένη ἰσπα-
χίαν τελεῖ. τῆσ δὲ τῆσ ἐκκλησίᾳσ ἀποστα-
τῶν εὐδοξίῳ, εἶτα λεόντιοσ τε δετηκέσαι μα-
θῶν, καλέσασε μὲν τὴν ἀντιοχείαν. ἤρπασε ἡ
τὴν ἀποσεδείαν, σὺσ ἀγείρε δίκωλυ μακρο-
μυθ. τὸν ἀμπελόνα τὸν θέον. ἐδὲ γδοί-
τιω ἀποσπησίωσ τὴν κακοθήειαν σινωκα-
λυπῆν. ἀλλ' ἀνιερὺσ καὶ τῶν ἀποσολικῶν
ἐλύθησ δογματῶν, καὶ ἔδω ἀνιέλε γφν τολμῆ-
τωσ πανθοδπαῖσ ἀπέβαλεσ συμφοραῖσ. καὶ
τῆσ τὸν χεῖνον, ἀκέρασ μὲν τῆσ γαλα-
τῶν μηροπόλεωσ βασιλείοσ καλεῖχε τὰ τῆσ
ἐκκλησίᾳσ πηδάλια, μαρκελλοσ διαδεξά-
μυθ. εὐσαθίοσ ἡ σεβαστίᾳσ ἠγέτο, ἡ τῆσ
χρμενίᾳσ ἐπέσώτθεν. ἔτοι τὴν εὐδοξίᾳσ πα-
ρανομίαν καὶ λύθησ μεμαθηκότεσ, κωνσταν-
τίω τῶ βασιλεί τὰ τολμηθέντα διὰ γραμ-
μάτων ἐδήλωσαν. ἐτι ἡ ἔδοτ ἐν τῶ ἀποσ δυό-
μενον ἡλιον διέτελεσ τμήματι, τὴν ἀποσ τῶν
τυρογίνων γεγραμῶν βλάβω ἰώμεν. καὶ
τὴν ἐκείων ἀναίρεσιν. Ἐνωθῆσ ἡ ἦσαν ἔτοι
τῶ βασιλεί, καὶ πλείσθεσ ὅσθεσ διὰ τὴν ἀξίεπα-
νον βιοδίω ἀπήλαων παρρησίᾳσ.

Κεφ. κς'.

Περὶ τῆς ἐν νικαίᾳ καὶ πάλιν ἐν Σελευκίᾳ τῆς Ἰσαυρίας
ἐκκλησίας Συνόδου.

CAP. XXVI.

De Concilio Nicæa, ac postea Seleucia in
Isauria congregato.

ΤΑῦτα μαθὼν ὁ κωνσταντῖνος, ἀνλιοχθῶσι
μὲν ἐπέστειλεν, ὡς εἶπε ἀπὸ τοῦ διδοξίου τὴν
τῆς ἐκκλησίας ἐκείνης ἐπέστειλεν παρὰ τοῦ
ἐπίσκοπου ἐδρύλησεν. διδοξίον δὲ τῆς μὴν
πόλεως ἐξέλατῆναι, δέναι δὲ δικαστῶν ἐδρα-
σεν, ἐν νικαίᾳ τῆς βιθυνίας παρὰ τὴν ἑξέταξεν, ἐκεί-
νῳ δὲ μὲν τὴν συνόδον παρεγγύησας. τὴν
ἐν νικαίᾳ ἀπὸ τοῦ διδοξίου ἀφορμῆσαι τὴν
ἐκκλησίαν, ὅθεν τὰ βασιλεῖα παρὰ τοῦ βασιλέως
ἐκείνου ἐπέστειλεν. ἀλλ' ὁ τῶν ὀλων πρῶτος, τὰ ἐξ ὀ-
μύρας ὡς ἦδη γεγενημένα ἐπίσκοπος, ἔξ-
μὲν πρὸς τὸν διδοξίον κεκώλυκε τὸν ἐκείνου.
τὸν δὲ πλείστα τῶν πόλεως, ὁ ἔξ ὀμων ἐκείνου
κατήκεν, καὶ τῶν ὀμων ὅθεν πλείεστες διέσθθησαν.
το μεμαθηκότες ἐκείνου, ἐκ κομιδῆ
δείσαντες, εἰς τὰς οὐκίας ἐκκλησίας ἀνέσπ-
σαν. τὸν δὲ θεὰ σοφίας ἡγεμῶν τὸν μνησ-
τημα ἐπέστειλεν τὸν ἐκείνου τῆ πόλεως τῶν ἀ-
γίων πατέρων ἢ τῶν ὀμων ὁμοίως ἐπὶ τῆ
διδασκαλία, ἐναλίκα δὲ γράφει ἐν αὐτῇ ἐμελλ-
λον ἐπὶ τῶν ἀθροισμάτων, ἀφορμῆ τῶν
ἀρεῖς θιασώταις ἐξ ἀπάτης ἢ τῶν ἐπωνυμίας
ταύτης ἐγίνετο, καὶ βεκολεῖν ἡμελλον ὅθεν ἀ-
πλοῖς ἢ ἐπὶ κεχημῆρες διδοξίους καὶ ταύτην
παρὰ τοῦ διδοξίου, καὶ ὡς τὴν παλαιὰν ἐκεί-
νην παρὰ τοῦ διδοξίου διέλυσεν ὁ τῶν ἐκκλησιῶν
παρὰ τοῦ διδοξίου τὸ συνέδριον, χροῖα δὲ διελ-
θῶν, ἔπειτα τῶν διδοξίου καὶ ἡγορῶν παρὰ τοῦ
ἐπίσκοπου κωνσταντῖνου, εἰς Σελευκίαν τὴν
συνόδον ἡγεμῶν παρὰ τοῦ διδοξίου ἐξέταξεν.
πόλις δὲ αὐτῆς Ἰσαυ-
ρίας, παρὰ τὴν θάλασσαν κατέκειτο, καὶ τῶν ὀμων
πόλεων ἡγεμῶν. εἰς ταύτην ἀθροιστῆ-
ναι ὅθεν τῶν ὀμων ἡγορῶν, καὶ μὴν δὴ καὶ τῶν
πολιτικῶν καὶ τῶν ἰστανῶν παρὰ τοῦ διδοξίου
τὸν ἴσον καιρὸν, καὶ σαρείας μὴν τῶν παλαιῶν
μητροπόλεως ἀκάκιον ἤπειτο, διαδεδεξάμενος
τὸν διδοξίον. τὸν δὲ τὸν ἀκάκιον ἢ ἐν καρδιῇ
συναθροιστῆσαι συνόδον ἀπεκήρυξεν. ἀλλὰ
τὴν ἐξέταξεν ὡς εἶπε ἀπὸ τοῦ διδοξίου τὴν
πλήθους ἀρχιερέων καὶ ἱεροκόπων. τῶν δὲ ἱε-
ροκόπων μὲν μακάριον ἐκείνον ἐπὶ πολλὰς
ἐμνήσθη, μαξιμὸς τὴν παρὰ τοῦ διδοξίου
ἐπὶ ἀνήρ ἐν τοῖς ἱεροκόποις διαπέψας
ἀγῶσι. τὸν τε τῶν διδοξίου ὀφθαλμὸν ἀφῆρητο,

His cognitis, Imperator Constan-
tius ad Antiochenfes scripsit, se
nequaquam Eudoxio Ecclesiæ illius E-
piscopatum concessisse. Id enim Eudoxius ipse jactaverat. Eumque urbe
expelli, & facinorum suorum pœnas
dare jussit apud Nicæam Bithyniæ; quo
in loco Concilium fieri præceperat.
Nam & ipse Eudoxius, iis quibus pala-
tii administratio commissa erat, per-
tulerat ut celebrando Concilio Nicæa
potissimum assignaretur. Verum hujus
universi moderator, qui res futuras per-
inde novit ac si præteritas, insperato
quodam terræ motu conventum il-
lum prohibuit. Maxima enim pars ur-
bis motu illo subversa est: Et incolarum
plerique oppressi interiere. Quo fa-
cto, Episcopi qui illuc convenerant, ti-
more perculsi ad suas quisque Ecclesias
reverterunt. Atque hoc Divinæ sapi-
entiæ opus fuisse mihi videtur. Nam
quoniam in ea urbe, olim quidem Apo-
stolicæ fidei doctrina à Patribus con-
scripta fuerat, tunc vero Episcopi ibi
congregati contrariam priori illi fidem
scripturi erant, atq; hæc nominis simili-
tudo ansam fraudis præbitura erat Ari-
anis, qui simpliciores quosque circum-
venturi erant, istam quoque synodum
Nicænam appellantes, ac pro vetere il-
la in medium proferentes; Deus quæ
Ecclesiarum perpetuo curam gerit,
conventum hunc diremit. Interjecto
brevis tempore, Constantius ab accusa-
toribus Eudoxii submonitus, Seleuciæ
Concilium fieri præcepit. Est autem
Seleucia urbs Isauriæ ad mare sita, inter
omnes ejus provinciæ urbes primum
obtinens locum. Eo igitur universos
Orientis Episcopos, Asiæ item ac
Ponticæ Diœcesis, convenire jussit.
Porro ea tempestate, Cæsariæ quidem
Palaestina post Eusebium Acacius præ-
sidebat. Qui cum à synodò Serdicæ
congregata depositus fuisset, sententiæ
contra se late minime acquievit, tot
Episcoporum multitudinem despiciens.
Hierosolymorum vero sacerdotium,
post Macarium illum ejus jam antea
mentionem fecimus, Maximus suscepit.
Vir qui pro pietatis defensione in
persecutionum certaminibus inclaru-
erat. Nam & oculo dextro orbatus,

O iij

& dextro poplite debilitatus fuerat. Quo deinde ad immortalem vitam translato, Cyrillus Apostolicæ doctrinæ acerrimus propugnator, Episcopalem gratiam promeruit. Hi cum de primatu inter se contenderent, republicæ Christianæ gravissimorum malorum causam præbuere. Nam Acacius quidem, levi quadam occasione arrepta Cyrillum deposuerat, & Hierosolymis expulerat. Cyrillus vero, Antiochiam quidem prætergressus est, cum eam paltore orbata videret. Tarsum autem profectus, cum admirando Silvano vixit. Hæc enim eo tempore Ecclesiam illam administrabat. Quod cum Acacius rescivisset, litteras scripsit ad Silvanum, eique depositionem Cyrilli nuntiavit. At ille, & Cyrillum reveritus, & populum reformidans, utpote qui Cyrilli concionibus admodum delectaretur, eum ab Ecclesiastico ministerio haudquaquam prohibuit. Porro cum Seleuciam convenissent, Cyrillus cum Basilio, Eustathio, Silvano ac reliquis sacerdotibus simul confedit. Acacius vero, & ipse quidem accessit ad Episcopos illic congregatos, qui erant numero centum & quinquaginta. Sed se cum illis consilium initurum negavit, nisi Cyrillus e Concilio submoveretur, quippe qui Episcopatu exutus fuisset. Ac nonnulli quidem eorum qui pacis studiosi erant, Cyrillum rogabant ut e Concilio discederet: post doctrinæ fidei discussionem, ejus causam examinatos se esse pollicentes. Sed cum Cyrillus non obtemperaret, Acacius relicto illis abscessit. Et cum Eudoxio congressus, metu quo tenebatur eum liberavit, animumque ei addidit, spondens se patronum ipsi atque adiutorem fore. Et in Concilium quidem ingredi eum vetuit: sed unâ cum illo Constantinopolim profectus est.

CAP. XXVII.

De iis que Constantinopoli Orthodoxis Episcopis acciderunt.

CONSTANTIUS enim ab Occidentis partibus reversus, ibi tunc morabatur. Apud quem Acacius cum Episcopo Seleuciæ congregatos multis de causis accusasset, improborum hominum cœtum appellans, ad exitium ac perniciem Ecclesiarum collectum, Imperatorem ad iracundiâ incitavit. Sed

καὶ τὸ ἀκύνους ἐσέρητο τὸ δεξιᾶς. τότε ἦ εἰς τὸν αἰγὴρω μέσασιν βίον, κύριλλος τῆς Ἀποστολικῆς χάριτος ἠξιώθη, τῶν ἡγεσολικῶν δομάτων παρθύμως ὑπεμαχῶν. ἔτοιμος αἰλήλους ἀντιπρωτίων φιλονεικῆσαι, μερίτων κακῶν τοῖς κοινοῖς ἐγγύθεν παρῆξεν. ὁ μὲν γὰρ ἀκάκιος μικρὰς πινὰς δύρων ἀφορμὰς, καθείλετον κύριλλον ἐ τῶν ἱεροσολύμων ἐξήλασεν. ὁ δὲ κύριλλος τὴν μὴν ἀνιόχου παρελήλυθε, ποιμνίος ἀνιὼν ἐσέρηκε δύρων εἰς τὴν ταρσὸν ἀφικάνθη, τῷ θαυμασίῳ Σιλῶνι Σιλβανῷ, ὅστις γὰρ καὶ ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐκείνης ἠείτο τὸ ἐκκλησίας. ἔτομαθον ὁ ἀκάκιος, ἐπέστλετο Σιλβανῷ, καὶ τῶν καθάρσεων τὸ κύριλλο μεμήνηκεν. ὁ δὲ καὶ τὸν κύριλλον αἰδέμενος, καὶ τὸ πλῆθος ὑφορῶμενος. ἠδιστα γὰρ τὸ κύριλλο διδασκαλίας ἀπήλασε, τὸ ἐκκλησιαστικῆς ἐκ ἐκώλυσε λειτουργίας. ἐπεὶ δὲ ἦ Σιωήλθον εἰς τὴν Σελευκίαν, ἐκοινῶν μὴ τοῖς ἀμφὶ τὸν βασιλεῖον καὶ διδάσκειν ἐσιλβανὸν καὶ τοῖς λοιποῖς ὁ κύριλλος τῷ Σελευκίῳ. ὁ δὲ γε ἀκάκιος, ἀφικέτο μὴ καὶ αὐτὸς παρῆξεν συνελλυθότας ἡποκόπεις. πενήκοντα ἦσαν καὶ ἑκάτον. ἔφασκε ἡ μὴ πρότερον αὐτοῖς κοινωσῆναι τῶν βεβαδμάτων, πρὶν ἐξω γράσῃ τὸ συλλογῆ τὸν κύριλλον, ἄτε δὲ τὸ δόχμιρῶσπης γεγυμνωμένων καὶ τινες μὴ τῶν εἰρήνης παρμυθῶν, ὑποχωρήσαντων κύριλλον ἰκέτεον, ὑπὸ πνεύματι τῆν τῶν δομάτων διάκρισιν, καὶ τὴν καὶ αὐτὸν ὑπόδεσιν ἐξέλασιν. ἐπεὶ δὲ ἦ ἔσκειζε, κατὰ λιπὼν μὴν αὐτῶν ὁ ἀκάκιος ἐξελήλυθεν. διδασκῶν ἡ συγμένομενος, τὸ μὴ εἰκέμενον ἐξήλασε δέ τὸ θάρσος ἡ ἐνέθηκε, συνηγορῶ αὐτὸ καὶ συναλιωνίσης ὑποσχομένους ἔσεσθαι, καὶ εἰς μὲν τὸ συνέδριον εἰσελθεῖν αὐτὸν διεκώλυσε. τῶν δὲ κωνσταντινέπολιων συνῆκένω κατέλαβε.

Κεφ. κζ΄.

Περὶ τῶν ἐκ κωνσταντινῶσπεί τοῖς ὀρθοδόξοις ἐπισκόποις συμβεβηκότων.

Κωνσταντῖνος γὰρ ἀπὸ τῆς ἐσπέρης ἐπανελθὼν, ἐν ταύτῃ διέτριβε. πολλὰ δὲ τῶν συνελλυθότων ἡπὶ τῆ βασιλείως κατήγορησας, καὶ σύσημα ποιητῶν ἀνθρώπων δόκαλέσας, ἐπὶ ὀλέθρῳ καὶ λύμη τῶν ἐκκλησιῶν συκροθῆμενον, τὸν βασιλέως ἀνήψε θυμὸν.

ἐχ' ἤκιστα ἢ αὐτὸν χαλεπήναι πεποίηκεν, ἀκτ' ἄ
 εὐκρίτως Ἰωάννης. τὴν γὰρ ἱερὰν σολῶ
 ἡν ὁ πανδύφημος κωνσταντῖνος ὁ βασιλεὺς
 τῶν ἱεροσολύμων ἐκκλησίαν γεραίρων, δέδω-
 κεν τῷ μακαρίῳ τῷ ἁγίῳ πόλεως ἐκείνης δεξιερῆι,
 ἵνα ταύτῃ παρὰ ἀλλοτρίῳ, τὴν ἑβραϊκὴν βα-
 πτίσματος ἑλληνικῆς γλώσσας ἐν χρυσοῦν ἢ
 αἴθρη καλοῦσθαι σωματικῶν πεπερασμέναι τὸν
 κύριλλον ἐφη. καὶ ταύτῃ τινὰ τῶν ἑλλήνων
 μέλους λυγρῶν πειάμενον, παρὰ ἀλλοτρίῳ
 ἢ δεξιερῆι πεποιθὲς ἢ σωτηρίῳ, καὶ
 θανάτῳ παρὰ ἀλλοτρίῳ. Ἐτόν ἐφη κοινῶν ἐχο-
 ντες, κρινθὶ καὶ τοῖς ἄλλοις διακρίνει ἑλλήνων
 σι ταύτῃ λαβόντες τὴν ἀφορμὴν τῶν βασι-
 λεῶν ὁ πρῶτος ἐβραϊκῶν, πείθεσσι τὸν βασιλέα
 μὴ πᾶσαν ἀδρόσαι τὴν σύνοδον. ἐδέξασαν
 γὰρ πλῆθος τῶν συμφωνῶν. ἀλλὰ δέκα τὰς
 ἡγεμένους ἐν ταῖς ἐκείναις ἡν ὁ δεξιερῆς,
 καὶ βασιλεὺς ὁ γαλάτης, καὶ σιλβανός ὁ ταρ-
 σός, καὶ ἐλεύσιος ὁ κυζίκος. ἔτοιμα ἑβραϊκοί,
 παρεκάλεσαν τὸν βασιλέα, τὴν εὐδοξίαν βλασ-
 φημίαν τε ἀπαρνομίαν ἐξελεγχθῆναι. ὁ δὲ
 παρὰ τῶν τῶν ἀνὰ πεφρονηκῶν διδασκώ-
 μενος, ἐλέγε χεῖρ ἢ ἀπὸ τῶν ἑλλήνων πρῶτον δια-
 κρινθῆναι, ἢ ἄνω τὰ κατὰ ἐκείνους ἐξελεγχθῆναι.
 Ἐβραϊκῶν τῆν προθέσιν συνηθία θαρρήσαν-
 τος ὡς τοῖς ἱεροσολυμοῖς ἐπιβεβούλῳ δόμα-
 σιν, ἐχαλέπνε μὲν ὁ κωνσταντῖνος σιγῆσαι ἢ
 προσέταξε τὸν βασιλέα, ὡς ζήτησι αἰποῦσιν
 ἐκκλησίαις γινόμενον. παυσάμενος ἢ βασι-
 λεὺς τὴν διαλέξασαι, ἐπεὶ δὴ τὰ ἑβραϊκῶν διακρι-
 θῆναι βέβαιον βασιλεῦς, ὁ ἐκείνους ἐφη, ὅρα
 τὰς ἐκείνους μονογυῖας βλασφημίας ὑπὸ εὐδο-
 ξίῳ τελοῦσθαι. καὶ ἅμα λέγων ἐπέδωκεν
 ἡν ἔειπεν, ἢ πρὸς ἄλλοις πολλοῖς δυσσεβεῖσι, καὶ
 ταῦτα προσέειπε. τὰ ἀνόμοιως προσφερόμε-
 να, ἀνόμοια καὶ τῶν ἑλλήνων ἐστίν. εἰς θεὸς ὁ πατὴρ
 ἐξ ἑαυτοῦ πάντα, καὶ εἰς κύριον ἢ ἰησοῦν χριστόν, δι-
 ἔτα πάντα ἀνόμοιον ἢ ὁ ἐξ ἑαυτοῦ δι' ἑαυτοῦ ἀνόμοι-
 ος ἀρα ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. ταύτῃ ἀνα-
 γινώσκοντες κελεύσας τὴν ἑκείνους ὁ κωνσταντῖνος,
 καὶ σφόδρα χαλεπήνας πρὸς τὴν ἐκείνους ἀ-
 σέβειαν, ἤρετόν τὸν εὐδοξίαν εἰ αὐτὸς ταῦτα συγ-
 γράφειν. ὁ δὲ ἤρηθη παρὰ ἀλλοτρίῳ, καὶ ταῦτα
 γεγραφεῖναι τὸν ἀπὸ τῶν ἐφη. ἀπὸ τῶν ἢ ἐβραϊ-
 κῶν, ὅν παλαιὰ μὲν λέοντιος τὰς φλαβιανῶν καὶ

A præcipue Imperatoris animum com-
 moverunt ea quæ Acacius adversus Cy-
 rillum commentus est. Sacram enim
 vestem, quam Constantinus omni
 laude celebrandus, ad exornandam
 Hierosolymorum Ecclesiam Macario
 ejus loci Episcopo donaverat, ut eâ in-
 dutus, Divini Baptismi ministerium
 perageret: ea vestis aureis filis contex-
 ta erat: Cyrillum vendidisse dixit, eam-
 que mercatum quendam ex iis qui in
 teatro saltare solent, induisse quidem,
 sed inter saltandum collapsum, obtri-
 tumque interiisse. Hoc asseffore, inquit,
 & consiliario judicare & de aliis sen-
 tentiam ferre aggrediuntur. Hac oc-
 casione arrepta, proceres palatii per-
 suadent Imperatori, ut non totam
 synodum: metuebant enim consensum
 multitudinis: sed decem duntaxat præci-
 puos convocaret. Horum ex nume-
 ro fuit Eustathius Armenius & Basilus
 Galata, Silvanus item Tarsensis & E-
 leusius Cyzicenus. Qui cum venissent,
 Imperatorem hortati sunt, ut de Eudo-
 xii blasphemia & iniquis actibus qua-
 estio haberetur. Verum Imperator à
 contrariæ partis sectatoribus admoni-
 tus, causam fidei prius disceptandam
 esse dixit, tum de illo questionem ha-
 bendam. Cumque Basilus pristina fa-
 miliaritate fretus, Imperatorem libere
 coarguisset, tanquam Apostolicæ do-
 ctrinæ insidias struentem, commotus
 est Constantius: & Basilium silere jus-
 sit, utpote qui turbas ac tempestates in
 Ecclesiis excitaret. Tunc Basilio disle-
 rendi finem faciente, Eustathius Impe-
 ratori dixit. Quandoquidem causam
 fidei dijudicari cupis, Imperator, vide
 quas contra Unigenitum blasphemias
 effudit Eudoxius. Simul hæc dicens,
 porrexit expositionem fidei, in qua
 præter alia multa hæc quoque impia ver-
 ba continebantur. Ea quæ dissimiliter
 proferuntur, dissimilia sunt secundum
 substantiam. Unus Deus Pater ex quo
 omnia, & unus Dominus Jesus Chri-
 stus per quem omnia. Atqui inter se
 dissimilia sunt, ex quo, & per quem.
 Filius ergo dissimilis est Deo Patri.
 Hanc expositionem cum recitati jus-
 sisset Constantius, & ob impietatem in
 ea comprehensam graviter indignaretur,
 Eudoxium interrogavit num hæc
 ab illo scripta essent? Negavit confe-
 ssum Eudoxius, & Actium ista scripsisse
 asseveravit. Hic autem erat Acti-
 us, quem olim Leontius Flaviani &

Diodori veritus accusationes, diaco-
natus exuerat. Georgius vero Alexan-
drinæ infidiator Ecclesiæ, & impiorum
verborum & scelestorum facinorum
adjuvorem habuerat. Sed tunc tempo-
ris apud Eudoxium degebat unâ cum
Eunomio. Nam post mortem Leontii
cum Eudoxius Episcopatum Antio-
chenfis Ecclesiæ invasisset, Aëtius ex
Ægypto reversus est, Eunomium secū
adducens. Cumque Eudoxium idem
cum ipso sentientem deprehendisset,
& simul cum impietate Sybariticas
quoque delicias consecrantē, Antioche-
næ urbis, domicilium reliquis antepo-
suit. Et unâ cum Eunomio se badiis af-
fixus Eudoxii, parasitorum vitam amu-
latus est: modo ad hunc, modo ad illum
venire solitus, ventremque epulis disten-
dere. Tunc igitur Imperator ea re cog-
nitâ, Aëtium induci iussit. Et cum ve-
nisset, expositionem illam ei ostendit,
quæ sitque, num hujus scriptionis ipse
auctor esset. At ille cum & rerum gesta-
rum prorsus ignarus esset, & interroga-
tionis causam nesciret, sperans ex con-
fessione laudem se consecuturum, ejus
scripti auctorem se professus est. Imper-
ator vero, impietatis magnitudinem
considerans, eum exilio damnavit, & in
quendam Phrygiæ locum iussit depor-
tari. Et Aëtius quidem, cum ex blasphe-
mia sua nullum alium fructū percepisset
quàm infamiam, palatio exturbatus
est. Eustathius vero Eudoxium quoque
idem sentire dixit. Aetium enim con-
vivam ejus & contubernalem esse;
ejusque voluntati inservientem ista
conscriptisse. Idque certissimum esse ar-
gumentum dicebat, Eudoxium ejus
scriptionis consciū esse, quod nemo
præter illum eam expositionem Aëtii
esse dixisset. Verum Imperator, ex con-
jecturis, inquit, iudices sententiam fer-
re non debent, sed res gestas diligenter
inquirere. Tunc Eustathius: Nobis igitur
universis, inquit, persuadeat Eudo-
xius se non ita sentire, anathema dicē-
do scriptioni Aëtii. Cumque Imperator
eam postulationem libenter amplexus
esset, idque ita fieri præcepisset, Eudo-
xius tergiversari cepit, oblatamque ipsi
conditionem variis artibus eludere con-
natus est. Sed cum Imperator indigna-
retur, minatusque esset se illum cum Ae-
tio in exilium misurum, utpote impie
sententiæ ac doctrinæ consortem, Eu-
doxius suam ipsius doctrinam negavit,
quam tamen & tunc temporis, & postea

διοδώρα καθ'ηγορίας δεδ'ξάμεν, τ' δια-
κονίας ἐγύμνωσε γέωργι, ὃ ὅτ' ἀλεξανδρέ-
ων ἐπιβελ. Σωεργὸν εἶχε καὶ τῶν δυοσεύων
ρημάτων καὶ τῶν ἀνοσιουργῶν ἐγχαρημάτων.
τότε μὲντοι μέλ' ἀνομιε τῶν διδοξίω Σωεργ.
λεονίω ὃ δὴ τέλει δὴ κότε, καὶ διδοξίω τ'
ἀνιοχέων ἐκκλησίας ἤρπακότε τὴν παρθε-
νάριαν, ἐπαῆκεν διὰ τῆς ἀγγύπτις, τὸν ἀνομιε
ἀγων. καὶ τὸν διδοξίον ἐυρῶν ὁμόφρονα, καὶ
πρὸς τῆν δυοσεύα καὶ Συβαρικῆν κερρημῶν
χλιδῆ, πάντων πρὸς ἡμῶν ἐτὴν ἐν ἀνιοχέω
διατελεῖν. καὶ Σωενομιώ ταις ἐκείνης παρθε-
νάριαις εἰβάσι, τὸν τῶν κολάκων ἐζηλώσας βίω-
καὶ νυῦ μὲν παρὰ τῶν, νυῦ ἢ παρ' ἐκείνων δι-
τελεῖ φοιτῶν τε καὶ γαστριζόμενος. τότε μὲν-
τοι ὁ βασιλεὺς τὸ μαθῶν, εἰσαχθῆναι τε
παρθενάριε τὸν ἀέτιον. καὶ εἰσεληλυθότε, τὴν
ἐκθεσιν ἐκείνῳ ἐπέδ'ξε, πυνθανόμεν. εἰ
αὐτὸς ἐκείνης τετοκῶς εἰσθεῦ λόγους. ὃ ὃ, καὶ
τὰ γεγηρημένα παμπαν ἀγνοῶν, καὶ τὸν πε-
σῶς ὄσα ἐπισάμεν. τρέπον, ἐφημίαν ὃ ἐκ
τῆς ὁμολογίας καρπώσαδ' προσδοκίσας,
ἐφη τῶν λόγων ἐκείνων αὐτὸς εἶναι γηνήτωρ. ὃ
ἢ βασιλεὺς τὴν τ' δυοσεύα ἐπέβλην κατ-
ιδῶν, ἐυδὺς αὐτὸν ἔξωσθεῖσεν, εἰς πρυγίαν
τῆς Φρυγίας ἀπαχθῆναι κελεύσας. καὶ ἐκεί-
ν. μὲν τὴν ἐκ τῆς βλασφημίας καρπώσα-
μεν. ἀπμίαν, ἔξελεῖ δὴ τῶν βασιλείων.
εὐσάδι. ὃ καὶ τὸν ἐυδοξίον ἐφη ταῦτα φρο-
νείν. Σύνοικον ὃ αὐτῶν ἐυδοξίον τὸν ἀέτιον εἶ-
ναι, καὶ τῆ τετραγώνη διακοινῶν ἐκείνων, τὴν
βλασφημίαν συζηραφέναν καὶ τεκμήριον
ἐλεγχῆ εἶναι σαφές τε συνιδῆναι τοῖς γεγραμ-
μένοις, τὸ μὴ εἶνα ἕτερον. ἀλλ' αὐτὸν εἰρηκέναι,
ἀεὶ εἶναι τὴν ἐκθεσιν. ἀλλ' ἐχρητοπάζοντα
εἶναι διαζόντας κείνῳ, ὁ βασιλεὺς ἐφη, τὰ ὃ
πεπραγμένα σὺν ἀκρεβεία ζητεῖν. ἐκείν. ἐφη ὃ
εὐσάδι, πρὸς αὐτὸ πάντας ἡμᾶς μη ταῦτα
φρονεῖν ὃ ἐυδοξί. ἀναθεματίζων τὸ ἀέτιον
τὸ σύγγραμμα. ὃ ἢ βασιλέως ἀσπασῶς δε-
ξαμένε τὴν αἴτησιν, καὶ τὸ γηνέας προσελα-
χότε, ἀνεδύετο μὲν ἐυδοξί, καὶ πολλὰς
ἐκέχρητο μηχαναῖς, ἐκκλῶναι τὴν πρὸς κλησιν.
ἐπέδ' ἢ ἐχαλέπηνε ὁ βασιλεὺς, καὶ σὺν ἀ-
πῶ πῶ μ. ψφν ἠπέκλῆσεν ὡς τῶν δυοσεύων φρο-
νήματος κοινῶν, τὴν δικίαν ἠρήθη δι-
δασκαλίαν, ἢ καὶ τότε καὶ μετὰ ταῦτα
προσεύων

πρεσβύτων διαλέλεκεν. ἀνεπίγηκε μὲντοι
 καὶ αὐτὸς τοῖς πατρὶ τὸν εὐσάθιον, χεῖναι καὶ
 αὐτὸς ἀναθεματίζειν λέων ἄγραφον ὃν τὸ
 ὁμοσίου τὸ παρόρημα. ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος
 ὄντων, ὁ σιλβανὸς ἔφη, καὶ τὸ κλισμα, καὶ τὸ
 ἑτερογένιον, ἄγραφα τυχεάνοια, καὶ ἔτε
 παροφητικοῖς, ἔτε δόξολογικοῖς λογίοις παροφ-
 κείδρα, δίκαιον αὐτὸς ἀποκηρύξαι καὶ θείων
 ἐξελάσαι συλλόγων. τέτοις καὶ βασιλῆος
 ἐπελήφισε, καὶ ἀναθεματίζειν ἐκέλευσε ἐπέ-
 λουθεν. ④ ὅ, τὰ μὲν πρῶτα εἰς ἀνιλορίαν
 κατίσαντο. ὕστερον ὅ τὸ βασιλέως τὸν θυ-
 μὸν θεασάμενοι, δυαχεραίνοντες μὲν, ἀπε-
 κήρυξαν ὅ ὅμως ἄπερ ὁ σιλβανὸς αὐτοῖς παροφ-
 τεπεν. ἐπέκειντο ὅ λοιπὸν (φοδρότερον, τὸ
 ὁμοσίου τὸν ἀναθεματισμὸν εἰσπραττόμε-
 νοι. ἀλλὰ συλλογιστικῶς τε καὶ ἀληθῶς ὁ σιλ-
 βανὸς παροφτε αὐτὸς καὶ τὸν βασιλέα ἔφη. εἰ
 εἶδος ὄντων ὁμοσίου ἔτε κλισμα, ἔτε εἶδος ἑτέ-
 ρου εἰς ἰαὸς ὁ θεὸς λόγος, ὁμοσίου ἀρα εἰς τὸ
 γενηνηκότι θεῷ, ὡς θεὸς ἐκ θεῶ καὶ φῶς ἐκ φω-
 τὸς, καὶ τὴν αὐτὴν ἔχει τὴν ἡγήτορα φύσιν.
 ἀλλὰ ταῦτα μὲν καὶ διωκτικῶς καὶ ἀληθῶς εἰρή-
 κη. ἐπέειπε ὅ τῶν παροφίων εὐδὲς. ἀλλὰ
 βοήτε πολλῶν τῶν παροφίων ἀκαίμων καὶ εὐδόξιον
 ἐγνώθη, καὶ ὁ βασιλῆος ἐχαλέπηκε, καὶ τῶν
 ἐκκλησιῶν ἐξελάσαι ἠπειλῆσεν. ἐλάσαι
 ὅ σιλβανὸς σὺ τοῖς ἄλλοις, καὶ αὐτὸν ἔφα-
 σαν εἶδος ἰαὸν ἔχον τῆς τιμωρίας, καὶ φῶς αὐ-
 τῆς τῆς εὐσεβείας ἢ δυοσεβείας. εἰ μὲν παροφ-
 σεαδὴ τὴν παρῶαν διδασκαλίαν. ὁ ὅ κων-
 σταίνιος, θαυμάζειν δέον καὶ τὴν σοφίαν καὶ
 τὴν ἀνδρείαν, καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν ἀποστολικῶν
 δογματῶν παρρησίαν, ὅ τὸ μὲν ἐξήλασε
 τῶν ἐκκλησιῶν, ἐτέρες δὲ αὐτῶν αὐτῶν καί-
 σῆσαι παροφτεταξε. τότε τῆς μὲν κωνσταντι-
 νεπολιτῶν ἐκκλησίας εὐδόξιος τυραννικῶς
 ἀρπάξεν τὸν θρόνον. τῆς ὅ κυζικῆ τὸν ἐλθῶ-
 σιον ἐξελάσαι, αὐτὸν ἐκέλευσε καί εἰσησαν τὸν
 εὐνόμιον. καὶ τῶν δὲ ἄνω γενηνημένων,
 ἀποκηρυχθῆναι τὸν ἀέτιον ἐσχεφῶς παροφ-
 ἔταξε βασιλῆος. καὶ τῆς δυοσεβείας οἱ κοι-
 νανοὶ πεισθέντες ἀπεκήρυξαν τὸν ὁμόφρονα.
 ἔγραψαν δὲ καὶ παροφτε γεώργιον τὸν τῆς ἀλε-
 ξανδρείων ἡγεμόνον, τὰ καὶ τῶν μὲν ὄν-
 τες. ἐγὼ ὅ τὴν δὲ τὴν ἐπιστολὴν ἐν τῇσὼ τῇ
 συγγραφή, τὴν ἐκείνων μοχθῆριαν ἐπίδεικνύς.

A defendere nunquam desistit. Cate-
 rum ipse quoque vicissim objecit Eusta-
 thio, eos etiam consubstantialis voca-
 bulum, quod in Scripturis non extaret,
 perinde damnare oportere. Sed re-
 spondit Silvanus: Æquum etiam est, ut
 illi voces istas, de non extantibus, &
 creaturam, & alterius substantiæ, quæ
 in Scripturis non extant, nec usquam
 in Prophetiis aut Apostolicis libris le-
 guntur, condemnent, easque à S. con-
 ventibus procul abjiciant. His assen-
 sus est Imperator, & Eudoxianis præce-
 pit, ut anathema istis dicerent. At illi,
 initio quidem contradicere cœperunt,
 postea vero animadvertens Imperatoris
 indignatione, ægre licet atque inviti,
 voces ipsas à Silvano propositas conde-
 mnarunt. Exinde vero acrius instite-
 runt, flagitantes ut consubstantialis
 quoque vocabulum damnaretur. Sed
 Silvanus argute ratiocinatus, & vere ad
 illos & ad ipsum Imperatorem ita di-
 xit. Si Deus Verbum non est ex nihilo,
 nec creatura, nec alterius substan-
 tiæ, consubstantialis igitur est Deo
 qui ipsum genuit, utpote Deus ex Deo
 & lumen ex lumine; eandemque cum
 Genitore suo naturam habet. Et ille
 quidem fortissime simul ac verissime
 ista dicebat: nulli tamen eorum qui ad-
 erant persuasit. Immo ab Acacii & Eu-
 doxii factione ingens clamor excitatus
 est: & Imperator irâ succensus, mina-
 tus est se illos Ecclesiis eieciturum. Tum
 vero Eleusius & Silvanus cum aliis di-
 xerunt Imperatori, penes illum jus esse
 statuendi de supplicio; penes ipsos ve-
 ro de pietate atque impietate. Se tamen
 doctrinam majorum nunquam produ-
 turos. Constantius vero cum eorum
 sapientiam ac fortitudinem, & in tuen-
 da Apostolorum doctrina fiduciam
 mirari debuisset, illos quidem Ecclesiis
 suis expulit; alios vero in eorum locum
 substitui præcepit. Quo tempore, Eu-
 doxius quidem Constantinopolitanæ
 Ecclesiæ sedem tyrannicè invasit: E-
 leusio vero Cyzicena urbe eiecto, Eu-
 nomium ejus loco Episcopum consti-
 tuerunt. Quibus in hunc modum per-
 actis, Imperator Aetium scripto da-
 mnari iussit. Itaque impietatis Aetii fau-
 tores confortè suum condemnarunt.
 Litteras etiam scripserunt ad Geor-
 gium Episcopum Alexandriæ, contra
 Aetium gesta ei significantes. Quam
 quidem epistolam hoc loco apponam,
 ut illorum improbitas manifestior fiat

Eos enim qui cum ipsis idem sentiebant, & eos qui doctrinam ipsorum advertebantur, eodem modo tractarunt.

Α καὶ γὰρ καὶ τοῖς συμφρονέσιν καὶ τοῖς ἀνιδέγοις, ὡς ἀπλησίως ἐπέχρητε.

CAP. XXVIII.

Epistola Synodica contra Aetium scripta. Exemplum Epistole ab universo Concilio scripte ad Georgium contra Aetium eius diaconum, ob nefariam ejus blasphemiam. Sancta Synodus Constanti-nopoli congregata domino charissimo, Alexandria Episcopo, Georgio salutem.

IN condemnatione Aetii quae facta est à Synodo ob ejus nefaria & plena scandalis scripta, fecerunt quidem Episcopi id quod consentaneum erat Ecclesiasticis regulis. Diaconatu enim exutus, & ab Ecclesia remotus est. Adjectae sunt à nobis commonitiones, ut nefariae ejus epistolae non legantur, sed projiciantur potius, eo quod inutiles sunt & infructuosae. Quibus quoque illud additum volumus, ut ipse si in eodem proposito permanerit, anathematizetur unà cum sectatoribus suis. Et consentaneum quidem erat, ut Episcopi qui ad hoc Concilium convenerunt, simul omnes execrarentur eum qui scandalorum, tumultuum ac dissidiorum, & murmuris toto orbe, & seditionis inter Ecclesias auctor fuisset: utque in sententia quae contra eum lata fuerat, concordarent. Verum praeter votum nostrum & praeter omnem expectationem, Serra, Stephanus, Heliodorus, Theophilus & reliqui qui cum illis sunt, nec nostris suffragiis consenserunt, nec sententiae in eum latae simul cum ceteris subscribere voluerunt, licet Serra aliam quoque ejusdem Aetii insanam jaçantiam accusaret. Agebat enim illum, eo temeritatis atque audaciae prorupisse, ut assereret, revelata sibi fuisse ea quae Deus Apostolis ipsis usque in hodiernum diem occultavisset. Et post hujusmodi Aetii sermones vefaniae atque arrogantiae plenos, de quibus Serra testimonium perhibuerat, nunquam tamen supradicti ullis precibus flecti, aut ulla ratione adduci potuerunt, ut omnium nostrum de Aetio judicium suo suffragio comprobarent. Nos tamen singulari patientiâ utentes, diu illis pepercimus; nunc indignantes, nunc hortantes, interdum objurantes, aliquando etiam rogantes, ut in unum convenirent, & cum univēsa

Κεφ. κη΄.

Συνοδικὴ ἐπιστολὴ κατὰ μέγεθος γεγραμμένη.

Ἀντίγραφον τῶν γραφέντων ὑπὸ πατρὸς τῆς σωδοῦ γεωργίου καὶ ἀελίου διακόου αὐτῶν, ἐνεκεν τῆς ἀθεμίτης αὐτῶν βλασφημίας. Ἡ ἁγία σύνοδος ὅτι ἐν κωνσταντινουπόλει συνελεθῆσα, κνεῖω τιμιωτάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς ἀλεξανδρείας γεωργίῳ χαίρειν.

Τῆς ἐπὶ ἀελίου ἡγομένης καταγνωσεως ὑπὸ τῆς σωδοῦ διὰ τὰς ἀθεμίτους αὐτῶν, B σκανδάλων γεμύσας λογογραφίας, τὸ μὴ ἀκόλεστον τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς κανόσιν ἐπὶ αὐτῶν παρὰ τῶν ἐπισκόπων ἐπράχθη. καὶ ἐρέθη γὰρ τῆς διακονίας, καὶ ἡλλοιωθή τῆς ἐκκλησίας. καὶ παρανόσως παρ' ἡμῶν παρελάβησαν, μήτε εἰς ἀνάγνωσιν ἐρχεσθαι τὰς ἀθεμίτους αὐτῶν ἐπιστολάς, ῥητέρας εἶδος ἢ αὐτῶν διὰ τὸ ἀχρηστοῦ ἑαυτοῦ φερέσ. παρὰ τὸ μὴ εἶναι τέτοις, καὶ ἀναθεματίζεσθαι αὐτὸν ἐπιμένειν αὐτῇ αὐτῆς προθέσει τῶν συναγμένων αὐτῶν. τὸ μὴ ἐν ἀκόλεστον εἶναι, κοινῇ πάντας τὰς συνελεθῆσας ἐν τῇ σωδοῦ ἐπισκόπους, ἀποστύγειν C ἑσκανδάλων καὶ τῶν παραχρῆν καὶ χρισμάτων αἰτίων καὶ θρύλλων καὶ τὴν οἰκουμενικῶν, καὶ εἰσεσεως παρὰς ἀλλήλων τῶν ἐκκλησιῶν. ὁμοιοῦσθαι παρὰς τὴν ἐξενεχθεῖσαν κατ' αὐτῶν ὑπόθεσιν, ἀλλὰ παρὰ εὐχάσθημεν ἐκείρας καὶ παρὰ προσδοκίαν πάσαν, σέβρας, ἑσέφανθ, καὶ ἡλλοιωθῶσθ, καὶ θεοφιλοῦσθ. καὶ οἱ σω αὐτοῖς, εἰ σω ἐψηφίσαντο ταῖς ἡμετέρας γνώμας, εἰδὲς συνπογραφεῖν ταῖς παρὰ αὐτῶν ὑπόθεσιν ἐξενεχθεῖσας ἐβλήθησαν. καίτοι τὰ σέβρα καὶ ἀλλήλων ἀλαζονείαν μαριώδη κατηγορεῖσθαι προειρημένους ἀελίου. ἐφασκε γὰρ αὐτὸν θρασυτέρα τὸ ληψομένη δὲ ἡμεῖς, ὅσα παρὰ σέβρας ἀπέκρυνεν ὑπὸ τῶν ἀποστόλων μέχρι νῦν, ταῦτα ἀποκεκαλύφθη αὐτῶν διαβεβαιώσθαι, καὶ μὴ τὰς μαριώδεις καὶ ἀλαζονικὰς τὰς ἐκείρας ὑπὸ τῶν σέβρας μεμαρτυρημένους παρὰ ἀελίου. ἐκ εἰδυσσάπηνθ, εἰδὲς παρεκαλεῖσθαι συμψηφίσασθαι πάσῃ ἡμῖν παρὰ αὐτοῖς οἱ παρὰ εἰρημένους κνεῖν. ὁμοῦσθ δὲ ἡμεῖς μακροθυμῶσθαι ὅτι πλείονα χρόνον συμπεριεψηφισθῆμεν ὑμῶν αὐτοῖς, τὰ μὴ ἀγανακτεῖσθαι, τὰ δὲ ὡς ἀκαταστάτες, τὰ ἢ ἐπιμωῖσθαι, τὰ ἢ καὶ δυσωπτεῖσθαι

σωθήκειν αὐτοὺς καὶ σύμφωνα δατοφίναδος τῆ
 σωδωπάση. ὡς τεκαρθερῶμεν ἵνα ἄρα
 ἀκέρωσιν, ἵνα ἄρα σωθῶσιν καὶ ἐν δ' ὄσιν ὡς ἵ
 ἵππ πολλῶ τῶ χρόνῳ προσκαρθερῶσιν ἡμεῖς,
 ὅτι ἐδυσωπῶμεν αὐτοὺς ἀκολεθεῖν ταῖς ὡδὶ
 πᾶσιν ἀποχειρημένους ἀνδρῶς ἀποφάσσει, τὸν κα-
 νόνα τ' ἐκκλησίας τιμιώτερον ἡγόμενοι τῆς
 φιλίας τ' ἀνδρῶν, ὡρίσαμεν καὶ αὐτῶν ἀκοι-
 νωνησίαν. χρόνον εἰς τέττο διδόντες αὐτοῖς μῆ-
 νας ὅλκας ἕξ, ὡς ἐπὶ τὸ φιλῶ καὶ μέλειοιαν,
 καὶ ὡς ἐπιθυμίαν ἐνώσεως καὶ συμφωνίας τῆς
 πρὸς τὴν συνόδον ἵνα εἰσω τῆς δοθείσης αὐτοῖς
 ὡς ἐσμίας ἐπιστρέψαντες, ἐλθῶσι τὴν πρὸς
 ὅδον ἀδελφῶς αὐτῶν ὁμόνοιαν, καὶ συνθῶναι
 τοῖς ὡδὶ αὐτῶ ὅλκας εἰσι, δεκτικῶς αὐτοὺς εἶναι τῆς
 ἐκκλησίας ἐδοκιμάσαμεν, καὶ ἐν ταῖς συνό-
 δοις, καὶ τὴν οἰκίαν παρρησίαν καὶ ἀγάπην πρὸς
 ἡμᾶς ἀπολαμβάνειν. εἰ δ' ἐπιμένουσιν ἀμετα-
 μέλητα τολμῶντες, καὶ φιλίαν ἀνθρώπων τῶν
 κανόνων τ' ἐκκλησίας ἐπὶ πρὸς ἡμᾶς συμφω-
 νίας ὡς ἐλιμῶσιν, τότε ἀλλοθίως αὐτοὺς
 ἡγόμεθα τ' ἐπισκοπικῆς ἀξίας. κατὰ τῶν
 ἵ αὐτῶν ὑπομενότων, ἀναγκάσθον εἰς τὰς τόπους
 αὐτῶν ἑτέρας κατὰ τῶν ἐπισκόπων, ἵνα ἡ ἐν-
 θεσμος ἐκκλησία τὴν προσήκεισαν τάξιν λα-
 βῶσα συμφωνῆ πρὸς ἑαυτῶν, τ' παρρησίαν ἵνα
 ἐπισκόπων τὸν σύνδεσμον τ' ἀγάπης φυλα-
 τῶν, διὰ τῶ λέγειν τὰ αὐτῶ, καθήκοντες
 τῶ ἀπὸ τοῦ καὶ τῆ αὐτῶ γνώμη ἵνα ἐν γνώσκῃ
 τὰ τῆ συνόδου δόξαντα, ταῦτα πρὸς τὴν σὺν
 ἑλαθεῖαν ἐπέσειλαμεν ἅπερ ἐνχομέθα σε
 διαφυλάττειν, χάριτι χειρῶ ἐρηνικῶς καὶ
 ἐν εἰσέμῳ κυβερνᾶν τὰς ὑποστῆ ἐκκλησίας.

Κεφ. κθ'.

Ποία ὡρίσασιν τὰς εὐνομιανὸς τῶ ἀρειανῶν ἀπεχθόνισιν.

ΤΟ ὅτι εὐνόμιος ἐν τοῖς λόγοις ὁμοίως, καὶ
 θεῶ ἀνθρώπων ὀνομάζῃ, καὶ παμπόλλαις
 ἐν φημίαις γενεαῖς ἄλλα τότε καὶ τοῖς ἀποκη-
 ρύψασιν συνῶν. ὅτι παρ' αὐτῶν τὴν ἐπισκοπικῶν
 χειροτονίαν ἐδέξατο. ὅτι ὡδὶ ἐν δόξιον ὅτι ἀ-
 κάκιον τοῖς ἐλθεῖσιν ἐν νίκη τ' θράκης συνθῆ-
 μενοι, ὡν ἐν τοῖς ἐμπροσθεν συγγραφεῖσιν
 ἐμνησθημεν, ἀντιτῶν ὡς ἐλθῶσι καὶ ἐλθῶ-
 σιν, ἑτέρας ἐν ταῖς ἐκείνων ἐκκλησίαις ἐχει-
 ρεθῶσιν. καὶ τῶ μὲν ἄλλων ὡς ἐπὶ τὸν ἡγόμεθα
 μνησθῆναι μόνον ἵνα καὶ εὐνόμιον διηγῶ-

A Synodo concordem sententiam pro-
 merent. Diuq; sustinuumus, an forte
 audire, an intelligere ac flecti vellent.
 Sed cum longo tempore instantibus
 nobis ipsi minime flecterentur, nec
 prolatam in supradictum virum sen-
 tentiam sequi vellent: Ecclesiæ regu-
 lam amicitie illorum preferendam el-
 se ducentes, eos a communione alie-
 nos esse decrevimus: concessio eis sex
 mensium spatio ad emendationem ac
 pœnitentiam, & ob amorem unitatis
 consensionisq; cum synodo. Ac si qui-
 dem intra tempus ipsis indultum cor-
 recti, concordiam cum fratribus suis
 elegerint, & iis quæ de Aetio decreta
 sunt, consensum præbuerint, ab Eccle-
 siis suscipiantur, & in synodis pristina
 auctoritatem charitatemq; erga
 nos recuperent. Si vero perstiterint
 absque ullo pœnitentiæ sensu temera-
 ria facinora admittentes, & hominum
 amicitias Ecclesiæ regulis & mutue
 nobiscum concordie prætulerint, tunc
 alienos ab Episcopali dignitate eos esse
 censemus. His porro depositis, alii in
 eorum locum necessario erunt substi-
 tuendi, ut legitima Ecclesia competentem
 ordinem recipiens, secum ipsa
 consentiat: cunctis ubique Episcopis
 charitatis vinculum servantibus, ead-
 em dicendo, & in unam eandemque
 sententiam ac voluntatem conspiran-
 tibus. Ut igitur scias, quæ a synodo de-
 creta sunt, hæc ad tuam pietatem per-
 scripsimus: orantes, ut ista custodiens,
 Ecclesias tibi subiectas per gratiam
 Christi pacate ac legitime gubernes.

CAP. XXIX.

Qua occasione Eunomiani ab Arianis
 dirempti fuerint.

PROPRIO hunc Aetium Eunomius
 in libris suis extollit, & hominem
 Dei appellat, & quamplurimis exor-
 nat laudibus. Atq; is quidem cum illis
 ipsis a quibus damnatus est, eo tempo-
 re familiariter versabatur, & Episcopa-
 lem ordinationem ab iisdem suscepit.
 Eudoxius vero & Acacius cum reliquis
 ejusdem factionis, qui expositioni fidei
 apud Nicen in Thracia factæ, cujus su-
 pra meminimus, consenserant, Basilii
 & Eleusii loco alios in eorum Eccle-
 siis ordinarunt. Ac de aliis quidem su-
 perfluum esse arbitror commemorare.
 Ea vero sola, quæ ad Eunomium perti-
 nent, exponam. Cum superstitite adhuc

El eufio Eunomius Episcopatum Cyzi-
cenum invasisset, Eudoxius qui & Cy-
zicena plebis sanam fidem probe no-
berat, & Imperatorem indignari scie-
bat adversus eos qui unigenitum Dei
Filium creatum esse dicerent, monuit
Eunomium, ut sententiam suam occul-
taret, nec eam illis aperiret qui accu-
sandi causas rimabantur. Opportunum
enim ajebat tempus nacti, ea quæ nunc
occultamus prædicabimus. Et ignaros
quidem docebimus: contradicentes
vero aut verbis flectemus, aut vi coge-
mus, aut penâ afficiemus. His moni-
tis obsecutus Eunomius, obscuritate
verborum involutam impietatem su-
am prædicare instiuit. Sed qui Divinis
litteris apprime erant imbuti, cum in
illis sermonibus latentem fraudem anim-
advertent, ægre quidem ferebant: pa-
lam vero contradicere, audacia po-
tius quam prudentiæ esse existimabant.
Hæreticorum igitur specie domum ad-
eum veniunt, rogantque, ut dogmatis
sui veritatem aperte ipsis exponeret,
nec pateretur ipsos discrepantibus do-
ctrinis huc & illuc circumferri. Tum
ille assumptâ fiducia, opinionem quam
celabat aperuit. At illi iniquum & pro-
fusus impium facinus esse dixerunt, si non
& reliqui omnes quibus præerat, ejus
veritatis fierent participes. His ac si-
milibus verbis inductus Eunomius, in
concionibus Ecclesiasticis blasphemiam
suam evulgavit. Tunc vero illi, zelo
fidei succensi Constantinopolim per-
gunt. Ac primum quidem Eunomium
apud Eudoxium accusarunt. Deinde
cum ille accusationem non admitte-
ret, Imperatorem adierunt, labem ab
Eunomio investam deplorantes. Ea
enim quæ ab isto dicerentur, Arii blas-
phemiam atque impietatem longe su-
perare ajebant. Hanc ob causam indi-
gnatus Imperator, Eudoxio præcepit
ut Eunomium ad se accerferet, & con-
victum sacerdotio privaret. Sed cum
Eudoxius, licet sapius ab accusatori-
bus interpellatus, moras necitere perse-
veraret, rursus illi Imperatorem con-
venerunt, querentes ac vociferantes
nihil eorum quæ imperata fuissent, Eu-
doxium præstitisse: sed tantam civita-
tem, quæ Eunomii blasphemiam expo-
sita esset, ab illo negligi. Tunc Constans
Eudoxio ipsi exilium minatus est,
nisi Eunomium ad causam dicendam
evocaret, & de objectis criminibus
convictum poena afficeret. Quibus

σομαι ἐπεὶ δὴ τῶν ζώντων ἐλδοσια τῶν κύριον
ἔλαβεν ὁ δυνόμιος, καὶ τὴν πλῆθους τῶν ὑγίαι-
νόντων ὁ δὲ δόξιος, καὶ τὸν βασιλέα θεώμιον
χαλεπαίνοντα καὶ τῶν κεκλιδῶν λεόντων τὸν μο-
νοχρῆ τὸν θεῶμιον, τὰ δυνόμια παρήνεσε κα-
κρῦψαι τὸ φρόνημα, καὶ μὴ δηλώσασθαι τοῖς
θηρωμένοις κατηγορίας πρὸς ἑαυτὸν. καὶ ἔτι
ἔφη ψευχηκότες, κηρύττομεν ἂν καὶ ἀκρυπτο-
μεν, καὶ εὖ ἀνομιῆς διδάξομεν καὶ εὖ ἀν-
πλεγόντας ἢ πείσομεν, ἢ καταναγκάσομεν, ἢ
κολάσομεν. ταῦτα πρὸς τὸν θεῶμιον τὰς ὑπο-
θήκας ὁ δυνόμιος. **Συνεσκίασάντων πρὸς**
Φερὲς τῶν ἀσέβων. ἀλλὰ τοῖς θεοῖς ἐπιπα-
φείλες λόγοις, τῶν λεγομένων ὁρώντες τὸ ὑπε-
ρον, ἐδυαχέραν μὲν ἀνιλέγον ἢ προφανῶς,
θρασύτητι ἔργον εἰς ἀίχνης ἰσχυροῦς ἐνομιζόντες
ἐν αἵρετικῆς κακοδοξίας πεισμένοι πρὸς ὁ-
πεία, οἱ καὶ πρὸς ἐλδοσιας ἰκέτ' ἔδον, πρὸς ὁ-
πεία **Φρίων ἐκ τῆς δόξιος τῶν ἀληθῶν,**
καὶ μὴ περὶ εὐδῶν τῆς κακῆς ταῖς διαφο-
ρας ἀπεφερομένους διδασκαλίας, ὅτι θρασύ-
σας ἐξέφηνεν ὁ καὶ κηρύττει φρόνημα. ἀλλὰ ἔτι
ἀδίκον ἔλεγον ἐκείνοι καὶ λίαν ἀνόσιον, μὴ ἀ-
πανίας εὖ ὑπο-ἀνὸν τελευτίας τῆς ἀληθείας
μελαχῆν. ὅτι ἀνὴκα τέτοις καὶ τοῖς τοιαύτοις
**ὑποαχθεῖς λόγοις, ἐν τοῖς τῆς ἐκκλησίας συλ-
λόγοις τὴν βλασφημίαν ἐγύμνωσαν** ἐκείνοι
ἢ τῶν ζήλων τῶν ψυχῶν ἀσθενῆσιν, εἰς τὴν
καὶ ἀνὴνεπολιν ἔδραμον. καὶ πρῶτον μὲν,
παρ' ἐλδοξίῳ ἐγέρθησαν τὸν δυνόμιον ἐκείνους
ἢ μὴ πρὸς δεξιάς, τὰ βασιλεῖ πρὸς ἐλ-
δοσιας, τὴν παρ' ἐκείνους γινόμενον ἀπὸ ἄλλου
τοῦ ὁ δὲ τῆς ἀφῆς καὶ ἔλεγον βλασφημίας
δυοσέβους εἶναι τὰ πρὸς τὰς λεγόμενα.
συμωθεῖς ἔτι τέτοις ὁ βασιλεὺς, ἀγαγὼν
τὸν δυνόμιον τὸν ἐλδοξίῳ πρὸς ἐτάξε, καὶ δι-
λεγχόμενοι τῆς ἱερωσύνης γυμνώσαι. ἐπεὶ δὴ
ἢ πολλὰ καὶ ὑπο τῶν κατηγορῶν ὁ καὶ κηρύττει
ὁ ἐλδοξίος ἀναδύομενος διείλετο, πρὸς τὸν
πάλιν τῶν βασιλεῖ, ὁλοφύρεται καὶ βοῶντες,
μηδ' ἐν ἡμῶν πρὸς ἐτάξῃ τὸ ἐλδοξίον διδρακέ-
ναι, ἀλλὰ πᾶσι τὸς αὐτῶν πρὸς τὸν ταῖς ἐνο-
μιῆς βλασφημίας ἐκδοδομένους. τότε καὶ
ἀνὴκα αὐτὸν ἐξέλασεν ἢ πείλησε τὸν ἐλδο-
ξίον, εἰ μὴ τὸν ἐνόμιον ἀγαγὼν δικασοῖ, καὶ
ἐξελείχον ἐφ' οἷς ἠπάθη κολάσοι. ταῦ-
τῶν δὲ ἰσχυρῶν τὴν ἀπὸ τῆς ὁ ἐλδοξίος, φυλῆν ὅτι

ἡ κυζικὴ τῶ ἐνομίῳ διὰ βραμμάτων ἐδήλωσε, καὶ ἐαυτὴν μὲν φεαδὴ μὴ πρὸ ἐνὶ ταῖς ὑποθήκαις ὁ ἡ ἐνομίῳ, δέοντας μὲν ὑπεχώρησε τὴν ἡ ἀπειρίαν ἐκ ἐνεργῶν, παροδοσίαν μὴν κατήγορῶν ἐνδοξίῃς ἡ δικηδὴς ἡ καὶ ἐαυτὸν καὶ τὸν ἀέποιον ἐλεγε. ἐνέειπεν λοιπὸν ἰδίαν φρασεῖαν συνεσήσατο. ὅσοι γὰρ δὴ συνίστορες ἦσαν τὸν τοῖς δόγμασιν ἀντὶ τῶν συμφωνίας, ἐνδοξίῃς μὴν ἀπέσπασαν, παροδοσίαν καὶ ἐργακότες ἐνομίῳ ἡ συνετάχθησαν, καὶ τὴν ἐπωρυμῖαν ἐξ ἐκείνης μετὰ τὴν ἡμερον ἐχεσιν ἐνέειπεν αἰρέσεως ἀρχηγὸς ἡ ἡ ἐνομίῳ, ταῖς τὸ ἀσεβείας παροδοσίαις τὴν ἀρχεῖς βλασφημίαν ἐπισημῶσεν. ὅτι ἡ πατὴρ Φιλομῖας δαδύων ἰδίον συνεσήσατο σύλλογον, ἀντὶ τὰ πεπραγμένα βοᾷ. ἡνίκα μὴν γὰρ ἀέποιον ἀποκηρυχθεῖς ἐξηλάθη, ἐσυνεξήληθεν ἐκείνῳ, καὶ τοῖς διδάσκαλον ἀντὶ τῶν θεῶν ἀνθρώπων ὀνομάζων, ἀλλὰ μεμῆνηκεν ἐνδοξίῳ συμπεφραγμένῳ. ἡνίκα ἡ ὁ ἀυλὸς δέοντας εἰσεπέσχετο τὸ ἀσεβείας, ἐκ ἐσερξέε τῆς συνόδου τὴν ψῆφον. ἀλλ' ἐπισκόπος ἐχρήσθη καὶ περὶ ἐπιβίβης, ὁ τὸ ἐπισκοπικῆς ἀξίας γεγενημένῳ. ταῦτα μὴν ἐν ἐν κωνσταντίνῳ πόλει γεγῆνη.

A minis perterritus Eudoxius, Eunomio per litteras significavit, ut Cyzico excederet, sibi que ipsi imputaret, quod monitis non paruisset. Eunomius igitur metu percuttus, subduxit se quidem. Sed ignominiam iniquo animo ferens, Eudoxium proditionis accusavit; seq; & Actium injuria affectum esse dixit. Atque ex eo tempore propriam sectam constituit. Quotquot enim consensio- nis illorum in fidei doctrina conscii erant, ab Eudoxio quidem recesserunt, proditionem ejus damnantes: Eunomio vero sese adjunxerunt, & ex ejus nomine Eunomiani etiamnum appellantur. Abhinc Eunomius propriæ hæresis auctor factus, Arii blasphemiam nova impietatis accessione cumulavit. Cæterum ambitione & inanis gloriæ studio impullum propriam sectam illum condidisse, res ipsa indicat. Nam cum Actius damnatus atque ejectus est, ipse cum illo abire noluit, tametsi magistrum & hominem Dei cum appellaret: sed mansit conjunctus cum Eudoxio. Postquam vero impietatis pœna ipse affectus est, synodi sententiæ non acquievit: sed Episcopos ac presbyteros ordinavit, ipse Episcopali dignitate exutus. Et hæc quidem gesta sunt Constantinopoli.

Κεφ. λ'

Περὶ τῆς πολιορκίας τῆς Νισίβιδος, καὶ τῆς ἀποστολικῆς ἐπιτοκῆς ἀποστολικῆς πόλεως.

Σ Αὐτὸς ἡ πρῶτος βασιλεύς καὶ ῥωμαίων στρατεύσαντῳ, ἀφίκετο εἰς τὴν ἀντιόχειαν ὁ κωνσταντῖνος, ἀλείρας τὴν στρατιάν. ἐξήλασε ἡ τῆς πολεμίας ἐχθρῶν ῥωμαίων στρατὸς, ἀλλ' ὅτῳν πρὸ ῥωμαίοις ἐσσεβάντων θεός. τὸν ἡ τὸ νίκης τρόπον ἐγὼ δειγνόμεναι. νισίβιδος, ἡ ἀντιόχειαν μυγδονίας πνὲς ὀνομάζουσα, ἐν μεθόρῳ καὶ τὸ πρῶτον καὶ ῥωμαίων ἡ ἐμονίας. ταύτης ἐπισκόπος ἦν καὶ πολιάρχος τῆς στρατιῆς ἰακώβος, καὶ πρὸ ἐν ἐμνήσθη τῆς ἡ ἀποστολικῆς χάριτος τῆς ἀκρίτας ἐδὲ ἡ φείε. τέτρατας ἀξιαγάσας καὶ πολυμυθίας θαυμαστῆς ἐν τῆ φιλοθεῶν ἰστορία συγγραψας, περὶ τὸν ὄμιαι καὶ παρὰ ἑκὼν ἀνδρῶν τῶν ἀπαριθμησάσας. μίαν ἡ μόνον ἐγὼ, ἡ πρὸ ἐκείνων ἐνεκα διηγήματος. τὴν ὑπὸ τέτρατος κυβερνημένην πόλιν ῥωμαίοις ὑποκειμένην ὁ πρῶτος ἐπολιόρχη στρατός. ἐβδ-

CAP. XXX.

De obsidione Nisibis: & de Apostolica conversatione Jacobi Episcopi.

INTEREA vero cum Persarum rex Sapor Romanis bellum intulisset, Constantius collecto exercitu Antiochiam perrexit. Hostes vero profligavit, non exercitus Romanorum, sed piorum hominum apud Romanos degentium Deus. Quoniam autem modo victoria contigerit, hic exponam, Nisibis quam nonnulli Antiochiam Mygdoniæ appellant, urbs est in confinio Imperii Persarum ac Romanorum sita. Hujus Episcopus & servator & Dux erat Jacobus, cujus antea meministi qui Apostolicæ gratiæ radiis coruscabat. Cujus stupenda & celeberrima miracula, cum jam antea in Philotheo historia exposuerim, superfluum nunc arbitror & minime necessarium, eadem denuo commemorare. Unum duntaxat quod ad præsens institutum pertinet, narrabo. Urbem cui ille præerat, Romanis tunc subditum, Persarum exercitus obsidebat. Cumque

καὶ τὰς βαρβάρους ἰδὲν, καὶ τῆς κερῆς καὶ ἀν-
 τῶν ἀφίεναι τὰ βέλη. εἶξας δ' ἦ ἔν ο θεασσάμενος
 ἀνδρῶν, ἀνέβη μὴν εἰς τὴν αὐρῶν. τὸ δ'
 μύρον πληθὺν ἰδὼν, ἀλλήλων μὴν ὀκλαφῆκεν
 ἀροῖν. Σκίπας δ' αὐτοῖς ἐξήτησεν Ἰηπεμοφ-
 θῆται καὶ κωνόπας, ὥστε καὶ διὰ τῶν μικρῶν
 ζώων τὰς κρίσιν ἐπαρκεῖν ἐπιγνώσασθαι τὴν
 δύναμιν. εἰπέτο δ' τῆ δὲ χῆ τῶν σινιπῶν καὶ τῶν
 κωνόπων τὰ νέφη. καὶ τῶν μὴν ἐλεσθῆναι τὰς
 παρονομίας ἀνλοφθῆς πεφουκίας ἐπλήρη-
 τῶν δ' ἰππων καὶ τῶν ἄλλων κίλων, τὰ τε ὄτα
 καὶ τὰς ῥίνας. ὁ δ' ἐφάρξεν δὲ δυνάμει τῶν ζώ-
 ον τῶν πρὸς ἐσθλῶν, τὰς ἰερωθῆρας ἀπέ-
 ρηξαν καὶ τὰς ἐποχευθῆρας καὶ ἠνεγκαν. καὶ
 τὴν τε ἀξίαν συνέχεον, τὸ τε στρατόπεδον κα-
 ταλιπόνησας, ἐφυγον κατὰ κράτος. ἔτι δ' οὐκ
 ἀπὸ βασιλέως, τῆ μικρᾷ δ' Φιλανθρώ-
 πῳ παιδείᾳ τῶν ἐνδοξῶν πρὸς ἐπισημοῦς
 θεοῦ μεμαθηκὼς τῶν ἰσχυρῶν, ἀνεξέδυσεν ἐκεί-
 νον, αἰσχρῶν ἐν κινήσει τῆς πολιτορίας δρε-
 ψάμενος.

A dens, barbaros adspiceret & impreca-
 tionis tela in eos immitteret. Cui ob-
 secutus admirabilis ille vir, in quan-
 dam turrim conscendit. Visaque innu-
 merabili hominum multitudine, nullū
 aliud malum iis imprecatus est: sed o-
 ravit tantum, ut cinifes & culices in eos
 immitterentur, ut ex minutis animal-
 culis, ejus qui ipsis auxiliabatur poten-
 tiam cognoscerent. Orationem Jacobi
 nubis cinifum & culicum protinus
 excepere. Et Elephantorum quidem
 probocides instar tuborum cavas: e-
 quorum vero & reliquorum jumento-
 rum aures simul ac nares compleverunt.
 Qui cum hujusmodi animalcul-
 lorum impetum sustinere non possent,
 abruptis loris fessores suos excutere
 coeperunt, & ordines conturbantur:
 relictoque exercitu, totis viribus con-
 citi in fugam se dederunt. Ita rex infe-
 licissimus: cum Dei piis hominibus
 prospicientis vim ac virtutem hac mo-
 dica clementi castigatione didicisset,
 recessit inde, ignominiam ex obfidio-
 ne referens non victoriam.

Κεφ. λα'.

CAP. XXXI.

πρὸ τῆς ἐν ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίας συνέδου, καὶ τῶν κατὰ τὸν
 ἀγῶνα μιλῆτων αὐτοῦσι Συμμάχων.

De Synodo Antiochie celebrata, & de his qui
 juncto Meletio illi contigerunt.

ΚΑΙ ἔχον τὸν χρόνον ὁ κωνσταντῖνος ἐν
 ἀντιοχείᾳ διέτριβε. τῆ δ' ἀναχωρῆς ἡμε-
 ρῆς καὶ ἔπειτα πόλεμος παυσαμένης, πάλ-
 λιν ἐπισκόπος συνήθροισεν, δερηθῆναι πάν-
 τας καὶ τὸ ὁμοῦσιον ἀναγκάζων καὶ τὸ ἕτεροῦ-
 σιον. ἐνδοξίῳ δ' ἐμὲ λέοντιον ἐκείνον τὸν θεῖον
 ἀρπάσαντος, εἶτα ἐξελάθητος, καὶ μετὰ πολλὰς
 συνόδους ἡν κωνσταντῖνον ἐπὶ τὸν ἀντιοχείαν
 ἐκκλησίαν, ἢ ἀντιοχείαν ἐκκλησίαν ποιμένον ἐ-
 σέρητο. τότε δ' ἦ ἔν ὁ συνελθῆναι τῶν ἐπισκο-
 ποι πολλοὶ δ' ἦσαν πάντες συνελθῆναι, χρῆ-
 ναί μιν ἐλεγον προβληθῆναι περὶ τὴν ποιμή-
 νομείαν, εἰδὲ ἔτι κοινῆ συνελθῆναι τῶν δο-
 μάτων βασιλέως. καὶ ἐκείνον δ' τὸν κερῶν
 μελέπιος ὁ θεασσάμενος πόλιν τινὰ τῆ ἀρμενίας
 ἰδῶν, εἶτα τῶν δεχομένων τὸ δὲ δὲ δὲ δὲ δὲ
 ἐξήτας, ἢ συσχίαν ἢ γῆ, ἐτέρωθεν διαπερῆεν. ἔτι
 ἰσοπέτησάντες ὁ τ' ἀρεῖς συμορίας ὁμό-
 φρονα εἶναι τῶν κοινῶν τῶν δομάτων, ἐξήτη-
 σαν τὸν κωνσταντῖνον, τὴν τῶν ἀντιοχείαν ἐκκλη-
 σίας ἀδελφῆναι τὰς ἡνίας, πάντα γ' ὁ νόμον
 παρέβαινον ἀδελφῶν, καὶ ἴνα πρῶτοι τὴν

EO tempore Constantius Antio-
 chie morabatur. Qui reparatis in-
 ducis finitoque Perfico bello, Episco-
 pos iterum congregavit, cunctosque,
 tam consubstantialis, quam diverse
 substantiæ vocabula rejicere coegit.
 Erat tunc Antiochena sedes pastore de-
 stituta, cum Eudoxius qui post Leonti-
 um Antiochenam sedem occupaverat,
 inde expulsus fuisset, ac post multas
 synodos Constantinopolitan. Ecclesi-
 am illegitime obtineret. Episcopi igitur,
 qui tum eo convenerant, erant au-
 tem plurimi ex diversis provinciis con-
 gregati, prius quidem pastorem gregi
 præficiendum esse dixerunt, deinde
 una cum illo de doctrina fidei consul-
 tandum. Per idem tempus Divinus
 Meletius cujusdam urbis in Armenia
 Episcopus, cum gregis sui contumaci-
 am ferre non posset, alio migraverat,
 ibique in otio degebat. Hunc Atria-
 ni consentire sibi & dogmatum suorum
 participem esse arbitrati, petierunt à
 Constantio, ut Antiochenis Ecclesiæ
 administrationem ei committeret.
 Cunctas enim leges aucter viola-
 bant, dum impietatem suā confirmare

niterentur: & legum transgressio, fun-
 damentum illis erat blasphemix. Hu-
 jusmodi certe multa multis in locis in-
 novarunt. Apostolicorum vero dog-
 matum defensores, quibus magni Me-
 letii & sanitas doctrinæ & vitæ sancti-
 tas, & virtutum copia probe cognita
 erat, consensum præbuerunt; tum-
 moque studio curarunt, ut decretum
 ea de re perferberetur & cunctorum
 subscriptionibus firmaretur. Atque
 id decretum, tum hi, tum illi, tan-
 quam commune pactum, Eusebio Sa-
 mofatenſi Episcopo servandum tradi-
 derunt, generoso veritatis propugna-
 tori. Cumque magnus Meletius ac-
 ceptis Imperialibus litteris advenisset,
 universi Episcopi obviam ei processerunt:
 sed & reliqui Ecclesie ordines &
 universa populi multitudo obviam oc-
 currerunt. Aderant etiam Judæi ac
 Gentiles, celeberrimum illum Mele-
 tium videre cupientes. Imperator ve-
 ro, & illum & alios qui dicendi facul-
 tate præstabant, hortatus est, ut ver-
 bailla: Dominus creavit me initium
 viarum suarum ad opera sua: populo
 exponerent. Et singulorum dicta à
 Notariis excipi jussit, ita futurum cre-
 dens, ut accuratior expositio à singulis
 afferretur. Ac primus quidem Geor-
 gius Laodicenus Episcopus, hæreticum
 vitus evomuit. Post hunc Acacius E-
 piscopus Cafariensis, mediam quan-
 dam protulit expositionem: quæ ab il-
 lorū quidem blasphemia distabat plu-
 rimum, puram tamen ac sinceram A-
 postolicæ doctrinæ notam haudqua-
 quam retinebat. Tertius demum sur-
 rexerit magnus Meletius, & quamquam
 esset recta Theologiæ regula demonstra-
 vit. Ad veritatem enim tanquam ad
 amissim cuncta dirigens, ne quid plus,
 neve minus justo diceret, cavet. Cum-
 que ingens plausus & acclamatio multi-
 tudinis secuta esset, cunctique illum
 orarent, ut compendiarium ipsius doctri-
 nam traderet, ostensis tribus digitis, ac
 deinde duobus compressis unoque: ut e-
 rat relicto, memorabilem illam protulit
 sententiam. Tria sunt quæ intelligun-
 tur: sed tanquam unum alloquimur. Vo-
 rum ii quorum animos Ariana labes in-
 fecerat, adversus hanc doctrinam lin-
 guas suas exacuerunt, & calumniâ tex-
 erunt Divino Meletio, quasi is Sabellii
 dogma sequeretur. Et Euripo illo, qui
 huc atque illuc temere ferebatur, in
 sententiam suam pertracto, effecerunt

Α εἰς εἶδαν καὶ τῆς θρασυφρονίας, ἡ ἀποδο-
 δρα τῆς βλασφημίας ἐγένετο. πολλὰ δὲ τοιαῦτα
 πολλὰ χεῖρ ἔνεόχμωσαν. ὁ δὲ τῶν ἀποστο-
 λικῶν δόξατων ἀνεχόμενοι, ἔμεγαλε με-
 λείας καὶ τὴν ἐν τοῖς δόγμασιν ὑγείαν εἰδότες, ἐ-
 μῆτοι ἐτὴν ἔβριβλαμπρότητα, καὶ τῆς ἀρετῆς
 τὸν πλάτον. Ἐπειὶ ἀμύροι, σιωπῆσθαι
 σαυτοῦ καὶ τὸ ψήφισμα γραφῆναι, ἐπεὶ πάν-
 των ὑπογραφήναι μετὰ πείσεως ὅτι μάστιγα
 σπερδῆς παρεσκόδιασαν, τὸ δὲ γε ἐτοίκα
 κείνοι οἷον πᾶσα συνήθησαν κοινῆ, δις εἰς τὴν
 σαμοσάτων Ἐπισκόπων φυλάτῃν ἐδόσαν. α-
 ὀριζήναι δὲ τὴν ἀληθείας ἀγωνιστῆς ἐπέδῃ ἔβρι-
 βλαμπρότητα, καὶ κλησὶν ἦκεν ὁ μέγας μελέ-
 τιος, ὑπήνησαν μὴν ἀπαντες. ὁ δὲ ἱεροσολι-
 μεῖς ἀληθῆς ὑπήνησαν, καὶ ἄλλοι τῶν
 κλησίας χοροὶ, καὶ ἅπαν τὸ τὸ πόλεως πληθὺς
 παρῆσαν, καὶ ἰουδαῖοι καὶ Ἕλληνας, τὸν πολυθρύ-
 λητον ἰδεῖν μελέτιον ἰμερῶμενοι. ὁ δὲ βασιλεὺς
 ἐαυτὸς ἐτοίκα ἀλλοῖς οἱ λέγειν ἠδύνατο, τὸ κα-
 εἰρος ἐκίσε με δὲ γλῶσσῃ ὁ δὲ ἄνθρωπος εἰς ἔρτα αὐτοῦ
 παρηγήθησαν ἀναπύξαι τὸ πλῆθος, ὅτι ἔγρα-
 φῆν εἰς τὰχος πεπαυδευμένους, γράψαι πρὸς
 ἑταξέτα παρ' ἑκάστω λεγόμενα, ἀκριβέστε-
 ραν ἐσεῶς ταύτη τὴν διδασκαλίαν ὑπολαβόντων,
 καὶ πρῶτος μὴν ὁ λαοδικείας ἱερόσιος τὴν αἰρεσί-
 κην ἐξημεσε δὲ συσμίαν, καὶ ἔπειτα τὸν ἀκακίαν
 καὶ σαρείας, μέσση πᾶσα διδασκαλίαν ἀπορρι-
 νείκεν, πλείστον μὴν ὅσον τὸ ἐκείνων βλασφημίας
 ἀφῆσθαι, ἐκείνη ἀκριβοῦς καὶ ἀκέραιον ὅτι
 ἀποστολικὸν χάσμα κλησὶν φυλάτῃσιν. τῆτοι
 ὁ μέγας ἀνέστη μελέτιος, καὶ ἔπειτα θεολογίας κα-
 νόνοσ ὑπέδῃξε τῶν διδύκτησιν οἷον γὰρ ἰνὶ σαβ-
 μητῇ ἀληθείας χεῖρ ἔμεν, καὶ τὸ ἀπειθῆσθαι,
 τὸ ἐλλείπον διεφυγῆ. ἐν φημίας δὲ πλείστοι
 ἀπὸ τῆς πλείστες πρὸς φεργμῆσ, καὶ σύνθεσι
 αὐτοῖς πρὸς ἐκείνη ἀνιλοσθέντων διδασκα-
 λίαν, τρεῖς ὑποδείξας δακτύλους, εἶτα εἶπὸν
 σωμαγῶν καὶ τὸν ἐνα καταλιπὼν, τὴν ἀξί-
 παιον ἐκείνη ἀφῆκε φωνῆ. τρεῖς τὰ νό-
 μενα ὡς ἐνὶ τῇ διαλεγόμεθα. καὶ ταύτης τῆ
 διδασκαλίας ὁ δὲ τῶν δόξων ὅσον ἐν τῇ ὑ-
 χῆ ἀφῆσθαι, τὰς γλώσσας ἐκίσεσαν
 καὶ συκοφαντίαν ἐξύφηναν, τὰ σαβελ-
 λίος φεργμῆν τὸν θεῖον εἰρηκότες μελέτιον, καὶ
 ἐπεισαν γε τὸν δὲ ἄλλον ἐκείνον καὶ τῆς ἐκεί-
 κείσε ῥαδίως φεργμῆνον, καὶ παρεσκύασαν
 εἰς

εις την οικίαν *Ἰερορακῆσαι παλίδα* καὶ *ᾠδάλια* ἐνζώιον αὐτῶν ἐκείνης *ᾠδάλιον* τοῦ *ᾠδάλια* τῶν δρεῖς δογματῶν σωτήρο-
 ρον. *σωτῆρ* γὰρ ἐστὶν διακονίας ἡξιωμέ-
 νον, ὁ μέγας ἀλέξανδρος ἀπεκήρυξεν. ἐν τῷ
 δὴ γέν, τὸ ὑγίαιον πλήθος τῆς νόσον εἰς-
 δεδεγμένα ἀποκρίθεν, εἰς τὴν ἀποστολικὴν
 ἐκκλησίαν τὴν ἐν τῇ καλεσμένῃ παλαιᾷ δια-
 κειμένῃ ἡθροίζοντ. *πειράκοι* μὲν γὰρ ἔτη
 μετὰ γε τὰς κατ' εὐσαφίς ἔπανδοφίμους γε-
 γρημένας ἐπιβλάς, διετέλεσαν τῆς δρεῖαν-
 κῆς ἀνεχώρητοι βδελυρίας, καὶ χρεῖαι τινὰ
 μετὰ δὲ τῶν *ᾠδάλια* ἀποδοχόμενοι. ἐπειδὴ δὲ εἶ-
 δον τὴν ἀσέβειαν παρ' αὐτοῖς ἀνανομένῃ,
 καὶ οὗ μὲν τῶν ἀποστολικῶν ἀνεχομένους
 δογματῶν, καὶ ᾠδάλια πολυεμένους,
 καὶ κρύβδῳ ἐπιβλαστούμενος, ἐτὸν μὲνθεῖον
 ἔξελαθέτω μελέτιον, ἐνζώιον δὲ τὸν τῆς αἰ-
 ερέσεως προεστῆται ἀν' ἐκείνης τὴν προεδρίαν
 δεξάμενον, τῶν πρὸς τὸν λαὸν ἀνεμνήθησαν
 εἰρημένων. σώζων σώζε τὴν σεαυτῆ ψυχὴν.
 πρὸς δὲ δὴ τῆτοις, καὶ τῶν ἐναγγελικῶν νό-
 μων, οἱ σαφῶς διαγορεύσαν, εἰ οὐ φθαλ-
 μός σε ὁ δεξιός σκανδαλίζε σε, ἐκκοψον
 αὐτὸν ἐβάλε ἀπὸ σε. ταῦτα δὲ κ' ᾠδάλια
 εὐδὲ καὶ ποδὸς ὁ δεξιός ἐνομοθέτησε, καὶ
 προσέειπε. συμφέρε γὰρ σοὶ ἵνα ἀπόληαι
 ἐν τῶν μελῶν σε, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σε
 βληθῆ εἰς γέενναν. ἢ μὴ ἐν τῆς ἐκκλησίας
 διαίρεσις ἐτὸν τὸν τρέπον ἐγένετ.

Κεφ. λβ΄.

Περί ἱεροῦ ἐπισκοπῆς Ἡμοσάτων.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ δὲ ὁ θαυμασίος ἔκαι προεστῆται
 ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὁ τὸ ψήφισμα τὸ κοινὸν πι-
 στωθεῖς, τῶν σωτήρων τὴν παράβασιν θεα-
 σάμενος, εἰς τὴν ἐκείνης ἐκκλησίᾳ ᾠδάλια πό-
 λιν. Ἐτὸν ἐγγράφον ἐλαίχον ὑφορώμενοι,
 τὸν κωνσάντιον ἐπεισαν ἀποσεῖλαι τινὰ τὸ
 ψήφισμα κομίσμενον. καὶ δὴ πειθεῖς ὁ βα-
 σιλδός, ἀπέστειλε τινὰ οὗ μὲν τὴν πορείαν
 ἐναλλατομένους ἵππους ἐλαύνειν ἐνωθότα
 καὶ τὰς ἀποκρίσεις ὡς τάχιστα φέροντα. ἐπειδὴ
 δὲ ἀφίκετο ἐτὰ παρα βασιλείας ἀπήγγει-
 λεν. ἐκ ἀνεχώρηται, ἐφ' ἐνσέβειος ὁ θαυμασίος,
 τὴν κοινὴν ἀποδοῦναι *ᾠδάλια* ἀθήνῃ, πρὶν
 ἂν ἀπαίτες οἱ δεδωκότες καὶ ταυτὸν γένοιτ.

A ut ille in patriam suam relegaretur. Statimque Euzoium in ejus locum sub-
 stituerunt, qui opinionibus Arii palam
 patrocinabatur. Hunc enim adhuc
 diaconatus officio fungentem, Ma-
 gnus Alexander unā cum Ario damna-
 verat. Mox igitur sanior pars populi,
 ab iis qui Ariana labe contacti erant se-
 se abrumpens, in Apostolica Ecclesia
 quæ in veteri, ut vocant, urbe sita est,
 congregari cœpit. Etenim post in-
 fidas eximio illi Eustathio structas, tri-
 ginta deinceps annos impietatem A-
 rianorum pertulerant, res in meliorem
 statum mutatum iri sperantes. Sed
B cūm impietatem magis magisque apud
 se crescere viderent, & eos quidem qui
 Apostolicam doctrinam servabant,
 tum aperte oppugnari, tum occultis
 insidiis peti; ac divinum quidem Me-
 letium exturbari; Euzoium vero pa-
 tronum sectæ Arianorum in ejus locum
 substitui, recordati tunc sunt eorum
 quæ dicta sunt olim beato Lot: Ser-
 vans serva animam tuam. Memoria
 quoque repetierunt Evangelicas leges,
 quæ diserte præcipiunt: Si oculus tuus
 dexter scandalizat te, erue illum &
 projice abs te. Eandemque legem de
 manu ac pede Dominus tulit, hæc ad-
 dens: Melius enim est tibi, ut pereat
 unum ex membris tuis, quam ut totum
 corpus mittatur in gehennam. Et An-
 tiochenis quidem Ecclesiæ divisio
 contigit in hunc modum.

CAP. XXXII.

De Eusebio Episcopo Samosatensi.

PORRO admirandus Eusebius, cui,
 ut supra retuli, commendatum
 fuerat commune decretum, cūm pa-
 cta conventa violari cerneret, in ur-
 bem sibi commissam revertus est. A-
 riani vero metuentes ne propriis sub-
 scriptionibus convincerentur, suase-
 runt Constantio ut mitteret quendam,
 qui decretum illud repeteret ab Euse-
 bio. Quibus obsecutus Imperator,
 unum ex iis milit, qui permutatis equis
 publicis itinera conficere, & quam ce-
 lerrime responsa perferre solent. Is
 cūm ad Eusebium venisset, & Impera-
 toris ei mandata exposuisset, tunc ad-
 mirandus Eusebius, non possum, in-
 quit, commune depositum restituere,
 nisi congregatis prius universis Episco-
 pis, qui mihi illud commendarunt. Et
 nuntius quidem hæc ad Imperatorem

Q

